

lp

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

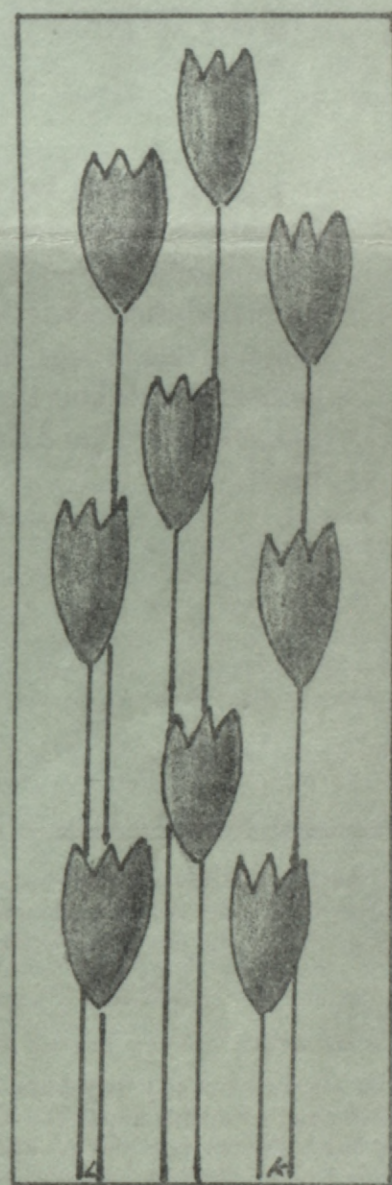
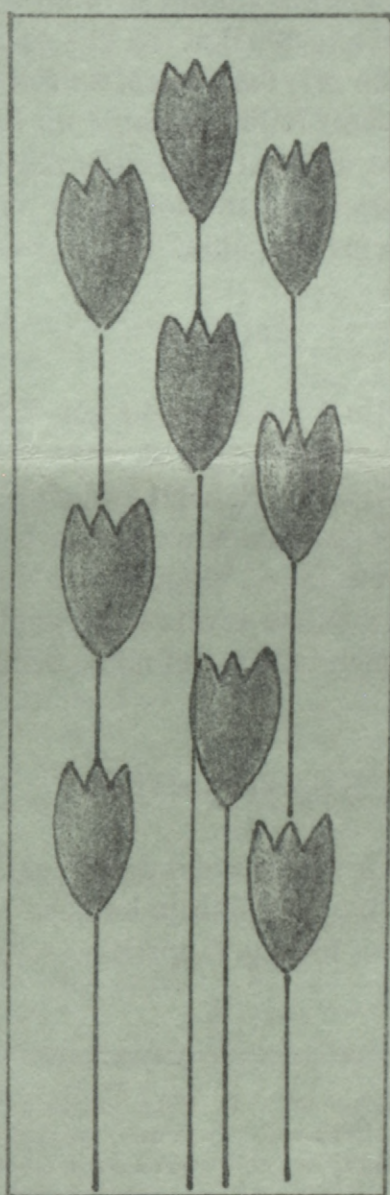
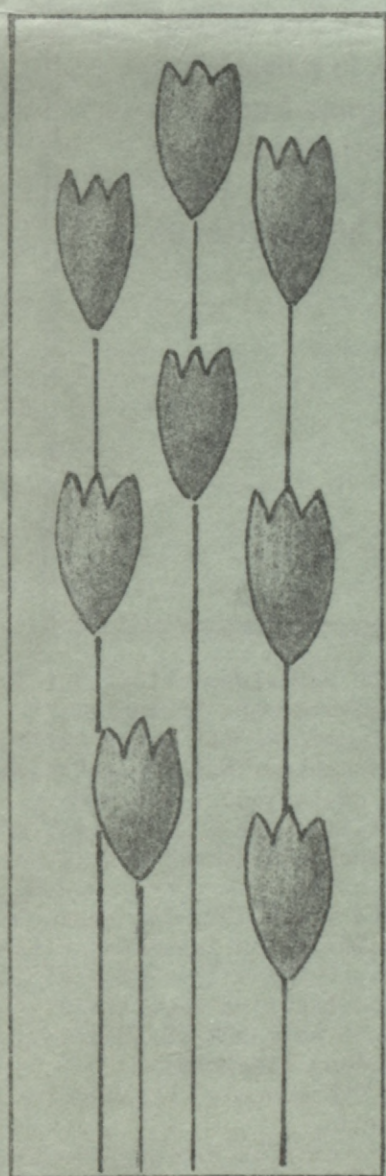
ISSN 0227 - 2423

1991. GADA MAIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

43. GADA GĀJUMS

Nr. 5. (506.)

PBLA VALDES SĒDES DALĪBNIEKU VĒSTĪJUMS

Cauri gadiem latviešu tauta kā dzimtenē, tā svešumā ir nesusi brīvības vārdu. Bet vārds ir iesākums. Vārds ir ideja un ogle, kas ir iedegušas lielo brīvības ugunsgrāvu. Tā liesmas jau atblāzmo tālu pasaulē. Tā redz visu kontinentu un tautu cilvēki. Tās vairo, silda un iedrošina Latviju. Tās aicina latvjus doties pašizlīdzīgajā un izšķirošajā brīvības cīņā. Tāpēc Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēdes dalībnieki, kas pārstāv latviešu organizācijas Eiropā, Ziemeļamerikā, Dienvidamerikā, Austrālijā, kas pārstāv Latvijas Republikas Augstāko Padomi un Valdību, aicina apzināties šī skaistā, varoņu puķu pagātnē laika nozīmi savā un tautas dzīvē. Mēs gribam atgādināt, ka vēstures balvu saņem tikai tie, kas nesnauž, bet rīkojas. Katra latvieša ieguldījums Latvijas brīvībā šodien, vairāk kā nekad, var būt viņa tiešais atbalsts latviešu organizācijām pasaulē un Latvijā. Par ieguldījumu mūsu valsts atjaunošanai var kļūt katra latvieša zināšanas, amats prasme un materiālie ietaupījumi. Ja katrs no tautiešiem ar visu savu sirdi un prātu piederēs Tēvzemei, tad Tēvzeme būs mūsu. Tēvzeme būs brīva.

Latvieti!

Ir pienācis laiks, kurā gaidījuši mūsu priekšteči. Klāt laiks, kurā dēļ tauta nesusi nežēlīgus upurus vēl nesēnā pagātnē, kurā dēļ tā bija gatava maksāt augstāko likmi šī gada janvārī. Tās ik brīdī jāapzinās katram, jo mūsu laime un pienākums nu ir kļūt par gadsimtos uzturētās brīvības uguns kurējiem. Mūsu izvēle ir degt, lai dzīvotu tauta. Mūsu izvēle ir būt vienotiem, lai celtos demokrātiskā Latvijas valsts. Mūsu izvēle ir pāraugt pašiem sevi, lai augtu mūsu kultūra, lai dzīvotu mūsu valoda, lai mūsu bērni varētu būt latvieši un brīvi.

Kalposim Latvijai!

PBLA valdes sēdes dalībnieki
brīvajos Ratskļu kalpos.
1991. g. 7. aprīlī.

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības valdes un
Latvijas Brīvības Fonda padomes sēžu 1991.
gada 6., 7. un 8. aprīlī, Kasekļos, ASV,

LĒMUMI.

1. Lai atbalstītu brīvas preses darbību Latvijā:

- a) LBF padome nolemj ieguldīt \$ 100.000 no LBF neaizskaramā kapitāla brīvas preses atbalstīšanas projektā. Sīkākus noteikumus izstrādās LBF padomes priekšsēdis saziņā ar LBF pārvaldi, ievērojot īpašos apstākļus Latvijā.
- b) LBF padome nolemj aizdot \$ 25.000 uz vienu gadu no Latvijas Republikas valsts obligāciju kapitāla tam pašam mērķiem. Sīkākus noteikumus izstrādās LBF padomes priekšsēdis saziņā ar LBF pārvaldi, ievērojot īpašos apstākļus Latvijā.

2. PBLA valde pilnvaro LBF pārvaldes priekšsēdi U. Gravu, saziņā ar LBF advokātu M. Bībleniku, parakstīt attiecīgu līgumu, ka LBF nodod tālāk Latvijā topošai akciju sabiedrībai "Prese" savu 8 iespiedprešu līniju dāvinājumu ("Goss Mark I") no Indianapolis laikraksta (Indianapolis Newspapers, Inc.). Vienošnās dokumentos jāietver sekojošie punkti:

1. LBF saņem ASV valūtā \$ 240.000, lai segtu iespiedprešu demontēšanas un iepakojšanas izdevumus.
2. Prešu saņēmēji nodod Latvijas Republikas Žurnālistu Savienībai ne mazāk kā 15 proc. no iespiedprešu īpašuma tiesībām.
3. LBF pilnvaro firmu "Ekokonsuls" nogādāt iespiedpreses uz Latviju.
4. LBF izbeidzas visa atbildība šim pasākumam līdz ar prešu demontēšanu, iepakojšanu un samaksāšanu par šo pakalpojumu attiecīgām amerikāņu firmām "Ermco In." un "Underwood In-"

dustrial Movers".

3. Uldis Grava uz vienu gadu no jauna tiek ievēlēts par Latvijas Brīvības Fonda pārvaldes priekšsēdi.
4. PBLA valde pieņem LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDA 1991. gada budžetu \$ 310.000 apjomā.
5. PBLA valde līdžšinējo pagaidu budžeta komisiju papildina ar vēl vienu locekli, un to apstiprina par kārtējo budžeta komisiju. Tajā ietilpst: G. Meierovics, K. Kuzulis, E. Voitkūns, U. Grava un tagad arī G. Bērziņš.
6. PBLA valde apstiprina budžeta komisijas priekšlikumu PBLA piešķirumam Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas darbībai ārpus Latvijas un uzdod valdes priekšsēdim saskaņot šo darbību ar LR ārlietu ministru un Latvijas sūtniecību Vašingtonā.
7. PBLA valde apstiprina vajadzību Rīgā iekārtot PBLA biroju un nolemt izsludināt biroja vadītāja vakanci presē. Šim nolūkam sacerams precīzs biroja vadītāja pienākumu un darba apraksts.
8. PBLA valde piekrīt Latvijas Republikas Augstākās Padomes lūgumam segt Egila Levita izdevumus viņa darba laikā Rīgā, lai kompensētu zaudētos ienākumus viņa prombūtnes laikā no pastāvīgās darba vietas.
9. PBLA valde nolemt arī nākamo 6 mēnešu laikā paturēt PBLA biroju Eiropā, izlietojot līdžšinējās PBLA IB telpas Minsterē un atvēlot tās uzturēšanai līdz 1991. gada beigām \$ 6.000.-.
10. PBLA birojs Eiropā koordinēs humānitāro palīdzību Latvijai, sekojot PBLA Rīgas biroja ieteikumiem.
11. PBLA valde nolemt turpināt LATVIJA ŠODIEN izdošanu.
12. PBLA valde nolemt izsniegt LATVIJA ŠODIEN redaktoram Rolfam Ekmanim \$ 1.000.-, kā atzinību 1991. gadā par padarīto darbu.
13. PBLA valde atbalsta kādas publikācijas izdošanu angļu valodā par Baltijas valstīm kādā vācu apgādā, apņemoties par visām mītu zemju baltiešu centrālajām organizācijām kopīgi iegādāties 2.000 eks. par pašizmaksu.
14. PBLA valde nolemt izdot informācijas brošūru par Latviju angļu valodā līdz 1991. gada 18. novembrim.
15. PBLA nolemt neturpināt izdot mazgrāmatīgas, kas domātas ieviešanai Latvijā.
16. PBLA valdes priekšsēdis ar Izglītības Padomes priekšsēdi ievērtēs iespējas ar PBLA līdždalību izdot žurnālu "SKOLA UN ĢIMENE".
17. PBLA valde nolemt, ka nekavējoties jāatjauno LBF "professional liability" apdrošinājums.
18. PBLA valde ierosina, sākot ar 1992. gadu pacelt gadskārtējo PBLA dalības maksu no ASV \$ 500 uz \$ 1.000 par katru valdes locekli.
19. PBLA valde valde vienbalsīgi pieņem 1991. gada PBLA budžetu \$ 308.000 apjomā.

(Sēdes lēmumi pārrakstīti tīrrakstā 1991. gada 10. aprīlī.)

PBLA.

PBLA VALDES PRIEKŠSĒŽA ZIŅOJUMS

1991. g. PBLA valdes sēdē
Katskiļos.

Lai man atļauts, vispirms, pāris vārdos pateikties PBLA, respektīvi, rietumu latviešiem, par to, ka devāt man uzticību vadīt šo latviešu lielāko organizāciju tieši šai laikā, kad kopīgi ar

mūsu tautu strādājam plecu pie pleca, lai Latvija atkal reiz kļūtu brīva un mūsu tauta pati lemtu savu likteni. Paldies jums visiem par jūsu darbu un ziedošanos mūsu kopējam mērķim.

Pagājušais gads PBLA ir bijis visaktīvākais visā tās pastāvēšanas laikā.

Lai man atļauts, cik īsi vien iespējams, uzskaitīt, kur mēs esam bijuši kopš mūsu tikšanās Straumēnos pirms gada.

Jau atgriežoties no Anglijas, Jānis Ritenis un es piedalījāmies DV Polītiskā seminārā, kas notika 11. un 12. aprīlī, Freiburgā. Tur mēs pastāstījām par Straumēnu sēdes gaitu.

No 4. līdz 7. maijam bijām Sanfrancisko, lai piedalītos un referētu par PBLA darbību Amerikas Latviešu Apvienības kongresā.

No 6. līdz 30. maijam es biju Vašingtonas birojā. Piedalījos JBANC preses konferencē ar PBLA viedokli par notikumiem Latvijā, un 28. maijā piedalījos JBANC rīkotā demonstrācijā ar uzrunu.

30. maijā atgriezies Eiropā, lai no 4. līdz 8. jūnijam, Kopenhāgenā, kopā ar Latvijas Republikas Ārlietu ministru Jāni Jurkānu un Augstākās padomes locekli Mavriku Vulfsonu piedalītos CSCE konferencē. Tur tikāmies ar daļu politiķiem, kuri izkārtoja satikšanos Oslo 9. un 10. jūnijā un Kopenhāgenā 10. un 12. jūnijā. Jāpiezīmē, ka uz Kopenhāgenu bija ieradies mūsu sūtnis Anatols Dīnbergs, kas iepazīnās ar Ārlietu ministrijas pārstāvjiem un vienojās par tālāko sadarbību ar Ārlietu ministriju.

No 29. jūnija līdz 12. jūlijam 5 PBLA valdes locekļi piedalījās neaizmirstamajos Dziesmu svētkos Rīgā. Tur bez svētku notikumiem tikāmies ar visām galvenām organizācijām (valdību, ministriem, parlamenta vadību, kā arī ar LTF, LNNK un vairākkārt ar Pilsoņu komiteju), mēģinot nolīdzināt domstarpības.

PBLA valdes locekļiem tika izkārtota garāka tikšanās ar tautu, kas bija izsludināta TV, radio un afišās. Stāstīju par to, kā katrā zemē darbojas mūsu centrālās organizācijas un organizatoriskās struktūras, un par PBLA sadarbību ar valdību un organizācijām Latvijā. Sanāksmes dalībnieki uzstādīja daudz jautājumu.

No 25. līdz 28. jūlijam J. Ritenis un es bijām Briselē runāt par baltiešu informācijas centra iekārtošanu. Saņēmām pozitīvu atbildi, iepazīnāmies ar telpām un veicāmo darbu, kā arī noteikumu, ka darbiniekam ir jānāk no Latvijas. Flāmu kristīgie demokrāti sedz dzīvokli (lielu un labi situētu), telefonu, biroja piederumus, kamēr PBLA maksā "kabatas naudu" iztikai. Šodien tur strādā Jānis Zīders, kas arī saņem DM 1.100 mēnesī.

No 10. līdz 13. augustam tiku aicināts uz Minsteri, kur notika Latvijas Centrālās Komitejas padomes sēde. Tā izraudzīja jaunu LCK priekšsēdi - Dr. Andri Kadeģi.

No 30. augusta līdz 3. septembrim piedalījos ārlietu ministru sanāksmē Oslo, kur tika pārrunāti temati par sadarbošanos, studentu apmaiņu, iekārtošanu u. t. t.

No 9. līdz 17. septembrim ārlietu ministrs Jurkāns bija aicināts ierasties Zviedrijā, lai pārrunātu nākotnes sadarbību un Latvijas informācijas biroja izveidošanu Stokholmā. Bez J. Riteņa un Ainas Abolas, sarunās piedalījās Latvijas sūtniecības pārstāvis Jānis Lūsis, kā arī vietējie - Gross un Čakste.

No 19. līdz 28. septembrim kopā ar J. Riteni ieradāmies Vīnē, lai informētu Eiropas Drošības un Sadarbības konferenci (CSCE) par baltiešu prasībām priekšā stāvošai konferencei Ņujorkā. Sarunājām mūsu ārlietu ministru tikšanos ar citu valstu ārlietu ministriem, kas teicami izdevās.

No 29. septembra līdz 2. oktobrim bijām Ņujorkā, CSCE konferencē, kurās sagatavošanā darbojās PBLA CSCE vadītājs Oļģerts Pavlovskis ar saviem J-BANC darbiniekiem.

No 22. līdz 25. novembrim sākās CSCE svarīgā konference Parīzē, kur A. Abola bija izkārtojusi trim Baltijas ārlietu ministriem goda viesu sta-

tusu. Tas radīja starptautisku skandālu, jo Gorbačevs pieprasīja visu trīs ministru izraidīšanu no CSCE zāles. Šis incidents izsauca pasaules reakciju un nostādīja Padomju Savienību un Gorbačevu sliktā nokrāsā, un atkal Baltijas valšņu jautājums nokļuva uz pasaules preses augstākā līmeņa. Šajā konferencē bez ārlietu ministra Jurkāna piedalījās A. Ābola, Marianna Zariņa, J. Lūsis, O. Pavlovskis, Sandra Aistare un J. Ritenis.

No 25. līdz 26. novembrim Imants Lieģis visiem trim ārlietu ministriem bija izkārtojis pieņemšanu Eiropas parlamentā. Uz Strasburgu devās latviešu un igauņu delegācijas, bet Lietuvas ārlietu ministrs Saudargas nevarēja piedalīties. Šī bija pirmā reize, kad baltieši tika aicināti tiešās sarunās ar parlamenta prezidentu un partiju vadītājiem.

Šai kontekstā jāmin arī 18. novembra atzīmēšana Parīzē. PBLA aktīvi saistījās šī ārkārtīgi svinīgā notikuma organizēšanā. Tas nevien atzīmēja mūsu valsts gada dienu, bet arī godināja mūsu un kaimiņrepubliku ārlietu ministrus. Pieņemšanā reprezentējās daudzas Eiropas valstis.

No 6. līdz 9. decembrim Ivars Godmanis un J. Jurkāns bija Kanadā, lai tur tiktos oficiālās pieņemšanās ar Kanadas premjeru un ārlietu ministru. Uzturēšanās laikā I. Godmanis un J. Jurkāns sasauca kopā latviešu organizāciju vadītājus, lai pārrunātu nopietno stāvokli Latvijā. Pārrunāti tika iespējami darbības varianti dažādu krīzes stāvokļu gadījumā Latvijā. Pēc vizītes Kanadā pavadīju ilgāku laiku Vašingtonas birojā, kārtodams PBLA ikdienas darbu.

No 23. līdz 29. decembrim bijām lūgti piedalīties Dānijas latviešu informācijas biroja atvēršanā. Tas bija vēsturisks notikums, uz to bija sabraukuši ziemeļu zemju ārlietu ministri un ziemeļu bloka parlamentu pārstāvji. Draudzīgās pārrunās vienojāmies par Baltijas valšņu sadarbību. Šī bija sanāksme, kas apliecināja šo ziemeļu zemju apņemšanos aizstāvēt Baltijas valšņu intereses un strādāt, lai tās atgūtu savu neatkarību un kļūtu par patstāvīgām valstīm Eiropas kopvalšņu saimē. Tādu pat atbalstu dzirdējām arī no Dānijas parlamenta partiju pārstāvjiem, kas mūs pieņēma vairāku stundu garās pārrunās.

No 11. līdz 13. janvārim pārstāvēju PBLA DV 45 gadu pastāvēšanās svinībās. DV centrālā valdes sēdē informēju par PBLA sadarbību ar Latviju, resp., pagaidu valdību, par jaunākiem notikumiem un aktivitātēm, ko jaunais laiks izsaucis PBLA darbībā.

13. janvārī, atceļā no Londonas, lai tai pat dienā dotos uz Stokholmu uz latviešu biroja atklāšanu, tiku ievietots slimnīcā, un tā nevarēju Stokholmā ierasties.

No 23. līdz 30. janvārim devos uz Minsteri, lai gatavotos braucienam uz Vīnes CSCE konferenci, kur tai pat laikā ieradās arī ārlietu ministrs Jurkāns. Tikām pieņemti pie Austrijas ārlietu ministra Moka stundu garā vizītē. Sarunas risinājās ļoti draudzīgā gaisotnē. Austrija, lai gan neitrāla zeme, tomēr izteica gatavību strādāt Baltijas valšņu labā un piedāvāja arī Vīnē izveidot Baltijas informācijas biroju. Pēc šīm sarunām ārlietu ministrs Moks bija izkārtojis tikšanos ar Austrijas parlamenta frakcijām, kas arī tika iepazīstinātas ar pēdējo laiku notikumiem Latvijā un ar kurām tika pārrunāts, kā financēt šo nākotnē izveidojamo informācijas biroju.

Atgriežoties pie CSCE sanāksmes Vīnē, A. Kačģis tur pirmo reizi piedalījās CSCE procesos. Šoreiz mūsu apmeklējums CSCE bija īpatnējs tādā ziņā, ka mums nevajadzēja meklēt delegāciju kontaktus, bet delegācijas prasīja satikties ar mums. Starplaikā tikāmies arī ar igauņu un lietuviešu ārlietu ministru padomdevējiem, lai labāk koordinētu Baltijas valšņu ārlietu ministru korezentāciju Eiropā. Mūsu uzskati, galvenokārt, sakrita, tikai atliek nākotnē izveidot regulāras tikšanās PBLA ar igauņu un lietuviešu padomdevē-

jiem.

No 10. līdz 14. februārim ieradāties Beneluksa zemēs, kur ārlietu ministram Jurkānam bija izkārtotas vizītes pie ārlietu ministriem. Kā pirmo apciemojām Beļģijas ārlietu ministru Markusu Eiskenu, līdz ar viņa padomniekiem. Bez J. Jurkāna un manis piedalījās J. Ziedars un J. Ritenis. Sarunās J. Jurkāns informēja Beļģijas ārlietu ministru par stāvokli Latvijā un par sarunām, kas pēdējā laikā bija notikušas internacionālā līmenī.

Neskatoties uz neredzētām sniega vētrām, devāmies uz Hāgu, lai tiktos ar Holandes ārlietu ministru van den Broek. Holande ir viena no retām valstīm, kas ir atzinusi Baltijas valšņu iekļaušanu Padomju Savienībā (tas tādēļ, ka Holande uzsāka diplomātiskās attiecības ar Padomju Savienību 1940. gadā, laikā, kad mēs bijām jau okupēti). Toties tagad tā visur un vienmēr deklarē savu atbalstu Baltijas valšņu centieniem atgūt neatkarību un pašnoteikšanās tiesības.

Viena no svarīgākajām sarunām risinājās Briselē ar Eiropas kopības komisāru Andriesse. Viņš apstiprināja, ka Eiropas kopvalstis pēc notikumiem Rīgā un Viļņā izšķirās par sankciju pielietošanu pret PSRS, pieprasot speciālvienību (melno berešu) izvilksanu no Rīgas un Viļņas. Tās arī pieprasīja sarunu izkārtot Maskavā, lai izkārtotu Baltijas valšņu jautājumu labvēlīgā virzienā.

13. februārī devāmies tālāk uz Luksemburgu, kur tikāmies ar ārlietu ministru Poos, kas tobrīd prezidēja visu ārlietu ministru padomē. Bija garākas pārrunas par Baltijas valšņu nākotni, to spējas sevi uzturēt un iekarot tirgu. Poos bija pateicīgs par iegūto informāciju, jo tuvākās dienās viņš plānoja doties uz Maskavu, kur iegūtā informācija viņam būtu ļoti noderīga.

No 15. līdz 17. februārim, atceļā no Beneluksa zemēm, PBLA sasauca sanāksmi, lai pārrunātu jautājumus par sadarbību ar Eiropas jaunizveidotajiem informācijas birojiem. Sanāksmi izkārtoja Jānis Muchks. Tajā piedalījās Eiropas PBLA valdes locekļi Cipulis, Bērziņš un Vasariņš, arī ALA pārstāvis K. Ķuzulis, Vašingtonas sūtniecības pārstāvis J. Lūsis un informācijas biroju pārstāvji I. Gross un J.

PBLA valdes gēdē Katskiļos piedalījās Dainis Ivāns no Latvijas.

Augusta Upīša foto.

Ritenis. J. Zīders, nesapemdam vīzu, nevarēja ierasties. Sanāksmē piedalījās arī Latvijas diplomātiskie pārstāvji Eiropā - A. Ābola, M. Zariņa, Andrejs Urdze un Tālvāldis Mednis. Piedalījās arī LR premjers I. Godmanis un viņa padomnieks Edvīns Inkēns. Uzskatījām biroju vadītāju prasības, kas jau pirmā skatījienā likās PBLA līdzekļiem nereālas, bet atstājām visu šo sadarbības jautājuma izlemšanu priekšā stāvošajai PBLA valdes sēdei.

Noslēgumā vēlētos pasvītrot, ka PBLA ir bijusi klāt gandrīz vai visos diplomātiskos notikumos, kam bijusi saistība ar Baltijas valstīm, un jāsaka, ka panākumi ir bijuši neiedomājami labi. Ja mēs atceramies, kādas grūtības bija 1989. gadā par mūsu taisnību pārliecināt Eiropas valdības, tad tagad kā ar burvja ziļļa mājienu Eiropā ir radušās valstis un valdības, kas uzņemamas aizstāvēt Baltijas valsts intereses. Vislabāk šai ziņā izceļas ziemeļu bloks - Islande, Norvēģija, Dānija, Zviedrija un Somija. Tām pievienojušās arī trīs Beneluksa zemes, arī jaunās Austrumeiropas valstis - Polija, Čehoslovākija un Ungārija. Nopietns skaits mazo valsts ir gatavas mūs aizstāvēt. Tas ir īpaši svarīgi tieši tagad, kad ASV vēl joprojām nemēģina Padomju Savienībā atbalstīt demokratiskās kustības, bet sagaida, ka Gorbačevs būs tas, kas varēs nomaiņīt komunismu ar demokrātiju.

Tieši tādēļ, ka lielvalstis, kā ASV, Anglija, Francija un Vācija mēģina uz Baltijas valsts rēķina sargāt Gorbačevu, kas šodien ir apmeties atpakaļ stalinismā, mums ir radušās šīs mazās valstis, kas gatavas iestāties par Baltijas valsts brīvības atgūšanu. Un te, lūk, mēs varam teikt, ka mūsu pagaidu valdībai, resp., ārlietu ministrijai un Augstākajai padomei, ir izdevies panākt šo atbalstu Baltijas valstīm.

Kādreiz paliek savādi ap sirdi, ka dažas trimdas balsis vēl joprojām neseko notikumu gaitai un kritizē PBLA par sadarbību ar pagaidu valdību. Protams, valdībai nav viegli vadīt valsti, kamēr zemē vēl noteic vecā vara un varas vīri un tā ir okupēta no ārzemju karyaspēka. Kā variet redzēt, tad smaguma punkts Latvijas politiskai cīņai ir pārgājis lielā mērā no rietumu lielvalstīm uz Eiropas mazām zemēm. Pēdējo laiku notikumi Padomju Savienībā liek šīm zemēm pārdomāt un, cerams, grozīt nostāju pret Gorbačevu un līdz ar to vairāk atbalstīt Baltijas valsts jautājuma izkārtojumu. Tāpēc ir tik svarīgi, ka pērnad tika uzstādīti cieši kontakti starp Latvijas valdību un Eiropas zemēm, un tāpēc ir jāuzsver, ka Baltijas valsts politiskais darbs Eiropā ir tikai jāstiprina. Baltijas valstīm ir atkal jānonāk Eiropas valsts saimē.

Lai Dievs stāv mums klāt mūsu nākotnes darbā. Izgājušais gads ir bijis ļoti ražens. Kaut tas varētu tā atkārtoties arī nākamgad.

G. MEIEROVICS.

BATUN DARBĪBA PĒDĒJO 6 MĒNEŠU LAIKĀ.

ANO Cilvēku Tiesību komisijas gadskārtējā sēde Ženēvā noslēguma dokumentā nosodīja traģiskos notikumus š. g. janvārī Rīgā un Viļņā. Šī ir pirmā reize, kad jebkāda ANO iestāde ir nosodījusi cilvēku tiesību pārkāpumus Baltijā. BATUN 2 reizes sūtīja delegācijas uz šo sēdi, lai mudinātu pieņemt stingrāku un skaidrāku valodu. Ženēvā ar BATUN delegāciju cieši darbojās Igaunijas ārlietu ministrs Meri. Lai novērstu stingrāku rājienu no komisijas, PSRS apsolījās lietu izmeklēt un vainīgos sodīt. BATUN mudināja delegācijas izsekot PSRS solījumus un ieteica lietu apskatīt ANO Ekonomiskā un Sabiedriskā padomē (EcoSoC), kurai Cilv. Ties. Kom. ir atbildīga, kā arī cilvēku tiesību ekspertu apakškomisijā, kas tiksies šovasar, un Ģenerālasamblējā šī gada rudenī. BATUN izplata vairāku iestāžu izmeklējumus, kas skaidri liek vainu uz Maskavas ple-

ciem. Diemžēl, Latvijas prokurors nav izdevis nekādus pagaidu ziņojumus par šo lietu, un tas, diemžēl, atstāj iniciatīvu Maskavai.

Sadarbībā ar BATU Igaunijas un Latvijas ārlietu ministri iesniedza vēstules ANO Drošības padomei, lūdzot tās locekļiem apspriest janvāra notikumus Viļņā un Rīgā ar skatienu uzņemt Baltijas jautājumu padomes dienas kārtībā. Patlaban padome ir nodarbināta ar Irakas-Kuveitas lietu. Pēc ANO statūtiem Drošības padome ir pareizā vieta Baltijas jautājumam. Tagad ir laiks mudināt tās locekles sākt pie šīm lietām griezties nopietni. BATUN mēģina izstrādāt sistēmu sadarbībā ar Baltijas valsts ārlietu ministrijām, lai PSRS agresīvie akti tiktu laicīgi un oficiāli pazīoti padomei.

ANO gadskārtējā Ģenerālasamblējas sesija sāksies septembrī. Baltijas valdībām jāvienojas par mērķiem un stratēģiju iepretim Ģenerālasamblējai. Minimāli - izsekot PSRS solījumiem Cilvēku Tiesību Komisijai; maksimāli - paveikt kampaņu, kuras rezultātā Ģenerālasamblēja uzaiņcinātu Baltijas valstis kā novērotājas ANO.

BATUN ir kļuvusi iecienīta kā informācijas avots ANO misijām un ANO sabiedrībā vispār. BATUN informāciju nogādā laicīgi pa telefaksu, pa pastu un caur personīgiem apciemojumiem. Ļoti daudz misiju izteikušās atzinīgi par BATUN ziņu vērtīgumu un nosūta tās tālāk savām ārlietu ministrijām.

Kādas ir nākotnes izredzes, iespējas un problēmas to izvešanā?

Pasaules nostāja mainās mums uz labo pusi. Rezultātā ir visādas iespējas. Tas, kas Drošības padomei šodien nav iespējams, rītu varētu. Bet...

Starp BATUN un PBLA, Latvijas sūtniecību un Latvijas valdību nepieciešama ciešāka un vairāk pastāvīga sadarbība. Ilgtermiņa plāniem, kuru izdošanās atkarājas no politiskas izmaiņas un laicīgas reaģēšanas uz notikumiem, šāda sadarbība nepieciešama. Nav vērts vairs sadarboties vienreizējās akcijās, ja neizsekojam to rezultātiem.

Nav realizēti agrāk apspriestie plāni. Piemēram, Baltijas valdību de-facto reprezentācija pie ANO Ņujorkā un jaunu Baltijas diplomātu sagatavošana. Šie pasākumi ir stratēģiski nozīmīgi, jo uz tiem balstās visi mūsu svarīgākie nākotnes plāni.

Vai būtu iespējams atjaunot Latvijas konsulu lātu Ņujorkā, kas eventuāli varētu pārveidoties par Latvijas pārstāvniecību pie ANO?

Pienācis laiks nopietni domāt par lūguma iesniegšanu ANO Drošības padomei uzņemt Igauniju, Latviju un Lietuvu par ANO biedrenēm.

Igauniju, latviešu un lietuviešu cieša sadarbība nepieciešama Baltijas brīvības atgūšanai. BATUN ļoti nožēlo sadarbības grūtības Pasaulē Baltiešu Konferencē (WBC) un Apvienotā Baltiešu Komitejā (JBANC). Kopējā baltiešu militārā, politiskā un ekonomiskā situācija un ieguvumi no kopējas sadarbības ir daudz svarīgāki nekā relatīvi sīkas atšķirības neatkarības atjaunošanas deklarācijās vai domstarpības tagadējos mēģinājumos iegūt valdībām de-facto vai de-jure atzīšanu. Jāliek uzsvars uz to, kas baltiešus vieno, ne uz to, kas mūs atšķir!

MARGERS PINNIS,
BATUN valdes priekšsēdis.

MĀTES TĒLS UN LOMA.

Pagājušā gadu simteņa valodnieki atklāja, ka "mātes" vārds vieno Eiropas valodu saimi, bet, ka "tēva" vārdam šē loma daudz mazāka. Šī

atšķirība labi saskatāma arī mūsu dainu pasaulē - tāds latviešu gara pasaules pazinējs kā Mancelis jau norāda, ka latvieši 'tik vien zina, kā dziedāt no to savu māmuliņu un to savu kumeliņu'. Dainās māte māca, audzina, kopj un mīl savu bērnu, bērns sevi sajūt pie mātes augam "kā sirsniņa azotē". Šajā darbā stājas arī vecās mātes - "māmuliņas". Tēvs vērojams daudz vairāk atstatus. Padomājiet par tēvu dainās un jūs atcerēsities frāzi "dar' man, tēvis, pastaliņas" - bet tā jau nav daina, tas ir dzejolītis bērniem, viens no pagājušā gadu simteņa aizmetņiem modernizētajai dainai (kolchoznieku dainām?). Tomēr arī šajā dzejolītī līdzās tēvam nostājas māte, kas 'šuj svārkus'. Bet ja "mātes" vārds vieno Eiropas valodas, pats jēdziens par mātes tēlu un lomu Eiropas kultūrā ir daudz bālāks un neizteiktāks. Eiropas sadzīvē mātes tēla vietā stāties tēvs. Te slēpjas latviskās kultūras savdabība, kas tālu sniedzas pāri ģeografiskām, politiskām, lingvistiskām un citām robežām.

Patriarchalitātes princips Eiropā bija tik izteikts dzīvē, ka pagājušā gadu simteņa kultūrvēsturnieki to pieņēma par pamatnormu savās teorijās. Kad vēsturnieki atklāja matriarchālisma iezīmes tālajā pagātnē, radās nepieciešamība to izskaidrot. Klasiskās pasaules dievu sarežģītā mītoloģija un priesterība sāka parādīties pretstatā vienkāršībai senās ģimenes dievību pavarda sargāšanā, kas bija bijusi dota mātes gādībā. Sievietes lielā loma Sumērijā un senajā Ēģiptē Bachofenu vedināja meklēt sievietes lomu arī Romas sākumos, etrusku pagātnē, un tādējādi likt pamatus matriarchālisma pētīšanai. Tam visam pievienojās jaunais darvīnistiskais evolūcijas princips, kas pacēla jautājumu par matriarchālisma pārveidošanos patriarchālismā vēstures attīstības gaitā.

Pirmie kultūrfilozofi šo vēsturisko secību saskatīja evolūcijā no sākotnējā jebkādu morāles normu trūkuma uz minimālām normām, kas nepieciešamas sadzīves kārtībai un vēl tālāk uz apzinātām tradīcijām, kas tad iezīmētu civilizācijas sākumus. Mūsu gadu simtenī jau bija nobriedis antropoloģiskais pieejas veids, kur tika salīdzinātas dažādās "primitīvās kultūras", lai tādējādi atrastu ģimenes organizācijas pamatus. Vēlāk tam pievienojās ieskaits, ka salīdzinājumi būtu meklējami arī dzīvnieku pasaulē; un pašā pēdējā laikā ir pacēlies jautājums, kādas (nerakstu) sugas tad nu šādam salīdzinājumam būtu vispiemērotākās. Šis process tomēr nedrīkstētu mūs pavadīt uz jokiem, jo tieši šie antropologi bijuši spiesti atgriezties pie jautājuma par paša cilvēka pamatīpašībām. Jau bioloģiskā nepieciešamība vien nostiprina mātes lomu bērna ieaugšanā sadzīves kārtībā dzīvnieku valstī un tāpat arī tradīciju normās cilvēku sabiedrībā. Tēva loma ne tikai dzīvnieku, bet arī cilvēku sadzīvē sākotnēji iezīmējas vairāk tikai kā ārējā aizsarga loma. Līdztekus šiem novērojumiem kultūrfilozofi un antropologi paplašinājuši sākotnējo matriarchālisma principu ar citiem jēdzieniem, kas labāk izskaidro mūsu sadzīves sarežģītās normas (matrilīnērisms, matricentrālisms un t. t.). Tie antropologi, kas domā, ka sadzīves pamatos ir ražošanas spējas, sievietes lomu arī saprot kā ražošanas lomu un tādējādi meklē matriarchalitātes funkcijas ražošanā - primitīvā barības uzlasīšanā, lopkopībā, dārzkopībā u. t. t. Kultūrfilozofi to, savukārt, uzskata par pārvienkāršotu pieeju. Kā jau citos zinātņu laukos, tā arī šie mēs spējam uzzināt vairāk un vairāk par šaurākiem un šaurākiem laukiem. Ja šis būtu tikai akadēmisks jautājums, mēs to varētu atstāt akadēmiķiem izlemšanai, bet tas ir arī jautājums, uz kuru mums katram jādod atbilde - jo mātes tēls un loma ir mūsu dzīves neatņemama sastāvdaļa.

Kaut arī ne vienmēr sieviete ir arī māte, māte vienmēr ir sieviete - tādēļ sievietes un

mātes tēli ir vienmēr saistīti. Sievietes tēls un loma latviešu kultūrā ir jau gana aprakstīti, lai to vēl šie atkārtotu, tomēr nebūs lieki atgādināt, ka šīs sievietes, šī Brigadere, šī Aspazija rakstīja pirms Raiņa. Sieviete Eiropas ietvaros, turpretim, ir saistīta ar vīrieša lomu. Lai cik ietekmīga bija Stēla kundzes (Mne de Stael) loma Francijas vēsturē, tai vienmēr līdzī gāja vīpa tēva Neckera vārds. Tādās kultūrās, kur sievietes tēls nav vairs saistīts ar mātes tēlu, ar ģimeni, tas neglābjami iezīmējās ar seksuālajām atšķirībām, kas sievietes lomu tikai degradē - lai cik dīvaini tas arī neizskatītos. Dainu kultūrā, kas ir mātes kultūra, sieviete pati par sevi ir stabils sabiedrības loceklis. Dainu kultūrā sieviete vienmēr ir mātes tēla privilēģijas paspārnē, tāpēc arī vīpa var pamācīt precinieku: "Sol' par kaķi savu naudu, ne par manu augumiņu - vai es biju putna bērns, no zariņa noceļams!" Turpretim Francijas revolūcijas laikmetā sievietes loma no mātes lomas bija jau tik tāl atdalīta, ka vadošajās aprindās bērnu zīdīšana bija nodota aukļu ziņā, un pat radās "atpakaļ pie dabas" kustība, kas pūlējās zīdīšanu atkal atdot mātei. Tādējādi pats Revolūcijas tēls - sieviete ar vaļējām krūtīm - nav mātes tēls, tās nav matriarchālās, bet feminīnās krūtis. Tas tad arī varēja novest pie tāda groteska tēla kā jakobiņu "Atdzimšanas avota" statujai, kas lika no dievietes krūtīm ceremoniālās reizēs plūst "brīvības" pienam.

Šī mātes tēla atdalīšanās no sievietes lomas pasvītro arī sievietes vājas puses, galvenokārt, fizisko vājumu. Mēs ļoti labi zinām, ka sieviete savu fizisko vājumu atliku likām aizstāj ar izturību, bet tur, kur nepieciešams acumirkļa spēks, vīrietis ir pārāks. Tas, galvenokārt, izpaužas brutālajā pārspēkā. Tādās kultūrās, kur mātes tēls sievietei vairs nedod neaizkaramību, privilēģiju, brutalitāte neizbēgami nomāc ne tikai sievieti, bet arī pārņem savā varā visu sadzīvi, arī pašu vīrieti. Tādās kultūras piemērs parādās pazīstamajā krievu Stepka Razina dziesmā "Volga, Volga". Upes pirātu vadoni ir savaldzinājis nolaupītās persiešu princeses skaistums, bet viņš to nogalina, pārsviež pār bortu, jo viņa bandas dalībnieki pārmet, ka nu viņš viņus esot pametis otrā vietā. Bandas brutalitāte ir pašvērtība, kas nepiecieš ierobežojumus.

Ir zīmīgi, ka "Volga, Volga" saista ar savu architipisko zemapziņas spēku, kas pašu tekstu atstumj ārā. Varbūt tas ir zaudētās Paradīzes saldsērais architips. Šī zaudētā Paradīze ir zaudētais mātes tēls, no kura palikusi pāri vienīgi feminīnā būtne, kas tad nu izraisa mīlestības/naida konfliktu, kas, savukārt, raksturīgs visai attiecīgajai kultūrai. Es saku "attiecīgajai" un nevis "krievu" kultūrai, jo šī konflikta atrisinājumu meģinājumi - un te slēpjas kultūru atšķirības - mūs pavada jau no Ādama un Ievas laikiem. Nav tikai sagādīšanās, ka krievu vārds "Volga" ir sena baltu vārda "Ilga" pēctecis. Jādomā, ka par tik, par cik Ilgas krastos izgaiss mātes tēls, tā arī pārvērtās par Stepka Razina Volgu. Ilgu par Volgu nepārvērtā galvaskausu ārējie izmēri, bet gan garīgie saturī. Tāpat arī par cik Francijas revolūcija nespēja atrisināt atšķirību starp mātes, zīdītājas, un sievietes, kairinātājas, krūtīm, tā nespēja arī atrisināt savas politiskās un sadzīves problēmas; un šo neatrisināto problēmu ārā dzīvojam mēs visi vēl šobaltudien.

Greivs (Robert Graves - The White Goddess) ar dzejnieka spēku pareģoja, ka Rietumu kultūra spēs atdzimt tikai tad, ja tā atbrīvosies no lāsta, kas to nomāc kopš senās Baltās Dievietes, Lielās Mātes pamešanas. Viņš sacīja, ka dzejnieks, mākslinieks savu varēšanu saņem tikai no šīs Mātes - kā mēs teiktu, Māras - rokām. Ar tādu pašu traģisku izmisumu kā sendienu Sv. Grāla kausa meklētāji, viņš ceļu uz šo Matī meklēja

mistiskajā Tradīcijā. Šīs mistiskās tradīcijas meklēšanā viņš, protams, nonāca konfliktā ar profesionālajiem mītoļiem un antropoļiem, kas, savukārt, bija konfliktā ar vēsturniekiem, kas meklēja tradīciju saknes tikai pagātnes lieciniekos. Tomēr, vai nu mēs rakstām "tradīciju" ar lielo vai mazo burtu, tā vienmēr saistās ar mātes tēlu.

Tradīciju indivīds saņem no audzināšanas, mātes rokām, tradīcijā indivīds ieaug, tā kļūst par viņa neatņemamu sastāvdaļu, viņa garīgajām acīm, caur ko tas skata pasauli. Tādas tradīcijas funkcijas piekrīt, piemēram, valodai, jo sevišķi dzimtajai valodai. Pretstatā tam ir rīkojums, pavēle, kas gan var izvērsties ceremonijā, bet ne tradīcijā. Pavēle nepieciešama pēkšņu pārmaiņu, jaunu apstākļu pārvarēšanai, kur tradīcija, skatīšanās atpakaļ tikai būtu kavēklis. Tradīciju kopienas pastāv, aug, kurpretim militaristiskās kopienas, kur valda pavēle, ir mūžīgā organizācijas stādijā. Tradīcijās valda vecuma gudrība, militariskajā kopienā toties valda jaunības spars - tie ir neizbēgami pretmeti. Tāpat kā tradīciju kopienā piedzimstam, tā arī militaristiskajā kopienā tiekam pieņemti, mobilizēti; militaristiskā kopiena smēļ spēkus vīrišķībā. No feminīnā aspekta raugoties, šis ir mātes un amacones pretmets.

Bet šīs pirmatnējās tradīciju kopienas un militarās organizācijas pretmets ir arī patriarchālisma un matriarchālisma pretmets. Kā jau sacījām sākumā, Eiropas doma patriarchālismu pieņēma par pamatnormu, jo tās bija vienīgās, kaut arī subjektīvās brilles, caur kurām eiropieši skatīja pasauli. Augstākais, ko varēja panākt, bija matriarchalitātes atstumšana primitīvajā pagātnē. Rietumu kultūras sākumi mums, rietumniekiem, ir pieejami tikai caur literārajiem lieciniekiem, kas, savukārt, jau ir radušies vēlākas organizēšanas rezultātā. Tāpēc arī Grieķus meklēja senajā Tradīcijā, viņš intuitīvi nojauta, ka tādai ir pagātnē jābūt bijušai. Senajā Sumērijā un Ēģiptē šī organizēšanās bija notikusi daudz lēnākā tempā, ne tik krasu militāru nepieciešamību spiesta, tāpēc arī tur mātes, sievietes loma varēja saglabāties. Tur vēl militarisms bija nošķirts no mātes tēla, kas brutalitāti neļāva pārnēst mājās. Paraudzīsimies, kas notiek, ja draud militāra krīze, ja teritorija ir maza, robežas nepārprotami nospraustas.

Tāds piemērs ir senā Grieķija, kur Solons un vēl vairāk Kleistēns pārorganizē Atēnu sadzīves formas militāro draudu priekšā. Ģimenes tradīciju vietā stājas valstiskā organizācija, kas vērsta uz militāro nepieciešamību. Ja pārceļam tā laika sadzīves struktūru reliģisko rituālu plāksnē - pēc Durkheima formulas - redzam, ka senās ģimenes dievības (un šamaniskie rituāli) arvien vairāk pieņem sabiedrības, valsts, pilsētas dievības formas. Vēl skaidrāk tas parādās Romā, kur Augusts jau ir Imperator Caesar divi filius Augustus. Senā ģimenes tradīcija pielāgojas jaunajai valsts organizācijai, kur tēva, vīrieša loma jau ir noteicošā. Vissvarīgākais tomēr ir tas, ka šī tēva loma ir atšķelta no pirmatnējās ģimenes tradīciju saknes - tēvs ir kļuvis par valsts pārstāvi ģimenē, sava veida komisāru. Te slēpjas patria potestas likumu principa vara, kas nodota tēva, kā augstākā tiesneša, rokās. Ja māte senajā ģimenē personificēja dabas pasaules, Lielās Mātes, spēku, tēvs patriarchālismā personificē politiskās civilizācijas varu.

Bet tas notiek kultūrās, kur šis politiskās civilizācijas process nav spējis Kristalizēties? Šis jautājums izskatās hipotētisks, jo Rietumu kultūrā tam nav liecinieku. Tā sākas ar patriarchālismu un bez tā nav domājama. Ar vienu izņēmumu: mūsu pašu, latviešu kultūras vēsturī, par ko Rietumi - vismaz līdz šim - neko nav zinājuši un par ko mēs paši arī nezinām par

tik, par cik esam iemācījušies domāt Rietumu terminoloģijā un pieejā.

Eiropa gribēja ienākt pie mums zem krustnešu karogiem. Šie karogi ienāca, bet tie bija un palika krustnešu karogi, kas plīvoja atvestajos Eiropas iestādījumos, pilsētās un baznīcās - tie nekad neklūva mūsu karogi. Eiropa bija militārā Eiropa, un kā tāda viņa ieguva koloniālo uzvaru, bet tā nespēja uzvarēt mūsu kultūras tradīciju, ko spējam vēl šodien noģiest mūsu tautas gara mantās. Tas ozols nekad netika nocirsts. Mums pašiem bija savi virsaiši, tie gan tika uzvarēti, labāk sakot, tie kļuva par jaunās Kungu kārtas pārstāvjiem, tomēr tie nebija un nevarēja kļūt par mūsu gara mantu pārstāvjiem. Mēs dzīvojam Eiropā, ikrītu muižas sliksni pārkapdami, vakarā savu māju sliksni. Tie likumi, kas valdīja muižā, nespēja nomākt tos tikumus, kas valdīja pašu sētā. Un mūsu mājā valdīja daļu tikumi, mātes un māmulīgas kopti un sargāti. Patriarchālisms muižā, matriarchālisms sētā. Muižā valda Eiropas militārā padotības kārtība, hierarchija, mājā vēl joprojām valda senā baltu tradīcija, sievietes tēls, loma un privilēģija.

Brīv' kungam vīru rāt,

Brīv' vīram bālēliņu,

Tās brīvītes vien nebija -

Bālīgam māsu rāt.

Tomēr šī eiropiskā patriarchālisma un baltiskā matriarchālisma sadzīvošana bija divu atšķirīgu kultūru sadzīvošana, kopeksistence. Blakus tai ir tēva un mātes tēli, vīrieša un sievietes lomu sadzīve mūsu pašu kultūrā. Nebūs varbūt visai pareizi šīs lomas saukt tajos pašos patriarchālisma un matriarchālisma vārdos, ko lietojam Eiropas civilizācijā, bet cita nosaukuma mums nav. Mūsu matriarchalitātes vērtības ir sievietes, mātes vērtības, kas izteiktas dainās. Mūsu patriarchalitātes iezīmes ir arī izteiktas mūsu gara mantu, mūsu pasaku vērtībās un ir pavisam cita pasaule. Tā ir vīru, varoņu, ķēniņu pasaule. Te ķēniņa meita gan ir kā putna bērns, tā ir varoņa alga. Ir skaidrs, ka tie ir Eiropas patriarchālisma aizmetņi, tomēr tie neizpaužas patriarchālisma pārsvarā, senā patria potestas dominancē. Daži kultūrfilozofi domā, ka ikvienas civilizācijas pamatos ir lomu un pienākumu diferencēšana, darba dalīšana. Te nu mūsu gara mantu pasaule būtu tam vislabākais piemērs. Rietumu organizācija no šī viedokļa te parādās kā nepilnīga, tur tēze un antitēze neizaug sintēzē, bet paliek neatrisinātas; tādēļ Rietumos pastāv neatrisināmais sadzīves konflikts, ko sociologi saskata kā Tonnie's Gemeinschaft/Gesellschaft problēmu.

Lai labāk izprastu mūsu atrisinājumu, atgriezīsimies pie sadzīves normu izteikšanās reliģiskajos tēlos - dainu Dievs ir citāds kā pasaku Dievs, un senais (šamaniskais) būrvības tēls šo divējību papildina trejādībā. Šī trejādība viena otru nenomāc, tās papildinās. Te arī ir meklējama atslēga tiem, kas grib mūsu gara pasaulē vērot pazīstamo indoeiropiešu dievu trejādību: nav jāmeģina saskaldīt mūsu dainu dievību trīs tēlos, bet saskatīt trīs tēlus mūsu gara mantu pasaules kopumā. Šis ir cits temats, un to te pieminam tikai kā izgaismojumu mūsu tēva un mātes tēla kopībai ģimenes rāmjos. Mūsu mātes tēls un loma vislabāk izpaužas dainu liecībās, kur līdztekus parādās arī tēva tēls, atbilstoši savai sadzīves lomai. Pasaku un teiku liecībās mātes tēls, savukārt, izteicas citādi, tas nav dominējošais; būvamo vārdu, šamaniskajā, reliģiski rituālajā jomā tas atkal pieņem citus veidus. Te slēpjas baltu kultūras savdabība, kā viņas vājums, tā arī atdzimšanas spēks.

Ja nu tas tā, kā tas tad nu parādās mūsu pašu uztverē, mūsu uztverē, kur esam mācījušies Rietumu skolā? Uzšķīriet tādu archaioloģijas kapitāldarbu kā "Latvijas PSR archeoloģija", un tur jūs redzēsiet tabulā 19. lpp., ka pāreja no

mātes ģints uz tēva ģinti notikusi 1000 g. pr. Kristus. Kur tad šie arhaiologi smēlušies pierādījumus? Pierādījums lasāms 90. lpp.: "Mājlopus, kas bija kļuvuši par kopienas ievērojamu bagātību, kopa vīrieši, kas kā mednieki un lopkopji bija galvenie pārtikas sagatāji un vērtību uzkrājēji: 'Viss pārpalikums, ko tagad deva ražošana, bija vīrieša piederums...' Un kas ir šī pierādījuma autoritāte, kas te tiek citēta? Engelss! Autoritāte, kas sen jau savu laiku pārdzīvojuši un var saglabāties tikai politiskā dogmatismā. Mūsu bagātais un statistiski izvērtētais dainu materiāls vien jau dod pavisam citu ainu par sievietes lomu ģimenē un mājas darbos. Ja nu zinātnes patriarchs saka, ka mājlopus kopuši vīrieši, glabājuši klēts atslēdzis' un tādēļ saglabājuši arī dainu pūru, viņa nezināšanu varam saprast. Tāpat mēs varam saprast, kā pagājušajā gadu simtenī uzplauka sadzīves vērtību reducēšana uz ražošanas faktoriem. Bet kā lai izprotam mūsu pašu paviršību, šo "doktrīnu" atkārtošana? Latviskās mātes tēls un loma mūsu kultūrā nekad nav izbeidzies, ne pirms 3.000 gadiem, nedz arī tagad. Tas noteikti bija dzīvs vēl Krišjāņa Barona laikos (Engelsa laikos), saglabājot mums bagāto gara mantu pūru, pūru, kas nebija ierakstīts papīra lapās, bet ļaužu sirdīs. Bet ja nevainojam Engelsu, nevainosim arī pašu marksismu, jo šīs problēmas pamati likti daudz dziļākos slāņos, un šajos slāņos glabājas arī matriarchālisma un patriarchālisma konfliktu saknes.

tālu viens no otra mītam, ģimenes tradīciju vērtības arvien būs tās, kas sasaistīs mūsu sadzīves normas. Šīs normas, ne vara, noteiks arī mūsu politiskos centienus:

zudis Amerikas plašumos.

Es dzīvoju savu dzīvi pilnīgi neatkarīgi no tiem, kas ģeografijas grāmatās bija paslēpti aiz skaitļiem par iedzīvotājiem, par latviešiem aiz savas zemes robežām. Manas apkārtnes saimniecisko un gara dzīvi, cik varu atcerēties, neietekmēja ne tie, kas Krievijā, ne tie, kas Amerikā vai Brazīlijā. Man viņi tikpat kā neeksistēja un, caur manu skatījumu, viņi neeksistēja arī manai apkārtnē.

Jaunajai valstij, acīm redzot, bija daudz citu svarīgāku rūpju!

Kad II pasaules karš beidzās, ar mani bija noticis kaut kas, par ko savā bērnībā nebiju pat domājis - nu svešumā aiz savas zemes robežām, ārpus Latvijas teritorijas atrados es. Es nebiju viens pats vai tikai viens kopā ar savu ģimeni. Svešumā, Rietumos, bija simtiem un tūkstošiem latviešu, kas vairumā bija bēgusi, baidoties par savu garīgo un fizisko eksistenci Staļina valdītājā Padomju Savienībā.

Pēc ģeografa Jāņa Rutka 1960. gadā Zviedrijā publicētās "Latvijas ģeografijas" (794 lapuses! - cik labi, ka skolu mācības grāmatas ir daudz pieklājīgākā lielumā!) iznāk, ka ārpus Latvijas un Padomju Savienības robežām dzīvoja ap 163.560 latvieši - vai turpat četrreiz vairāk nekā trīsdesmitajos gados.

Tai laikā (pēc 1959. gada tautas skaitīšanas datiem) Latvijā bija 1.298.000 latvieši un pārējā Padomju Savienības teritorijā 102.000. Tā tad sešdesmito gadu sākumā ārpus Latvijas teritorijas robežām kopā bija 265.560 latvieši vai viena piektā daļa visu latviešu.

Kāpēc es nopemos ar šiem skaitļiem?

Pārmaiņas latviešu skaita un dzīves vietas ziņā svarīgi zināt, lai labāk izprastu visas savas tautas dzīves problēmas. Bet mani īpaši nodarbina jautājums, kā latvieši Latvijā, kā jūs uztverat un pārdzīvojat šo vienas piekdaļas visu latviešu atrašanos aiz pašu zemes robežām? Vai par tiem bija kādas ziņas arī jūsu ģeografijas grāmatās? Enciklopēdijās? Es nezinu, vai cilvēkiem Latvijā šodien nav tādas pašas sajūtas, kā bija man pirms 50 gadiem? Bet ja ir citādi, kas un kā?

II pasaules kara bēgļi, trimdinieki, emigranti neaizmirsu savu dzimteni, tuviniekus Latvijā, neatteicās no savas tēvu zemes. Atcerējās to, interesējās par to, un, tiklīdz radās iespēja apciemot to un bija sapelnīti vajadzīgie līdzekļi ceļa naudām, sākās Rīgas braucieni, ko par Latvijas apciemojumiem nevar saukt, tāpēc ka ilgi jo ilgi neviens no ārzemēm iebrukušais neko daudz tālāk par Rīgu netika.

Vai mēs, II pasaules kara Latvijas pametēji, bijām citādi nekā agrākie? Piemēram, piektgadnieki? Ar ko citādi? Un kāpēc? Vai mēs nebijām aizbēguši tikai tāpēc, lai reiz sveiki un veseli atgrieztos, nāktu atpakaļ? Kaut arī dažs labs pa ceļam paliktu ceļa malā un ļoti daudzi nomaldītos un aizmaldītos?

Ir citi laiki, nekā bija piektgadniekiem. Citas sazināšanās iespējas un metodes. Daudz ērtāki un ātrāki ceļošanas līdzekļi. Dzīves standarts Rietumos atļāva citu peļņu nekā agrāk, ceļa naudu bija vieglāk sakrāt.

Bet, ja mēs būtu aizmirsuši Latviju, ja nebūtu maksājuši lielās ceļojumu naudas, kas dažam bija gada, divu, dažam gan daudz īsākā laikā sakrājama summa, ja mēs nebūtu laužušies uz Latviju fiziski un garīgi, ko jūs zinātu par mums? Un kas tad mēs būtu jums? Vai tikai ērtākas, vieglākas atcerēšanās dēļ noapaļots skaitlis grāmatās?

Es ceru, ka tā nav! Es ceru, ka jūsu priekšstatā mēs esam miesa no tās pašas miesas, gars no tā paša gara. Bet es atceros, kādas sajūtas bērnībā bija man par svešumā esošajiem kā par nedzīvu skaitli. Tikai šis pieredzes bagātināts un mudināts, esmu spējīgs izteikties, ai-

cinot neaizmīrat citam citu.

Un es iedrošinos cerēt, ka neatkarību atguvušās otrās Latvijas Republikas vadībai un līdz ar viņu visiem latviešiem un Latvijas tautai mēs, emigranti, nebūsim un nekļūsim par zaudējumus norakstītu vai par Latvijai nevajadzīgo latviešu vai to pēcnācēju grupu, kas eksistē tikai vēstures un ģeografijas statistikā par iedzīvotājiem.

Latviešiem Latvijā un Latvijas tautai būtu jāmacās pazīt tautas grupas Austrumos un Rietumos, jāmacās dzīvot un sadzīvot ar šiem cilvēkiem tā, lai visi kopā mēs pakalpotu vispirms Latvijai un tad arī cits citam personīgi.

AIVARS RUŅČIS.

VAI ATTĀLINĀŠANĀS NO PAMATIEM DOD LIELĀKU BRĪVĪBU?

Liberālisms/modernisms - fundamentālisms/konservātīvisms.

'Liberālisms', 'modernisms', 'fundamentālisms' un 'konservātīvisms' - šie ir jēdzieni, kurus visi it kā esam kādreiz dzirdējuši un arī lietojuši, jo to saturs un izpausme mums šķiet skaidri. Bet vai nav tā, ka katrs šis jēdziens gūst atšķirīgu nozīmes niansi pat jau kontekstā, kurā to sastaptu vai lietotu? Vai 'modernismu' mēs mēs neizprastu savādāk nekā, piemēram, audzināšanā? Vai 'konservātīvisms', runājot par politiku, mūsos neizraisītu citas asociācijas, nekā lietojot šo pašu jēdzienu teoloģijas izpratnē? Vai 'liberalisms' sadzīves jautājumu skaidrošanā būtu viennozīmīgs ar šo pašu jēdzienu, ja mēs raksturotu kādas politiskās partijas programmas līniju? Jau šie nedaudzīkie piemēri rāda, cik atšķirīga var būt šo jēdzienu izpratne.

Vai nav arī tā, ka nereti - jēdzienu izpratnes ziņā - it kā mēdzam likt vienlīdzības zīmi 'liberalisma' un 'modernisma' starpā, tāpat kā uzskatām 'fundamentālismu' un 'konservātīvismu' par turpat identiskiem jēdzieniem vai pat sinonīmiem?

Šo četrus jēdzienu saturs, tāpat, ne tikai vien ir visai plašs, bet var pat būtiski atšķirties, atkarībā no konteksta, kurā tos sastopam vai lietojam. Tas nozīmē, ka šiem jēdzieniem piemīt dažādas socioloģiski, garīgi, kultūrāli, politiski vai citādi izveidotas un noteiktas nokrāsas, kas, savukārt, noteic attiecīgā jēdziena izpratnes niansi cilvēka apziņā.

Šajās pārdomās aplūkosim šo jēdzienu pretstatu, līdzības, bet arī to mijiedarbību, galvenām kārtām, garīgajā plāksnē.

...

NO KEMBRIDŽAS UZ 'PROLETĀRIĀTA PARADĪZI'.

Kembridža un Oksforda - šie vārdi izglītības un akadēmiskajā pasaulē plaši asociējas ar augstākajām izglītības virsotnēm, senākajām Rietumu pasaules universitātēm, tāpat tie lielā mērā simbolizējuši Rietumu kristīgo kultūru, demokrātiju un humānismu.

Tāpat visā pasaulē ir pazīstams gadsimta lielākais spiegu skandāls ar, t. s., "lielisko piecinieku" - pieciem angļu spiegiem ar Kimu Filbiju (Kim Philby) priekšgalā. Viņi vairākus gadus desmitus spiegojuši Padomju Savienības labā, būdami KGB aģenti. Šie padomju spiegi ir iegēmuši augstus postņus britu izlūkošanas dienestā, un viņu kaitnieciskās darbības rezultāti ne tikai vien stiprinājuši Padomju Savienības impēriju, bet ievērojami grāvuši arī britu un visu Rietumu sabiedrību. Viņu darbības izraisītie zaudējumi nav aprēķināmi miljonus vai biljonos, par morālo pusi nemaz nerunājot. Latviešu sabiedrībai no "piecinieka" vispazīstamākais ir tieši Kims Filbijs, jo viņa darbība un dzīve bijušas

saistītas arī ar Latviju un tās čekistiem. Filbijs strādāja britu pretizlūkošanā. Bez visa pārējā viņa "nopelnu kontā" ieskaitāmi simptiem cilvēku vārdi, kurus viņš nodevis KGB. To starpā bija gan tādi, kas pagrīdē - sadarbojoties ar Rietumiem - strādājuši pret komūnismu un totalitārismu, gan arī paša kollēģas - aģenti, kas strādāja izlūkošanas dienestā.

Kas šiem pieciem angļiem gadu desmitiem ilgi lika riskēt ar savu dzīvību, kalpojot proletāriāta diktatūrai un staļinismam? Par šīm unikālajām norisēm ir sarakstīti neskaitāmi raksti, grāmatas, un uzņemtas dokumentālas un mākslas filmas. Politikas un izlūkdienesta plānā daudzi jautājumi ir atbildēti, taču pilnībā neatbildēts palicis viņu motīvu un pārliecības transformēšanās jautājums. Arī šodien vēl šķietami neizskaidrota un aktuāla palikusi mīkla: kā tas bija iespējams, ka Kembridžas universitātes absolventi, kas uzauguši kristīgajā Rietumu kultūras vidē, baudījuši pasaules labāko izglītību, sāka kalpot antikristīgai un totalitārai iekārtai, kas nosodīja un cīnījās pret visu, kas nāca no Rietumiem.

Tie bija 1930-ie gadi, t. s., lielās depresijas laiks. Kaut arī šie pieci angļi marksismam pievērsās dažādu iemeslu dēļ, tomēr viens no pamatiemesliem visiem bija vienāds - vilšanās kristietībā un Baznīcā. Viņu dvēseļu pārvēršanās pirmsākums nebija apzināts launums, bet gan kritika, kas vērsās pret visu pastāvošo, it sevišķi pret sociālo sistēmu (Interesanti piezīmēt, ka ar to sāka arī pats Markss!). To vēl pastiprināja apstākļi, ka tieši šajā laikā Rietumeiropā aktīvi izpaudās nacionālsociālisms, un Vācijā bija spēcīga fašistiskā kustība, pret kuru nostājās un vērsās arī šie pieci angļi. Kristietības un pārlaicīgo ētisko un morālo vērtību vietā viņu pārliecību sāka veidot sekulārais humānisms, modernisms un liberālisms, kas izpaudās cīņā pret visu 'novecojušo', dogmām un ierobežojumiem. Zīmīgi ir tas, ka šāda veida centieni notika diametrāli pretēji tiem, kādi līdz pat mūsdienām notiek Padomju Savienībā, apspiestās sabiedrībās, kur pārmaiņas ir eksistenciāli nepieciešamas. Šo piecu cilvēku gadījumā tas notika 'balto flaneļa kreklos', spēlējot golfu Kembridžas zaļajos, koptajos kortos, tērzējot pie bagātīgi klāta galda un malkojot labu vīnu.

"Lielisko piecinieku" nepievēlā Staļina Krievijas brutālā realitāte, bet to savaldzināja un savā varā pārņēma mīts par sociālistisko 'miera lielvalsti': jaunas sabiedrības vīzija - strādnieku un zemnieku uzcelta, brīva no snobisma, kāds izpaudās britu šķiru sabiedriskajā sistēmā. Der piezīmēt, ka paši viņi dzīvoja šo snobisko, ērto buržuā privileģētās šķiras dzīves veidu, nemainot to un nedomājot atteikties no tā pat tad, kad viņi bija Staļina režīma un, t. s., 'skrandu imperijas' kalpībā.

Ar laiku "lieliskais piecinieks" pārbēga uz Padomju Savienību, kur - saskaroties vaigā ar savu 'sappu zemi' un tās īsteno realitāti - turpat visi sāka smagi dzert, daži gāja bojā pārāgrā nāvē, bet tie, kas izturēja ilgāk (kā Kims Filbijs), bija spiesti dzīvot melos, elpot melus un pārtikt no meliem, lai attaisnotu savu agrāko darbību un noklusinātu savu sirdsapziņu (K. Filbijs, starp citu, ne vienu reizi vien uzstājies arī Rīgas televīzijā, un man pašam nācies viņu redzēt un viņā klausīties!).

Šī traģēdija, kas sevī ietvēra nodevību, spiegošanu, nevainīgu cilvēku nāvi u. t. t., notika it kā šķiru cīņas, cīņas pret fašismu un abstraktas utopijas vārdā, bet īstenībā - kalpojot vienīgi launajam. Taču sākotnēji tā bija liberālā dzīves ceļa un pozīcijas izvēle.

LIBERĀLISMA SAKNES.

Valodnieki, skaidrojot vārdu izcelsmi, parasti mēdz norādīt uz vārda sakni. 'Liberālisma' gadījumā šī sakne rodama latīņu (turpmāk: lat.) vārdā liberare, kas nozīmē atsvabināt, atbrīvot un attaisnot.

"Lieliskā piecinieka" locekļi, tātad, tiecās pēc veida, kā it kā 'atbrīvoties' no visa tā, kas viņiem šķita novecojis un nepieņemams.

Bet jēdzieniem, kas apzīmē kādu pārliecību vai dzīves veidu, bez tīri lingvistiski skaidrojamas ir arī vēl kāda cita sakne - proti: ideoloģiski-filozofiskā! Te jāatzīmē, ka politiskais un teoloģiskais liberālisms būtībā nav atdalāmi savā dziļākajā būtībā. Abu - teoloģiskā un politiskā liberālisma - saknes balstās domā, ka 'liberālisms ir pamatojums, kas tic individuālajai brīvībai'. Konkrētāk, kopš 'nav valdības, kas atļautu absolūto brīvību', kā raksta Džons Loks (John Locke), 'ir ticība, kuras centieni ir maksimāli palielināt brīvību valstī'. (Encyclopaedia Britannica, 1990). Jāatzīmē, ka šī definīcija sevī ietver un arī uzsver vārdu ticība. Tātad arī šeit pirmām kārtām izprotams garīgais process un garīgās likumības, par kuru brīvību iestājas arī liberālisms, tomēr pakārtodams to sociālām un valstiskām problēmām sekulārā nozīmē.

Lielbritānija 19. gadsimtā bija rašanās vieta gan modernajam liberālismam, gan modernajam konservātīvismam. Britu liberālisma filozofiskais pamatlicējs Džons Loks, kamēr Francijā liberālisma aizsacējs bija Žans Žaks Ruso (Jean Jacques Rousseau). Viņa darba Social Contract pirmais teikums skan šādi: "Cilvēks ir piedzimis brīvs, bet visur viņš atrodas 'važās'."

Kādās 'važās' tad atradās "lieliskais piecinieks", Ruso, Voltērs (Voltaire), jaunais Napoleons jaunībā un citi, kas pievērsās sociālajam liberālismam? Un atkal varam novērot, kādu kopēju iezīmi liberālismam Eiropas valstīs - proti, vērsanos un nostāšanos pret kristīgo baznīcu kā antiklerikālisms, bet papētot dziļāk, kļūst skaidrs, ka šī bija vērsšanās pret pašu Kristus mācību.

Kristietība, pretēji Žanam Žakam Ruso, atklāj to, ka cilvēks nav piedzimis brīvs, bet gan ar jau iedzimto grēku, un tāpēc cilvēks - savas nepilnīgās un grēcīgās dabas dēļ - (pretēji Džona Loka uzskatam) nespēj sasniegt absolūto brīvību saviem spēkiem. Tāpēc cilvēks nespēj iztikt bez orientējošas reliģiskas sistēmas, kurai nepieciešama ir absolūta autoritāte - Dieva Vārda autoritāte.

TEOLOĢISKAIS LIBERĀLISMS.

Liberālisms kā garīgs fenomens sāka ietekmēt arī teoloģiju. Teoloģiskais liberālisms kā reliģiskas domas forma centās dibināt citu bazi jau esošajai kristīgajai tradīcijai. Tas lielā mērā ietekmēja protestantismu, apmēram, no 17. g. s. vidus līdz pat 1920-iem gadiem.

Jaunākās vēstures liberālās teoloģijas periods 17. g. s. iesākās ar franču filozofu un matemātiķi Renē Dekartu (René Descartes). Viņam pieder aforisms - "es domāju, bet vai tas nozīmē, ka es eksistēju?" Dekarts, līdzīgi Ruso un citiem humānistiem, centās mainīt sabiedrības un indivīda apziņu. Šo humānistu optimisma pamatā bija ticība cilvēka prātam kā noteicošajam spēkam un zinātnei, kā arī pārliecība par to, ka cilvēka daba ir uzlabojama un uzlabojas.

Daudzo cilvēku starpā, kas šajā laikā ietekmēja reliģisko domu, pieminami filozofi Benedikts de Spinoza (Benedict de Spinoza) Holandē, Leibnīcs (Gottfried Wilhelm Leibnitz) Vācijā, Džons Loks un Samuels Klarks (Samuel Clarke) Anglijā, kā arī vairāki citi angļu filozofi un rakstnieki, pazīstami kā Kembridžas

platonisti un deisti.

Par liberālās teoloģijas tēvu uzskata pazīstamo vācu teologu Fridrichu Schleiermacheru (Friedrich Schleiermacher). Pēc viņa definīcijas reliģija un ticība pieder 'sajūtu un afektu sfērai'. Šī ir, t. s., reliģiskās pieredzes teoloģija, kurā kristocentrismu (t. i., cilvēks savu dzīvi pakārto Dieva likumbām) tieši vai netieši aizstāj antropocentrismu (t. i., cilvēks savā dzīvē vadās no savām patikām un jūtām). Tas nozīmē, ka notiek nobīde no pašiem reliģijas un ticības pamatiem: Cilvēks vairs neprasa - ko Dievs domā par mani, kādi ir Dieva likumi, bet tieši pretēji - kādas ir manas (cilvēka!) sajūtas, ko es domāju, kas man patīk?

Otrs raksturīgs liberālās teoloģijas elements bija Bībeles kriticismis, proti, Svētos Rakstus degradēja par kārtēju reliģisku rakstu apkopojumu.

Trešais apstāklis bija evolūcijas teorija - darvinisms, kas apgalvoja, ka Bībele, teoloģija, Baznīca, sabiedrība un pat cilvēka dvēsele pakāpeniski iet cauri dabiskās atlases procesam - evolūcijai. Līdz ar to mazināja vai pat noliedza Jēzus Kristus inkarnācijas nozīmi un Viņa dievišķo dabu, bet Kristus palika tikai kā ētisks un morāls piemērs.

Šāda liberālās teoloģijas atziņa pamazām ļāva kristietībā ienākt dažādām "Jaunā laika" (New Age) mācībām, idejām un klišejām, kā arī antropozofijas, teozofijas un citām idejām. Tās ne tikai vien mēģināja ietekmēt kristīgo mācību, bet arī centās integrēt to ar viltus garīguma kustībām, kuras pat līdz mūsu dienām ir visai grūti definējamas, jo tās ir hibridisks sociālo, politisko un garīgo spēku sajaukums. Tā rezultātus un vēl lielāko ietekmi mēs pieredzam arī šodien.

Šo grūti definējamo, visu pasauli aptverošo kustību varētu raksturot ar centrālo "Jaunā laika" principu - 'Viss ir viens', pēc kura visi kopā - pacifisti, budisti, komunisti, musulmaņi, kristieši - uzcelis miera un harmonijas lielvalsti. Arī kristīgā mīlestība kopējā mīlestības straumē transformēs sabiedrību. Zeme tiks transformēta Miera Debesu Valstībā. Mīlestība šādā nozīmē kļūst par ideju, līdzekli, metodi, mērķi - resp., elku. Šai sakarā ievērojama teologs Kīngs (Hans Kīng) teicis: 'Isus, bet zīmīgus vārdus: "Mīlestība nav Dievs, Dievs ir mīlestība." Kings to piemin kā piemēru aiziešanai no Evāņģēlija un Svēto Rakstu profānizēšanai. "Jaunā laika" jēdziens 'transformācija', kas atklāj, ka cilvēks nespēj 'mainīties uz augšu' (kā domāja Ruso, Loks un citi humānistu) bez grēka atzīšanas, nožēlas, izsūdzēšanas un gandarīšanas. Liberālās teoloģijas un liberālisma izpratnē 'grēks' ir sociāla netaisnība vai ļaunums, kas atkal būtiski aizveda no Bībeles un kristietības pamatiem.

Visu iepriekš minēto teoloģisko pārmaiņu kompleksu, kas noritēja no 17. līdz 20. g. s., mēdza un joprojām mēdz dēvēt par 'liberālismu' vai 'modernismu', jo tas ieviesa (pēc Schleiermachera nīldzīgi domājošu cilvēku uzskata) jaunu domas brīvību un centienus atrauties no pirmkristīgajiem ticības p a r l a i c ī g a j i e m pamatiem, kas n a v pakļauti laikmetu maiņām. Šis izmaiņas vienlaicīgi bija liels pārbaudījums un arī kārdinājums kristietībai. Piemēram, augšminēto jēdzienu 'jaunā domas brīvība' it kā pamatoja ar Kristus paša doto 'brīvības' definīciju, kuru lasām Jāņa evāņģēlijā: "Ja jūs paliekat manos vārdos, jūs patiesi esat mani mācekļi. Un jūs atzīsit patiesību, un patiesība darīs jūs brīvus." (8, 31-32). Izmantojot Evāņģēliju kā seguma avotu Kristus teiktajiem vārdiem, tos vienkārši pie-

mēroja modernās zinātnes, sekulārās psiholoģijas un humānisma standartiem, kas līdz pat mūsdienām teoloģijā ieviesuši negatīvus un destabilizējošus faktorus vispār.

Arī sabiedrībā kā tādā, līdz ar liberālizējošām un optimistiskā humānisma izpausmēm vienlaicīgi notika arvien lielāka sekulārizācija un sociālā deģenerēšanās. Šis arī bija galvenais iemesls, kāpēc visā kristīgajā pasaulē - kā atbilde liberālismam - sāka rasties un izpausties fundamentālisms.

FUNDAMENTĀLISMS - ATGRIEŠANĀS PIE KLINTS PAMATIEM.

Jēdziens 'fundamentālisms' (no lat. fundamentum - pamats) radās Amerikā, 1920. gadā. Fundamentālisti pārstāvēja evāņģēliski-konservatīvu nostāju, stingri pamatot Bībelē. Konservatīvā cīņā viņi strīdās pretī 'modernistu' teoloģijai un spēcīgiem kultūras sekulārizācijas procesiem. Fundamentālisms izcēla Dieva Vārdu (lat. fundator - radītājs, dibinātājs) kā visu vērtību 'klints pamatu'.

Primāri 'fundamentālisms' ir Amerikas fenomēns, bet, apmēram, vienlaicīgi tas līdzīgā veidā radās arī Eiropā, kur to devēja par 'evāņģēlismu', 'ortodoksiju' vai vēl citos nosaukumos.

Galvenās un centrālās 'fundamentālisma' un 'evāņģēlisma' doktrīnas ir vienādas. Tās bija un ir: Bībeles dievišķā autoritāte un nemaldīgums, bezvainīgā Kristus iemēšana, Jēzus Kristus izpirkšanas upuris, kas salīdzina cilvēku ar Dievu, Kristus augšāmcelšanās, personiska ticība Kristum, savas dzīves nemītīga pārveidošana saskaņā ar Evāņģēliju, kas sevī ietver Bībeles lasīšanu, lūgšanas dzīvi, evāņģelizācijas, kalpošanas un misijas darbu.

IZPAUSMES REĀLAJĀ DZĪVĒ.

Lai gūtu pilnīgāku un dziļāku izpratni par liberālisma/modernisma un fundamentālisma/konservatīvisma raksturu un kontroversiju, šie fenomeni jāaplūko kopumā - teoloģiskā, politiskā un kultūrālā skatījumā, pie kam primārā tomēr ir teoloģiskā koncepcija.

Pierādījumu, ka 'fundamentālisms' un 'liberālisms' nav tikai vien atšķirīgas dogmas vai teorētiskas dzīves pieejas skaidrotājas, bet reālas dzīves veidotājas, skaidri rēdzējām, t. s., "lieliskā piecinieka" piemērā. Šis, tāpat, būtu košs paraugs liberālisma izpausmei 'reālajā dzīvē'.

Kā izskaidrojams, ka Kimu Filbiju KGB dienestam savervēja bijušais ungāru katoļu priesteris Teodors Malī (Teodor Maly), kura portrets vēl šodien atrodas KGB varoņu galerijā, Maskavas Čekā? Kā tas bija iespējams? - mēs vairāk varbūt jautājam ar sirdi nekā ar prātu.

Ādolfs Hitlers līdz ar Staļinu ir lielākie ļaunuma simboli 20. gadsimtā. Šodien sašutumā un neizpratnē jautājam: kā izskaidrojami sajūsminātie ļaužu pūļi, cilvēku tūkstoši, kas masu gājienos skandēja atbalsta saukļus noziedzniekam? Kāpēc vācu tauta atbalstīja nacistu partiju? Kāpēc tā nodeva savas balsis par Hitleru? Vai Hitleru atbalstīja tikai 'aklā' tauta, kas it kā 'nezināja un neredzēja'? Jeb vai Hitleru atbalstīja - apzinīgi atbalstīja - arī inteliģence: ārsti, zinātnieki, universitāšu profesori? Vai Hitleru atbalstīja garīdzniecība?

Šos jautājumus nav iespējams atbildēt viennozīmīgi un vienkāršoti. Varam konstatēt, ka daļa inteliģences Hitleru atbalstīja - bet cita daļa ne. Daļa tautas bija entuziastiska un saskatīja viņā izcilu vadoni, cita daļa, savukārt, uzlika Hitleru par mazāko no diviem ļaunumiem. Roberts Eriksens (Robert P. Ericksen) grāmatā Theologians under Hitler iedziļinājies šajā temā un savā pamatīgajā pētījumā mēģina atrast atbil-

di fenomenam, ka arī vadošie luterāņu pasaules skolāri, kuņus māca visā pasaulē - Kittels, Althauzs, Hiršs - atbalstīja Hitleru. Varētu likties, ka nav skaidras atbildes bezspēcīgajam jautājumam - "kā tas bija iespējams?" Un tomēr šī atbilde ir, ja atbildam jautājumu evaņģēliski. Šeit parādās launuma lielais kardināta spēks, kas nešķiet vairs 'tik ļauns', ja tas mūs uzrunā it kā cēli un daļi skanošos lozungos, miera un brīvības saukļos un tamlīdzīgi. Un tomēr tā ir mazā pirkstiņa atdošana, vīraka gaudiņš..., jo ne pret miesu un asinīm jācīnās, bet pret garu! Mums skaidri jāapzinās, ka cilvēks var censties savu sirdsapziņas balsi apklusināt, bet sirdsapziņa nekad nevar tikt pieviltā, ja tā orientējas kristocentriski!

Identiskas izpausmes varam konstatēt arī Staļina laikā, it sevišķi tādos gadījumos, kuņos cilvēki bez ārēja spiediena atbalstīja diktatoru un viņa melu mācības. Arī totālitarisma lozungi bija (un ir!) 'miers', 'brīvība', 'vienlīdzība' - un tomēr vēsture tos apsūdz un apzīmē vienā vārdā: m e l i !

Jautājums "kā tas bija iespējams?" tomēr neattiecas tikai uz pagātni un vēstures politiskiem procesiem. Šis jautājums ir tikpat aktuāls arī šodien - aktuāls, bet vienlaikus arī pārsteidzošs.

"Kā tas bija iespējams," šodien bieži izskan jautājums, "ka miera un brīvības pārmaiņu vēstnesis Gorbačevs tik īsā laikā pārvērtās diktatorā?" - Kā tas bija iespējams, ka citu valstiņu galvas un tautas viņu burtiski pielūdza un dievināja? Rietumos daudzos izdevumos, it sevišķi teozofiskos un garīgos, par Gorbačevu burtiski runāja kā par 'Mesiju', 'glābēju' un tamlīdzīgi.

Te kāds varētu norādīt, ka šādi vērtējumi varētu būt gluži personiski, individuāli vai emocionāli. Bet, ja tā - kā izskaidrojams fenomens, ka Gorbačevs, viesojoties Amerikā 1990. gada vasarā - tātad pirms Nobela prēmijas piešķiršanas - saņēma šādus apbalvojumus: Franklina D. Rūzvelta brīvības medaļu, Alberta Einšteina miera prēmiju, Mārtiņa Luterā Kinga starptautisko miera prēmiju u. c.? Sos Rietumu organizāciju izcilos apbalvojumus redzamā vietā - pēc Gorbačeva ASV vizītes - pieminēja 'Izvestija'. Un kā izskaidrojams, ka aptaujā, kuņā izdarīta amerikāņu reliģisko temu žurnālistu aprindās, Gorbačevs 1990. gadā jau otro gadu pēc kārtas ieguvis pirmo vietu kā novators un celmlauzis reliģijas jautājumos, atstājot pazīstamo amerikāņu sludinātāju Biliju Grehemu (Billy Graham) otrajā vietā? un tomēr mēs jautājam - kā tas ir iespējams? - pat tad, kad par izciliem panākumiem reliģijas laukā godā un apbalvo cilvēku, kuņā pārliecību raksturo Dieva noliegšana un aktīva vēršanās pret kristīgo ticību.

Šķiet, ka vietā gan ir kāds cits jautājums, kas ārēji līdzinās iepriekšējam, bet saturā atšķiras būtiski: Kā tas ir iespējams, ka tik daudz cilvēku ir ticis pievilti, un tie šodien - nedrošībā un neskaidrībā - jautā: "Kā tas bija iespējams?"

Tas nozīmē, ka cilvēkā ir kāda pievilšanas potence kā nepilnība, kā augsne tam, bet kas nav tikai nepilnība pati sevī, ignorance vai vākums, bet gan neziņa un šaubas, kas mījās ar ticību zinātnei, ticību abstrakti labajam, zināmu inteliģenci un - galvenais - sirdsapziņu, kas dziļumos tomēr jūt un meklē patiesību un jūt arī nepatiesību sevī. Un tomēr tas balstās uz to, kas ir acu priekšā un ko izbaunē avīzes vai autoritātes. Te rodas jautājums, cik lielā mērā katrs indivīds šodien vienkārši ir mediokrātiskās masu kultūras pro-

dukts vai pat vergs. Šādam cilvēkam - medijam - nav skaidru, konsekvētu, fundamentālu kritēriju, un līdz ar to viņam trūkst spriešanas spēju par pasauli, sabiedrību, individu, par labā un ļaunā likumībām - par visu to, ko atklāj un paskaidro bibliiski-konservatīvā teoloģija.

LATVIEŠU TAUTA GRIB BRĪVĪBU - BET KĀDU?

"Kas mūs vēl var glābt? - šāds virsraksts izraudzīts rakstu sērijai par 'Latviešu nācijas izredzes konferenci', kas 1990. gada 25. oktobra "Jūrmalas" numurā piepilda veselas divas lielas avižu lapas. Atsevišķo rakstu apakšvirsraksti it kā piedāvā dažādas atbildes un atrisinājuma iespējas izmisīgajam jautājumam - "Kas mūs vēl var glābt?" - Varbūt nacionālā pašapziņa? - Varbūt nacionālais ideālisms? - Varbūt latviešu ģimene un dzimstības paaugstināšana? - Varbūt kolonizatoru izbraukšana? -

Izlasīju visus rakstus, bet pašu vienkāršāko atbildi nevienā neatradu - ka g l ā b t mūs var tikai Glābējs, Pestītājs - Jēzus Kristus.

Glābējs, glabātājs - lat. conservator; glābt, glabāt - lat. conservare. Aplūkojot 'konservatīvisma' jēdzienu, es - garīgā nozīmē - gribētu akcentēt saistību ar vārdu 'Glābējs', jo mēs redzam, ka pasaulē diezgan daudz pārpratumu attiecībā uz šiem jēdzieniem - 'konservatīvisms' un 'liberālsims' - jo tie laika gaitā ieguvuši politisku formu priekšstatus. Encyclopedia Britannica (1990.) mēs lasām, 'ka konservatīvisms ir ne tik daudz politisks pieņēmums, cik a t - t i e k s m e pret politisko pieņēmumu. Konservatīvisms tāpēc ir atturīgāks pret jauniem, abstraktiem jēdzieniem un teorijām, brīvības vai tiesību standartiem, kuņus mēģina ieviest sabiedrībā. Konservatīvie meklē, kā piepildīt plaisu starp teoriju un praksi (t. i., starp vārdiem un darbiem!), jo uzbāzīga, radikāla, utopiska, teorētiska ideja praksē var būt neefektīva vai pat bīstama.'

Tieši šo bīstamību pierāda vēsture. To pieredzēja arī "lieliskais piecinieks", kalpojot utopijai, un tas ir noticis ar komūnisma iekārtu un komunistiskām valstīm. Šīs bīstamības robežas pārkāpšana - individuāli un veselas sabiedrības apmērā - ved pie traģēdijām un posta.

Blakus politiski bīstamajam stāvoklim Baltijā, Latvijā pastāv arī šī veida bīstamība, kas, manuprāt, ir vēl bīstamāka par ārējo fizisko draudu un briesmām.

Zīmīgi, ka tieši šodien Latvijas preses izdevumos un televīzijā visai bieži nākas sastapties ar rakstiem un pārraidēm par šādām un līdzīgām temām: "Liberālisms kā dzīves pozīcija", "Nevis konservatīvu stāju, bet radošu liberālismu" un tamlīdzīgi. Ja mēs sistematiskāk ieskatītos vispārējā ainā Latvijā šobrīd - kultūrāli, sociāli, politiski - tā mūs brīžiem varētu pārsteigt un pat izbiedēt. Pieminēšu tikai atsevišķu piemērus: populārais Latvijas literārais žurnāls "Avots" blakus atsevišķiem interesantiem rakstiem, regulāri publicē pornografiskus attēlus un aprakstus - līdz pat detalizētām sadomazohistiskām perversijām. Tāpat tur parādās "Jaunā laika" idejas raksti u. t. t. Krievu un latviešu valodā Latvijā nu jau iznāk vairāki erotiskie žurnāli. Pornografija televīzijā - it kā neatņemama sastāvdaļa tai visur ir astroloģija un okultisms. Ikviens cilvēks Latvijā visur var pieteikties maģijas, ekstrasensu kooperatīvos vai kursus. Televīzijā pārraida masu hipnozes seansus, pielietojot tādus psihī apstrādājošus un ietekmējošus paņēmienus, kuņā bīstamību un kaitīgumu cilvēkam un veselai tautai pat pierādījuši zinātnieki un kas Rietumos ir aizliegti ar likumu.

Un tas viss notiek laikā, kad izšķiras tautas 'būt' vai 'nebūt'!

Latvija Padomju Savienībā ieņem pirmo vietu noziedzības ziņā. Tiek izdarīti masveidīgi aborti. 1989. gada oficiālā statistika rāda, ka katriem 100 dzimušajiem bērniem pretī liekamas 124 priekšlaicīgi pārtrauktas dzīvības! (Informācija no 'Latvijas Ārsta'). Jāpasvītro, ka neoficiālais abortu skaits varētu būt vēl krietni augstāks!

Dažādās Latvijas augstskolās studentēm izd-
rīja aptaujas lapas par seksuāliem jautājumiem.
Aptaujā bija šādi un līdzīgi jautājumi: kurš
Latvijas politiķis vai mācītājs tev liekas
visseksuālākais? Ar kuru Latvijas politiķi
vai mācītāju tu vēlētos pavadīt nedēļas nogali
uz neapdzīvotas salas?

Diemžēl, šo piemēru uzskaiti varētu turpināt vēl ilgi - bet ilustrācijai pietiks! Tieši šeit ir šī bīstamība, kur tautā tiek sludināts tāda veida 'liberālisms' - it kā solis lielākas brīvības virzienā, atkrtišanās no vecām važām, no vecām konvencijām, bet īstenībā cilvēks nokļūst jaunās važās.

Nereti konservātīvismu - pārprastā izpratnē - uziūko kā kaut ko sastingušu, vecmodīgu, atpakaļ ejošu, kamēr īstenībā konservatīvisms glabā, sargā un glābj (sal. lat. conservare!) pamatus (sal. lat. fundamentum!). Stāvēdams uz ši klints pamata, konservatīvisms saglabā un liecina par pārlaicīgajām vērtībām - Dieva Atklāsmi Jēzū Kristū, kuņas garīgie principi ir mūžīgi un nemainīgi, neskatoties uz ārējām sociālām, politiskām vai citām izmaiņām.

Tāpēc ir jāpaliek pie kristīgās ticības pamatiem, nevis jāattālinās no tiem, jo tikai tā iespējams nodrošināt lielāku garīgo pilnību un spēku individam un tautai, kas, savukārt, ir pirmais un vienīgais nosacījums brīvībai. Svētie Raksti saka, ka katram cilvēkam jātiecas pēc pilnības, svētuma un Dieva Patiesības, lai sasniegtu vienību "Dieva Dēla ticībā un atziņā, Isto vīra briedumu, Kristus diženuma pilnības mēru." - "Tad", saka apustulis, "mēs vairs nebūsim mazgadīgi bērni, kas cilvēku viltus spēlē, viņu viltīgās rīcības piekrāpti, tiek šurpu turpu svaidīti, padodamies katram mācības vējam." (Pāvila vēst. efez. 4, 13-14)

Un tas mums šodien ir vajadzīgs visvairāk - spēja redzēt lietas tā, kā Dieva Gara likumības tām liek notikt, neatkarīgi no visdažādākajiem cilvēku uzskatiem - it sevišķi tiem, kas ir pilnīgi areliģiozi, un lai nebūtu arī jākaunās par to, kam esam ticējuši vakar un kādus spēkus atbalstījuši.

ĒRIKS JĒKABSONS.

SENBALTI FIRMS 2000 GADIEM.

Baltu tautu un baltu valodu nosaukumi izveidojās tikai 19. g. s., bet senās baltu ciltis dzīvoja pie Baltijas jūras jau sirmā pagātnē. Tās tur nonāca pēc ledus laikmeta, kad sākās indoeiropiešu pārvietošanās no austrumiem uz rietumiem un to izvietojšanās Eiropas kontinentā. Sauksim par senbaltiem tās senās ciltis, kuŗas kādreiz runāja kādu no baltu valodu paveidiem. Baltijas jūras krastos no tām izveidojās latvju, lietuvju un senprūšu tautas.

Ziemeļos un austrumos no senbaltiem izvietojās senās finnu ciltis. No tām, kas nonāca Baltijas jūras apvidū, izveidojās somu, kārēļu, igauņu un lībiešu tautas. Mūsdienā šo tautu kopību saucam par balto-finni.

Kartes (1) rāda, ka senie finni un senie balti dzīvoja pie Baltijas jūras jau laikmetā no 1.000. līdz 700. gadam pirms Kristus. Tas rāda, ka slāvi tai laikā dzīvoja Donavas upes apvidū pie Melnās jūras. Tikai sākot ar 4. g. s. pēc Kristus sākās slāvu izvietošāns dienvidu, rietumu un ziemeļaustrumu virzienā.

Tā sauktās, Jachu (poļu) ciltis nonāca Vislas upes apvidū tikai 6. g. s., bet, t. s., austrumslāvu ciltis kļuva par baltu austrumu kaimiņiem vēl daudz vēlāk.

Par senbaltiem trūkst rakstītu vēsturisku ziņu par laiku līdz mūsu ēras sākumam. Tikai 1. un 2. g. s. dažas rakstītas ziņas parādās Romas vēsturnieka Tacita (Cornelius Tacitus, 55.-117.) un grieķu kosmogāfa Ptolemēja (Claudius Ptolemaeus, 2. g. s.) rakstos.

Tacits ģermāņu cilšu apdzīvoto daļu nosaucis par Ģermāniju (2). Par tās ārējām robežām viņš stāsta, ka "visu Ģermāniju no galliem (Gallis), retiem (Raetis) un panopiem (Pannoniis) šķir Reinas un Donavas upes, bet no sarmātiem (Sarmatis) un dakiem (Dacis) - abpusējas bailes vai kalnu grēdas". Sekojot kartē šim Tacita norādītajam Ģermānijas rietumu, dienvidu un austrumu robežām nonākam pie Baltijas jūras, kuŗu Tacits sauc par Suevu jūru (Mare Suevicum). Tās krastos dzīvoja aistu ciltis (Aestiorum gentes). Tās bija senbaltu ciltis, kuŗas Tacits nosaucis kopvārdā par aistiem.

Baltijas jūras piekrastē dzīvoja arī suevi jeb suebi, un tajā ietecēja Suevu upe (Suevus fluvius). Tā Ptolemejs nosaucis Oderas upi.

Tacita stāstījumu papildina Ptolemejs savā Ģeografijā (3). Viņš Baltijas jūru nosaucis par Sarmātijas okeānu, kurā ietek Oderas (Suevus), Vislas (Vistula) un Nēmunas (Chronus) upes. Nēmuna ietek Kuršu līcī, un šaurā pussala šī līča jūras pusē ir Kuršu joma. Šai apvidū dzīvoja "Carvones", kuru mēs saucam par kuroņiem, kuriem jeb kuršiem. Ptolemejs norādījis arī, kur viņa laikā dzīvoja galindi (Galindae), sudāvi (Sudini) un senprūši (Borusci). Arī tās bija senbaltu ciltis, kuras dzīvoja apvidū, ko varētu saukt par Senbaltiju.

Karte no arhaioloģes Marijas Gimbutas grāmatas THE BALTS parāda šīs Senbaltijas robežas Tacita un Ptolemeja dzīves laikā. Tā balstās uz arhaioloģiskiem un valodnieciskiem pētījumiem. Padomju zinātnieki V. N. Toporovs un O. H. Trubacevs pētījuši Senbaltijas ūdensceļu (hidronīmu) nosaukumus (4). Tie atzinuši, ka kādu 700 - 800 upju, ezeru un mazāku strauņju, kā arī vietu vārdu nosaukumi, atvasināti no baltu valodām. Tā ir liecība, ka arī Senbaltijas austrumu daļā, kurā 6. un vēlākos gadsimtos ienākuši slāvi, pirms tam dzīvojušas senbaltu ciltis. Volgas, Okas un Maskavas upju izteku apvidu Toporovs nosaucis par Piemaskavas Baltiju (Baltika Podmoskovja) (5).

Pie Vendu līča (Venedicus sinus), kuŗu vei-
do Vislas upes ieteka Baltijas jūrā, Ptolemejs
novietojis vendu ciltis (gentes maximae Vene-
dae). Arī Tacits piemin vendu nāciju (Venedo-
rum natio), un salīdzina tās paraŗas ar sarmā-
tiem, finniem un ģermāņiem. Par vendiem viņš
stāta, ka tie "ceļ mājas, lieto vairogus un cī-
nās kā kājnieki". Turpretim "sarmātu starpā vis-
ir citādi, jo tie dzīvi pavada ratos un zirgu
mugurās". Tā ir liecība par sarmātiem kā klejo-
joŗām ciltīm, t. i., nomādiem bez pastāvīgas

dzīves vietas.

Par finniem (Fennorum natio) Tacits stāsta, ka tiem nav ne zirgu, ne apstrādājamu lauku, ne māju. Tie dzīvo mežos, no koku zariem saslietās patvertnēs un kā medību ieočus lieto bultas ar kaulu smailēm. Šie Tacita finni bija senbaltu austrumu kaimiņi, tā sauktie, Volgas finni - mordvīgu un čeremīsu priekšteči.

Apsverot šīs atšķirības Tacits atzīst, ka vendi pēc sava dzīves veida pielīdzināmi ģermāņiem, bet par ģermāņu ciltīm viņš vendu ciltis tomēr neatzīst.

Daži vēsturnieki uzskata Tacita "vendu nāciju" un Ptolemeja "lielo vendu cilšu kopību" par ziemeļu ķeltiem. Tie dzīvoja nevien Vendu līča apvidū, starp Vislas un Oderas upēm, bet arī citur Ģermānijā. Jādomā, ka tie runāja kādu no ķeltu valodu paveidiem.

Tacits apgalvo, ka aistu cilšu runātā valoda bijusi tuvāka seno britu jeb bretoņu valodai (lingua Britannicae propior) kā suevu valodai. Arī britu valoda bija ķeltu valoda. Kā baltu, tā ķeltu valodas ir indoeiropiešu valodas, bet šo valodu līdzība tikpat kā nav pētīta. Tas ir neatliekams uzdevums mūsu valodniekiem.

Maldās tie mūsu un citi vēsturnieki, kas uzskata aistu cilšu kaimiņus vendus par slā-

viem. Maldās arī tie, kas par pārtautotiem slāviem uzskata Česu vendus.

Par aistu cilšu dzīves paradumiem Tacits stāsta, ka tie "tādi pat kā sueviem". Suevi bija kopvārds ģermāņu ciltīm, kas dzīvoja Elbas (Albis) un Oderas (Suevus) upju apvidū un daudzos Ģermānijas apgabalos. Tādi pat aistu paradumi kā sueviem nozīmē līdzīgu sabiedrisko iekārtu. Tacits stāsta, ka ģermāņu ciltīm viņa laikā bija ķēniņi (reges), novadu kungi (principes) un dižciltīgie (nobiles). Tāda pat cilšu iekārta bija arī aistu ciltīm, t. i., senbaltiem.

Tacits salīdzina aistus un ģermāņus kā lauksaimniekus. Par aistiem viņš stāsta, ka "tie labību un citus lauku augļus kopj ar lielāku rūpību kā šai ziņā kūtākie ģermāņi." Viņš to izskaidro ar ģermāņu lielāku rosību kara gaitās, "atstājot rūpes par māju un laukiem sievietēm, kā arī vecākiem un mazāk spējīgiem ģimenē."

Lauku kopšanai aisti lietoja koka darba rīkus, jo "dzelzs tur bija reta". Senbaltu ciltis dzīvoja senos lauksaimniecības apgabalos un to galvenā nodarbošanās bija lauksaimniecība. Lietojot lietprātīgi veidotus koka darba rīkus, sekmīga lauksaimniecība šajos apgabalos turpinājās līdz pat jaunākiem laikiem. Par to liecina Alfrēda Bīlenšteina (1826.-1907.) Krievijas zinātņu akadēmijai iesniegtais pētījums par Latvijā lietotiem koka darba rīkiem (6).

Līdztekus lauksaimniecībai aisti nodarbojās arī ar zveju un "bija vienīgie (soli), kas jūras krastā vāca dzintaru". Tacits stāsta, ka "dzintaram vērtību piešķīra romiešu greznības kāre". Vairāki citi Romas vēsturnieki lieku vērtību piegriezuši dzintaram, bet tikpat kā nekādu dzintara vācējiem. Tādēļ šai rakstā tos nepieminēsim.

Par seno aistu ticējumiem Tacits stāsta, ka "tie pielūdz dievieti-māti... un austošas saules spīdumā saskata dieves tēlu ar staru kroni ap galvu". Saule un māte kā dievišķa būtne ir daudzkārt apdziedāta latvju un lietuvju dainās. Pasaules māte, zemes māte, laimes māte un citas mātes bija noteicējas par to, kas labs un kas ir ļauns, kas ir tikums un kas ir netikums. Kādu tūkstoš gadu laikā pēc Tacita senbaltu morāles normas bija ietvertas senbaltu reliģijā. Pēc tam nāca Kristus mācība ar līdzīgām kristīgās morāles normām.

Tacita un Prolemeja nopelni ir tas, ka tie parādījuši senbaltu dzīves telpu, sabiedrisko iekārtu, dzīves paradumus un ticējumus rakstītās vēstures gaismā. Pēc viņiem Baltijas jūras telpu atkal kļāja aizvēstures migla. Rakstiskās ziņas parādījās tikai pēc vairākiem gadu simteņiem, kad izveidojās citu Eiropas tautu rakstība.

KĀRLIS KĻAVIŅŠ.

Šis pētījuma raksts pirmpublicēts Žurnāla UNIVERSITAS slejās.

1. Nicholas V. Riasanovsky, A HISTORY OF RUSSIA (New York, 1977), Ch. II - Russia before the Russians.
2. Cornelius Tacitus, GERMANIA (De situ, moribus et populis Germaniae), ar angļu un vācu tulkojumiem.
3. Claudii Ptolemaei GEOGRAPHIAE LIBRI OCTO, GRAECE ET LATINE, edidit Dr. Frid. Guil. Wilberg (Essendiae, 1838).
4. V. H. Toporov & O. H. Trubačev, Lingvističeskij analiz gidronomov verhnevo Podneprovia (Moskva, Akademiya Nauk SSSR, 1962).
5. V. H. Toporov, Baltika Podmoskovja, Balto-Slavjanskij Sbornik (Moskva, Nauka 1972).
6. August J. G. Bielenstein, Die Holzbauten und Holzgeräte der Letten, I u. II (St. Petersburg 1907-1918).

Par autoru:

Prof. Kārlis Kļaviņš dzimis 1911. gada 15. janvārī, Bauskā. Tēvs advokāts, māte privātkā Inas Kļaviņas ģimnazijas direktise.

No 1928. līdz 1934. gadam studē tiesības un tautsaimniecību Latvijas Universitātē. Tajā ar zelta medaļu godalgots viņa pētniecības darbs par Rīgas latviešu amatiem 17. gadu simtenī.

1934. gadā beidz universitāti kā tiesību zinātņu maģistrs. Darbojas kā zvērināts advokāts Rīgā.

Sabiedriskā laukā darbojas skautu organizācijā kā centrālās pārvaldes loceklis un Rīgas apkārtnes apgabala skautu priekšnieks. Bijis vēlētās LU Studentu padomes loceklis un Studentu pašvaldības komisijas priekšsēdis. Kara dienestu pildījis Smagās artilērijas pulkā.

Darbojies akadēmiskā laukā. Bijis asistents LU un saimniecības tiesību lektors Kr. Barona Tautas Augstskolā. LU pieņēmusi viņa habilitācijas darbu par Civīlprasību grozīšanu un apstiprinājusi programmu doktoranda pārbauzījumiem.

Vācijā piedalījies Baltijas Universitātes dibināšanas sanāksmē 1946. g. 8. un 9. janvārī, Hamburgā. Tajā pieņemti viņa izstrādātie BU darbības principi. Kā ārkārtas prof. BU lasīja tiesību enciklopedijas, tiesu iekārtas un baznīcu tiesību kursus. Bijis BU Senāta loceklis.

lis.

Arģentīnā 9 gadus darbojies saimniecisko uzņēmumu vadībā. Bijis Arģentīnas Luterāņu Baznīcas virsvaldes loceklis un Vispasaules Luterāņu Federācijas Arģentīnas padomes loceklis. Darbojies DV Arģentīnas nodaļā kā revīzijas komisijas priekšsēdis.

Kanādā studē uzņēmumu administrāciju Toronto Universitātē. Studijas jāpārtrauc, kad viņu kā vienu no Massey-Ferguson filiālsabiedrības direktoru pārceļ uz Meksiku, kur papildinās tautsaimniecības zinībās Ameriku Universitātē (University of the Americas) un iegūst M. of Arts grādu. Kā viesis-profesors Meksikā lasīja lekcijas Starptautiskā tirdzniecībā un finansēs.

Atgriezies Kanādā, ir mācībspēks St. Lawrence koledžā Kingstonā un Ralersona politehniskajā institūtā Toronto.

Pēc pensionēšanās uzsāk Eiropas vēstures studijas Toronto Universitātē, kur iegūst "Certificate of Merit" par akadēmiskiem sasniegumiem.

Sastāv studentu korporācijā Fraternitas Vesthardiana, Baltijas Studiju Apvienībā (AABS) un Latviešu Akadēmisko Mācībspēku un Zinātnieku Apvienībā (LAMZA).

TRIS DIENAS ŠUPOJĀS.

Liieldienās ABRENĒ pulcējās latvieši no vairākām zemēm.

Liieldienu svinības Abrenē, Francijā, pulcināja ap 90 cilvēku, kas vairāku dienu gaitā krāsoja olas, šupojās milzīgās šupolēs, dzina putnus, klausījās referātu, piedalījās dievkalpojumā, pētīja Abrenes bibliotēku, spēlēja voleju, apskatīja vietējās pils, brauca ar velosipēdiem, gāja pastaigās, dejoja "Disko" ballē, svinēja dzimšanas dienas un pavadīja jautrus vakarus "Rudbāržu krogū". Kā ziņoja vienīcas pārvaldniece Ilona Uskale, bija sabraukuši ļaudis no Vācijas, Zviedrijas, Spānijas, Francijas, Latvijas un Anglijas - un no Minsteres Latviešu Ģimnazijas vesels mikrobuss pilns skolēnu, kas pavadīja brīvdienas skaistajā Loāras upes ielejā.

Kāda bija gaisotne? Protams, par to katram savs viedoklis. Uz jautājumu, kā Abrenē patīk, 6 g. v. Silviņa Abakuka teica: "Dikti! Es jau šeit esmu trešo reizi." - 6 g. v. Mikelis Kramēns: "Es te labprāt gribētu dzīvot." - Francijas latvieti Anita Hurtādo: "Man šeit atbraukt uz Abreni ir tik patīkami, ka varu tikai ar sajūsmu runāt. Esmu bijusi Abrenē vairākas reizes. Katru reizi jūtu, ka šāda vieta nepieciešama, kur satikties latviešiem un izmainīties domām. Abrenē valda saskaņa starp cilvēkiem: nāk ļaudis no dažādām zemēm. Un tikko viņi ir šeit, rodas smaidi, rodas draudzība."

Programmā bija dažādas nodarbības. Skaistajās un saulainajās dienās ciemiņiem arī atlika laiks atpūtai. Liieldienu priekšdienās notika enerģiska gatavošanās svētkiem: 29. martā Abrenes bērnu saime palīdzēja cept pīrāgus, 30. martā krāsoja olas. Tai pašā dienā pieaugušie apmeklēja māc. Gunāra Abakuka referātu par latviešu bērnu paražu latviskajiem un kristīgās ticības elementiem.

Liieldienu rītā - saskaņā ar latviešu tradīcijām - bija paredzēta mutes mazgāšana tekošā ūdenī un pēršanās ar pūpoliem - jau pirms saullēkta. Labprāt pastāstītu, kā tas viss notika. Diemžēl, šo rindu rakstītāja ap saullēktu vēl nebija gluži nomodā!

Pīkst. 8 pulcējās kāds ducis dūšīgu latviešu, kas gāja mežā putnus dzīt. Kā paskaidroja Abrenes saimiece un godu vadītāja Ilze Kļaviņa, pastāvot dažādas teorijas par putnu dzīšanas dziļāko nozīmi: pēc vienas teorijas, putni esot pavasara simboli, tādēļ tie jāmodinot. Katrā gadījumā putnus trenkāja ar saucieniem ("Eēēēēēē!") un ar citiem trokšņiem: piemēram, sita pa katlu vākiem un pēc tam dziedāja saules un citas dziesmas. Ilze gan piebilda: "Bija ļoti agri no rīta, pagrūti teks-

dēļ gan lai mēs nevēlētos zināt, ko domā kaimiņš? Tas paplašinās mūsu apvāršni, informēs par to, par ko mums varbūt trūkst zināšanu un pasargās no stūrgalvīgas turēšanās stagnantos, novecojošos viensliežu ceļos.

INA ĀBOLKALNS,
Viskonsiņā.

- Nu, nekāds svētulis Gorbačevs nav. Skaidri un gaiši liecinājis, ka palikšot komunisti līdz mūža beigām. Viņa atkāpšanos no amata tagad prasa simtiem tūkstošiem padomju paradīzes strādnieki. Kāda būs viņa vieta vēsturē, to rādīs nākotne. Šķiet, sevišķi izcila tā nebūs tieši pēdējo notikumu dēļ. Red.

DIEVA VALSTĪBA IR MITOLOĢISKA VALSTĪBA.

Pārrunas kārtībā pēc T. Vālēnas vēstules "Pēcnaves dzīve" izlasīšanas MLB Ziņotāja šī gada marta numurā.

Manis dēļ māmuliņa,
Neaud baltu villainīšu!
Apsēģos kalniņā
Ar zaļo velēniņu.
T. dz. 27367

Kāds pieticīgs cildenums, morāla pilnība, saskapa ar dabu un Dieva pasauli divā, staro no šī vienkāršā pantiņa, kas būtu cienīgs nākt no kāda dižgara spalvas? Es aicinu un izaicinu T. Vālēnu minēt, parādīt kādu līdzvērtīgu piemēru no viņas literatūras, kas, acīmredzot, balsta viņas pasaules uzskatu. Ja vajadzīgs, es varu vēl parādīt desmitiem citu pārļu un dārgakmeņu no mūsu pašu latviešu folkloras.

Pēcnaves jeb aizkapa dzīvi mēs vispirms varam klasificēt divējādi: vai nu tāda vispār ir, vai tādas nemaz nav. Ja tādas nav - ko, protams, nevar pierādīt, jo negatīvi pierādījumi nav pielaižami - tad visa spriedelēšana un stīvēšanās ap to ir bērnišķīga un lieka, un liela latviešu daļa tam piekritīs. Ja turpretim pieņem, ka tāda dzīve var būt, tad vien no premisēm prasa, ka tai jānorisinās tepat šinī dabiskajā pasaulē kā jebkuram citam dabiskam fenomenam. Šinī pasaulē taču nevar būt nekā pārdabiska, kas ietu pāri dabai, un paši dievi, dievības, eņģeļi un nelabie gari nevar būt izņēmums. Tad, ja aizkapa dzīve var turpināties tikai šinī pasaulē un mēs ko patiesu par to gribam uzziņāt, mums jāgriežas pie bioloģijas, fizioloģijas, psiholoģijas, filozofijas, fizikas un varbūt vēl pie citām zinātnēm. Turpretim, ja aizkapa dzīvi apskatām mītoloģijas gaismā, tad atradīsim tikai, ko par to saka latviešu mītoloģija, grieķu, Ēģiptiešu un liels daudzums citu mītoloģiju. Kristīgā mītoloģija iņem īpašu stāvokli, jo tā nav oriģināla, bet savīta kopā no daudzām citām, vecākām un tai pašā laikā esošām. Salīdzinošā mītoloģija - Comparative Mythology - var būt interesants priekšmets, bet Dieva dēļ nesāksim salīdzināt un teikt, ka viena ir labāka par otru, ka latviešu mītoloģija nekam neder, ka vienīgā īstā un patiesā ir kristīgā un bībeliskā! Visas mītoloģijas cēlušās savās tautās un kultūrās, tās atspoguļo savu kultūru metafiziskās ilgas un dvēseli. Ar savu uzbrukumu mūsu senču tradīcijām T. Vālēna ievaino manu latvieša sirdi un dvēseli. Es nevaru palikt atbildi parādā, un te tā ir.

Eseju krājumā "Variācijas par moderno cilvēku", nodaļā "Latviskais pasaules skatījums", 246. lpp. prof. P. Jurevičs saka: "Katrā ziņā to, ka latviskam pasaules uzskatam raksturīgs gaišums, jau rāda mūsu tautiskie priekšstati par Dievu. Tas vienmēr ir laipns, taisnīgs, humāns - īsts "baltais tēvs", - cik zīmīgā pretstatā greizsirdīgam un atribīgam Ēģiptu dusmu Dievam Jahveni!" - Prof. Jureviča domu vispārina Masačuzetas universitātes fizikas un astronomijas prof. E. Harrison: "Cruel people create cruel gods, and their myths provide permanent sanction for cruel

behavior". (Edward R. Harrison, COSMOLOGY, 22. lpp., Oxford University Press, 1981).

Ja kam ir pacietība izlasīt, vai pārlasīt Veco Derību, viņš tur atradīs neskaitāmus Jahves briesmu darbus un tikpat kā nevienu cilvēkmīlestības piemēru. Ja savas vēstules beigās T. Vālēna ieteic mūsu mazajai tautai pajauties uz Jahves palīdzību, atbildi viņa var atrast Jozus grāmatas 12. nodaļā: tur uzskaitīti 31 ķēniņš un viņu valstis, ko ar Jahves palīdzību iznīcināja Izraēla bērni. Laime, ka tie neatklīda līdz Baltijas piekrastei! Pats Jahve taču reizi pēc reizes atkārt, ka viņš esot tikai Ābrama, Īzaka un Jēkaba Dievs. To apstiprina Jēzus Jaunajā Derībā: "Es esmu Ābrama Dievs, Īzaka Dievs un Jēkaba Dievs." Jahve par citu tautu labklājību un mirušiem nelīkās ne zinīs, pēdējie dzīvoja ēnu valstī, "šeolā", no kurienes nekur nevarēja sprukt, jo Jahve noteica, ka nevienam dzīvam nav brīv tur bēzt degumu.

Jēzus nāca no Dāvida cilts. Dāvids bija sirotājs, iekārotājs un varmāka, nevis reliģisks ideālists. Jēzus jutās "aicināts", Vecajā Derībā paredzētais "Mesija", svaids, kas atgūs un restaurēs ar romiešu okupāciju pazaudēto ķēniņa Dāvida troni. Kad Pilāts viņam jautāja: "Vai tu esi jūdu ķēniņš?" Jēzus atbildēja: "Tu to saki." Lūkas 23:3. Viņam pāri visām lietām rūpēja atgūt tautai neatkarību, padzīt romiešu kaklakungus, un es dziļi respektēju un godinu viņu par viņa gatavību upurēt par to savu dzīvību. Tas ir patriotisms vislabākajā nozīmē. Bet tā nav reliģija. Kristīgās reliģijas īstais tēvs, izplānotājs un izstrādātājs ir Zauls, vēlāk Pauls jeb Svētais Pāvils, kas bija nikns Jēzus nacionālās kustības pretinieks un viņa sekotāju vajātājs, bet kādu gadu pēc Jēzus nāves, atrazdamies ceļā uz Damasku, lai tur apcietinātu apzinātus Jēzus piekritējus, vai nu saules dūriena ķerts, vai būdams aizsnaudies, nokrita no sava jājamlopa zemē, sasitās un dzirdēja balsi: "Saul, Saul, ko tu mani vajā!" Sasišanās, acīmredzot, bija Dieva sode, Zauls bija dabūjis mācību, apgrieza kāžoku uz otru pusi un kļuva par Paulu, no vajātāja par vajāto.

Par savu misiju Jēzus skaidri pasaka: "Es esmu sūtīts vienīgi pie Izraēla pazudušajām avīm." Lai tā arī būtu palicis.

Katra mītoloģija mēģina dot atbildi cilvēkam, kas jautā: kas ar mani notiks pēc nāves? Pāvila kristīgā mītoloģija atbild: seko man, tad notapsi Dieva valstībā; pretējā gadījumā tevi pastardienā metīs ellē, degošas zēveles jūrā, kur būs raudāšana un zobu trīcēšana. Man elle nepatīk, mūžīgas ciešanas pat vislaunākais cilvēks nevar izpelnīties vienā īsā mūžā. Dažiem citiem netaisnā elles hipoteze liek asiņām jau tagad vārīties dzīslās. Tā amerikāņu orators Roberts Ingersols grāmatā "The Gods, and other Lectures" saka: (the doctrine of hell) ... It makes man an eternal victim and God an eternal friend. It is the one infinite horror. Every church in which it is taught is a public curse. Every preacher who teaches it is an enemy of mankind. Below this Christian dogma, savagery can not go. It is the infinite of malice, hatred and revenge. Nothing could add to the horror of hell, except the presence of its creator, God. While I have life, as long as I draw breath, I shall deny with all my strength, and hate with every drop of my blood, this infinite lie."

Mani pašu daudz zinātā elles dogma atstāj vēsu, tā ne uz mani, ne uz vienu citu latvieti neizīmējas. Nevienam latvietim nav pieminēts nedz Vecajā, nedz Jaunajā Derībā, nevienam latvietim pat tuvumā nav bijis pie kristīgās mītoloģijas izstrādāšanas, tās pārvēršanas nāvīgā ieroci, kas vēstures gaitā atņēmis mantu,

brīvību un dzīvību desmit miljoniem cilvēku. Mūsu nopelns un priekšrocība ir, ka mēs neesam tai palīdzējuši izplatīties ar uguni un zobenu.

Tāpat vēsu mani atstāj slavinātā Dieva valstība, jo arī tā nedz uz mani, nedz uz kādu citu latvieti neaizmējas. Es arī nezinu - un, jādūmā, T. Vālēna nezina - kā tur izskatās un kas tur notiek. To viegli apsolīt, jo apsolījums nekad nav jāpilda. Bet ja tur valda Jahve, tad dzīve tur būs vienās bailēs. Ja kāds grib, var "shop around", apskatīties citās mitoloģijās. Es palieku pie savas latviskās:

Dziediet visi, dziediet visi,

Neviens mani neraudiet.

Lai es eju pie Dieviņa

Kā ieviņa dziedādama. (605)

"Un jūs atzīsit patiesību, un patiesība darīs jūs brīvus." Jāņa 8:32.

OSĀNU KĀRLIS,
Valejfeldā.

ATBILDE T. VĀLĒNAI.

"Nedomājiet, ka es esmu nācis atnest bauslību vai praviešus. Es neesmu nācis tos atnest, bet tos darīt pilnīgus. Jo patiesi, es jums saku: tiekams debess un zeme zudīs, nezu- dīs neviena ne vismazākā rakstu zīmīte, ne arī burts no bauslības, tiekams baušļi būs darīti pilnīgi. Tāpēc, ja kas atmet kādu no šiem vismazākajiem baušļiem un tā māca ļaudis, tas būs vismazākais debesu valstī. Kas baušļus ievāro un māca tos citiem, būs liels debesu valstī." Šādi ir Jēzus Kristus vārdi.

J. T. Vālēna izlasītu Kristus vārdu turpi- nājumu, viņa atrastu, kā Kristus ir baušļus pa- pildinājis. Bausli 'tev nebūs nokaut' viņš pa- pildina ar noteikumu 'tev nebūs auklēt dusmas savā sirdī'. Bausli 'tev nebūs laulību pārkāpt' Kristus papildina ar noteikumu 'tev nebūs uz- lūkot sievieti to iekārojot'. Arī viss pārējais Kristus teiktais ietver baušļu un instrukciju papildinājumus, nevis to atcelšanu (sk. Mat. visu 5. nodaļu).

T. Vālēnas teoloģija, ka baušļi atcelti, ir bīstama mācība, kas novedusi pasauli tās pašreizējā stāvoklī. Ieteicu viņai nopietni pārbaudīt Oriģinālos (grieķu) valodas tekstus attiecībā uz apustuļa Paulusa (Pāvila) vēstu- lēm. UPO NOMON vēstulē Galatiešiem nav tas pats, kas ENTOLĒ, par ko runā Kristus un arī pats Pau- lus, sakot savā vēstulē Romiešiem, ka "baušļi ir svētīti un taisnīgi un labi." (Rom. 7:12).

Runāt par baušļiem kā važām Paulusa vēstu- lē Galatiešiem (3:23-28) ir tipisks baptistu teologu ražojums, ko nezin kāpēc pieņēmuši arī daudzi mūsdienu luterāņu mācītāji. Kad gāju skolā Rīgā, mūsu luterāņu mācītājs Pauls Bren- cis baušļus uzskatīja par mūsu ticības pamatu. Mūsu dienās radies stāvoklis, ka ikviens, kas nedaudz palasījis Bībeli, tūlīt ir liels Bībe- les mācītājs, nezina Oriģinālo valodu tekstus. Aizliegums sievietēm mācīt vīriešus nav dots Dieva baušļos, bet gan Dieva instrukcijā.

J. PURVIŅŠ JURJĀNS,
Viskonsīnā.

PAR ŠO UN TO.

M. Z. marta numurā A. Zaķis vēstulē "Kurp bijām, kur iesim" apcer mūsu "lietas". A. Zaķim, acīmredzot, vajadzēja apciemot dzimteni, tik- ties ar leģiona letnantu, lai atklātu, ka ne tikai krievi, bet arī vācieši gribējuši mūs pa- zudināt. Tas nu nav noliedzams. Bet, Zaķi, ko tad citu vajadzēja darīt? Vai vajadzēja sabāzt rokas kabatā un gaidīt, lai krievi ar savu briesmonību nāk atpakaļ? Nebūtu mēs sabāzti leģionā, būtu no vāciešiem vajāti. Būtu izķepu- rojušies vācu okupācijā, būtu tūlīt sarkanarmi-

jā, līdz tā ienāktu. Kāpēc pats Zaķis to neizvē- lējās? Bez tam - atkal un atkal joprojām Ulmanim pārmet, ka ielaida krievus bez viena šāviena. Un patiesi, kurš tagad var pateikt, kā būtu bijis pareizāk darīt.

Zaķis redzējis Krievijas frontē, ka latviešu kapteinis nolēc dubļos, sveicinot vācu seržantu. Nebija jau katrs latviešu kapteinis kāds dievs. Ko var zināt, kas un kā. Savukārt, es 1944. g. aprīlī, tūlīt pēc plkv. Veisa bērēm Rīgā pie Bastejkalna redzēju, ka divi jauni vācu instruk- tori nosveicināja vienkāršu aizsargu. Vācu pusē taču kaņoja tik daudz tautu pārstāvju, un arī vāciešiem bija dažādas formas. Nu - drošs paliek drošs. Arī latviešu zēni Rietumprūsijā, Bērentā, nosveicināja vācu dzelzceļniekus. Sak', ko tur var zināt, var vēl "piesieties".

Par Dzelzkrustniekiem gan nevajadzētu smīnēt. Ja jau cara armijā strēlnieki sapēma krievu Juņa krustu, kādēļ tad Dzelzkrusts citos laikos, būtu sliktāks. Bez tam vācieši nebija nemaz tik devī- gi ārzemnieku vienībām. "Jauns es biju, jauns es gāju, kaņa gaitas slavenas," dzejoja K. Skalbe. Ja organizēti bija Lāčplēši, kāpēc tas nebūtu tikpat svarīgi dzelzkrustniekiem? Man tāda ap- balvojuma nav. Pret tiem, kam tas ir - cepuri nost!

Kaut kādu patiesību Zaķis ir pateicis. Lat- vieši ir bieži pārsteigušies un pārcentušies. Bet situācijas arī bijušas sarežģītas. Ir arī taisnība, ka daļa ļoti konservatīvie bijušie le- ģionāri nav apmierināti ne ar ko, kas patreiz Latvijā norisinās. Varbūt tikpat neapmierināti ir bijušie latviešu sarkanarmieši. Gan gluži at- šķirīgu iemeslu dēļ.

Vienmēr cita aplokā zāle izskatās zaļāka. Tā Zaķis redz ko labāku gan lietuviešu, gan igauņu rīcībā. Neskaudīsim savus vienīgos draugus, bet atcerēsimies, ka pie daudziem notikumiem svarīgi ir dažādi apstākļi un viens no tiem ir ģeografie- kais novietojums. Varbūt, ja Latvijai nebūtu trīs pamatīgas ostas, svešautiešu procents Lat- vijā būtu mazāks. Nav jau ko sevi par daudz vai- not un pērt. To jau dara citi.

Mūsu archibīskaps savā pārliecībā ir pārmetis, ka esot gadījumi, kur mirušos paglabānot ar me- dus podiņu pagālvī. Kas tur ļauns? Gan jau arī Dievu piesauca un pieminēja. Vēl sešdesmitos gados manai vecmāmiņai zārkā ielikuši dziesmu grāmatu un spieķīti, uz kuņa mūža pēdējos gadus viņa balstījies. Un tas nenotika vis kādā no- malē, bet Zemgales metropolē. To, vēstulē lasot, mazdēlam, sirsnīgā pieminēšanā, apbira asaras.

Latvija-Amerikā 16. marta numurā, Raibā nedē- ļa lappusē, lasām, ka uz Kanadas Dziesmu svēt- kiem brauc Raimonds Pauls. Bet tad nāk dzelonis: "Vēl nav zināms, vai biedrs Pauls dziedās kādā dzimtenes korī, vai arī atklās visas dziedāšanas norises." Kas gan rakstītājam šobrīd varētu būt pret Paulu, jo Pauls patreiz vis nesaucās par biedru un ir ministrs tagadējā Latvijas, kaut vai tādā kā pagaidu valdībā. Bez tam Paula popu- lārā mūzika ne dzimtenes, ne svešatnes latvie- šiem nekā ļauna nav darījusi. Gluži pretēji. Vi- ņa skaņu plates jau sen gadus greznojušas trim- das visstiprāko cietokšņu grāmatnīcas. Un neiz- mirsīsim - Paula nopelns gan arī varbūt bija, ka Rīga piedzīvoja tik neaizmirstamus 20. Dziesmu svētkus 1990. gadā.

Kādreiz E. Rupners, apcerot vīru kožu dzies- mu Mūžam zili, norādīja, ka tur septiņi vārdi ci- tādi kā K. Skalbes dzejolī, kam arī nosaukums ir citāds - Nemiers. Pēc 1905. g. revolūcijas var- būt Emīls Dārziņš citādi nevarēja, kā mainīt tekstu. Un vēlāk pie tā pierada. Tomēr tie at- mestie vārdi ir tieši tie, kas būtībā ir svarī- gi šim dzejolim. Mūžam raud taure (ne kokle) pār Latvijas kalniem. Tas taču nozīmē, ka taure brīdinā, sauc uz cīņu. Sasisti ne tikai senču, bet, jā, mūsu pašu paaudzes upuru trauki, mūsu

svētumi. Un ne jau rudens miglā vien tīti dzimtenes lauki, bet gan sniegā atstāti asiņu traipi, asiņu zvaigznes. Miera nav tieši mocekļu - nomocīto gariem. Un Daugavas krāces nevel vis tikai kādu senu dienu stāstu, bet pār klintīm vel varoņu nolādējumu - lāstu. Liekas, ka tieši šis oriģinālais teksts atbilst arī Dārziņa mūzikas tulkojumam.

Būtu jauki, ja kāds vīru koris beidzot iedrošinātos dziedāt īsto tekstu. Varbūt Dārziņam tur nebūtu iebildumu un Skalbem jau pavisam nē.

K. DAUGMALIS,
Toronto.

VĒL PAR TO PAŠU TEMU.

Oskars Perro, Toronto, apšaubā manu domu, ka lietuvieši, nekaļojot vācu pusē, saglabāja savas tautas dzīvo spēku. Viņu savā zemē šodien ir 82 %, mūsējo - tikai 50 %, un šie skaitļi komentārus neprasa!

Prezidents kritiskajās 1940. gada dienās teicis šādus vārdus: "Karošana, dažureiz, ir laba lieta, bet ir jāzina - kad!" Arī plkv. Plensners vēlāk atzinis, ka Leģiona formēšana un mobilizācijas esot bijusi kļūda. Vai abi šie vīri, kas stāvēja pie Latvijas šupļa, runāja "nepārdomāti"?

Jau krietnu laiku pirms Sarkanarmijā mobilizētiem lietuviešiem, un arī latviešiem, nācās cīnīties Kurzemē pret 19. divīziju, vācu politiķu ģenerāļa Šrēdera "privātarmijā" (tā toreiz dēvējamē "čemmētājus" un sādžu dedzinātājus) iekļautie latviešu brīvprātīgo bataljoni tika sūtīti "akcijās" nevien uz Baltkrieviju un Ukrainu, bet pat uz Latvijai draudzīgām kaimiņvalstīm - Lietuvu un Poliju!

Lietuvieši nekaļoja vācu pusē tāpēc, ka neuzskatīja Hitleru par savu atbrīvotāju un "fīreru", bet gan par otru okupantu. Vācu varai Lietuva bija izmantojama zeme - ienaidniekam atņemts kara laupījums, kuŗas proklamēto neatkarības atjaunošanu tā brutāli apspieda, jo jau 1941. g. 16. jūlijā Hitleris bija nolēmis Ostlandē dot citādu pēckāra "izkārtojumu". Kā toreiz domāja un rīkojās latvieši - tas Perro kungam nav nezināms. Gribētos tikai piemērināt, ka "mežā iebēgušie" - tāpat kā Kureļa vīri - nebūt nebija "sarkani" - to zinu no paša pieredzes 1944. g. vasarā, Lietuvā. Viņu dēli un meitas atkal bija pirmie, kas pērnajā maijā proklamēja neatkarību arī no sarkanā okupanta, ko darīt vēl nav iedrošinājušies ne latviešu, nedz igauņu leģionāru pēcnācēji.

ARVĪDS ŽAKIS,
Stoufville, Ont.

SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANA.

"Tā pagāja mūsu tautas briesmu laiks. Esam kļuvuši krunkaināki, sirmāki, vecāki. Visiem iespiedies sejās pārdzīvojumu spiedogs. Žēl pašiem sevis - par ko mūsu tautai tādas ciešanas? Kādēļ mēs nevaram būt tikpat brīvi, kā citas mazās tautiņas?" Šādi ir noslēguma vārdi Intas Groskaufmanes rakstam MLB Zīpotājā (Nr. 3, 1991) par 1991. g. janvāra nemieriem Rīgā.

No pēdējiem diviem jautājumiem grūti spriest, vai tie ir retoriski, vai arī viņa tiešām meklē nopietnu atbildi. Jautājumi mūs varētu interesēt, ja tie izteikti meklējot atbildi.

Pirms analizējam stāvokli, precizēsim Groskaufmanes pēdējo jautājumu, kas rada ideju, ka, latviešus izņemot, visas citas mazās tautas būtu brīvas (neatkarīgas). Dučiem un pat simtiem etnisku vienību, arī lielāku par mūsējo, ir iekļautas lielāku valsts teritorijās.

Baski, elzasieši, korsikāņi, bretoņi, kataloņi un flāmi iekļauti Francijas valsts teritorijā. Vēlti, sakši, juti, skoti un velši dzīvo Anglijas teritorijā. Jugoslāvijas valsts

ti sastāda kroāti, maķedonieši, serbi, slovēņi un montenegrieši. Šāds stāvoklis ir ne tikai Eiropā, bet visā pasaulē.

Var teikt, ka 80-90 % no visām mazām tautām pasaulē ietilpst kādas lielākas valsts teritorijā. Precizējuši Groskaufmanes jautājumu, noskaidrosim galveno: kas ir svarīgākais faktors, kas dod mazai tautai brīvu, neatkarīgu valsti? Kāpēc 10-20 % spēj to panākt un, svarīgākais, noturēt? Šo jautājumu esmu nopietni pētījis un, analizējot vēsturi, konstatējis, ka galvenais faktors ir PAREIZĀ SABIEDRĪBAS IZGLĪTĪBA.

Kas ir dziļākais cēlonis Latvijas pašreizējai nebrīvībai? PSRS, Gorbačevs, Jaltas līgums, ASV, vai kāds cits ārējs apstāklis? Ja sabiedrība Latvijā, Lietuvā un Igaunijā pēc I pasaules kara (1917. g.) būtu bijušas PAREIZĀ izglītotas un būtu nodibinātas Baltijas Savienotās Valstis ar vēstures izpratnes politiku un pareizu militāro apbruņojumu, mūsu dienās stāvoklis būtu savādāks. Pirms vainojam citus, apskatīsim savas sabiedrības izglītību, vai tā iet pareizā vai nepareizā virzienā. Neindēsīm savus prātus ar Gorbačeva lamāšanu, tas mūs nedarīs ne brīvākus, ne labākus - drīzāk gan vecākus un krunkainākus. Apskatīsim, kādā virzienā būtu sabiedrība izglītojama mūsu dienās.

Lai varētu saprast PAREIZAS izglītības nozīmi tautu likteņos, sāksim ar cilvēces pirmvēsturi. Jau sirmā senatnē cilvēki saprata, ka vienīgais veids pastāvēt (izdzīvot) ir mācoties, iegūstot zināšanas. Dēli mācījās no tēviem medību mākslu, meitas no mātēm mājas darbus. Sadarbībā ar citām ģimenēm, cilvēki mācījās kopt laukus un audzināt mājlopus. Lai pastāvētu, bija svarīgi mācīties, sadarboties ar citiem. Sabiedrība nāca pie atziņas, ka brīvība un labklājība panākama mācoties kontrolēt agresīvus impulsus.

Pareiza izglītība veidoja saskanīgas attiecības vienai ģimenei ar otru un vienai ciltij ar otru. Pareiza izglītība deva civilizētu sabiedrību. Jaunākos laikos civilizēta sabiedrība izveidoja valstis, kur saskaņā var sadzīvot dažādu uzskatu un etnisku vienību grupas. Atslēga šādai saticībai ir PAREIZA sabiedrības izglītība.

Pretstatā civilizētai ir pašcentrēta sabiedrība. Pašcentrētu etnisku grupu (tautu) cauc par etnocentrētu. Lai pilnīgāk saprastu pašcentrētu sabiedrību, analizēsim pašcentrētu individu. Tas skata pasauli ar sevi centrā. Citi viņam eksistē kā viņa personības satelīti. Draugu viņam maz, jo retais vēlas viesoties mājā, kur nama tēva galvenais sarunu temats ir viņš pats.

Līdzīgs stāvoklis ir pašcentrētai tautai. Arī tā skata pasauli ar sevi centrā. Rīko pati sev dziesmu svētkus. Ceļ pati sev varoņu pieminekļus. Arī tai ir maz patiesu draugu ar ko veidot kopīgu valsti.

Pamazām nākam pie atbildēm Groskaufmanes jautājumiem. "Žēl pašiem sevis." Tas izsaka daudz. Pašcentrētiem vienmēr ir žēl sevis. "Par ko mūsu tautai tādas ciešanas?" Pašcentrētām sabiedrībām un tautām vienmēr ir bijis grūts mūžs. Ja tās laikā nenāk pie saprāta (pareizas izglītības), to mūžs ir ne tikai grūts, bet arī īss.

Civilizētā Eiropā neatrodam nevienu brīvu (neatkarīgu) valsti, kuŗu apdzīvotu tikai viena tauta. Visas civilizētās valstis radušās, saskaņojot dažādu uzskatu un etnisku vienību intereses. Pareiz sabiedrības izglītošana ir atslēga Šveices, Holandes, Anglijas, Francijas, Dānijas un citu Eiropas valsts brīvībai.

Latvijas traģēdija 20. gadsimtā sākās ar nepareizā virzienā izglītotiem rakstniekiem, kas ar laiku iesēdās periodisko izdevumu reportieru un pat redaktoru krēslos. Ja meklējam kādu, kas dziļi pārmainīja daudzu tautu likteņus, jāpiemin Mainz'as burtlicis Gutenberg's. Mēs dzīvojam laikā, kad ikviens var būt ne tikai rakstnieks, bet var savas uzrakstītās gudrības vai negudrības ātri publicēt.

1990. gadā Latvijas presē lasīju Žurnalistikas destruktīvākos paraugus, kādus jebkad biju

Viens no mūsu stāvoķļa objektīvākajiem analizētājiem raksta: "Cīņa uz dzīvību un nāvi ieiet jaunā pagriezienā, un man, liekas, ja, piemēram, par kautko jāizšķiras, vienam trūktu spēka, izturības, gudrības pareizākā ceļa un rīcības meklēšanai. Vēl nekad neesmu jutis, ka situācija latviešiem tik nopietna un ka vajadzība kopīgai rīcībai tik liela kā šodien un tajās dienās, kas vēl nāks. Rītdien Latvijas presi nedrīkst vadīt un veidot tikai ar iztēli bagāti fantasti un karjeristi." (1)

MLB Zipotājs, 1991. gada maijs.

INTRODUCTORY REMARKS

to joint Baltic American National Committee
Summit Meeting, March 2, 1991

It is needless to reemphasize the important role of the JOINT BALTIC AMERICAN NATIONAL COMMITTEE (JBANC) as a unified Baltic voice on the American political scene. We all are aware of it. We are also aware of JBANC's historical purpose and its ultimate goals. However, in light of the present political atmosphere in the United States, which has changed from a confrontational position against the Soviet Union to an almost "save Gorbachev and the Union at all costs" policy; we must stress in our activities, to paraphrase President Bush, that we are not interested in punishing the Soviet Union; we are interested in securing full and complete independence for the Baltic States. The only thing that will matter to JBANC, regarding US-Soviet relations, is how will it impact on the future of the Baltic States. If the action will bring the independence of the Baltic States a step closer, we will support it; if it will impair Baltic independence, we will oppose it with all the means at our disposal. Having said that, I would like to stress that by no means am I unwilling to make certain short term concessions, if this will result eventually in greater strides toward freedom and independence. In other words, I am willing to take a step backwards, if it guarantees two steps forward in the future as a result.

In discussing next year's activities I'll not talk about our so called routine, every day work such as organizing demonstrations, testifying before Congress, meetings with government officials, and so forth. Rather, I would like to discuss certain long range policies and plans.

Long range policies.

JBANC will actively support and participate in projects and policies which will decrease central e. g. Moscow's control over the Baltic states in political, economical, and other areas. We will support policies which encourages the U. S. government to deal directly with the republics rather than the central government. This may include not only the Baltic States, but other republics as well.

Secondly, we will raise the demand whenever and wherever possible that the Soviet government withdraw its armed forces from the Baltic States. It should be one of our main talking points even though it may be considered by many as impractical or naive. This, of course, is something that we may not accomplish or even get significant support for in the very near future. But, I believe, the time has come for us to start actively demanding the withdrawal. We have to penetrate the minds of those who deal with the Soviet Union that Soviet troops will have to be removed from the Baltic States, before normality can return to Eastern Europe. It should be made one of our ultimate goals, since there can be no independence, as long occupation forces are stationed on our land.

Another question which may be linked with Baltic independence, is the Conventional Armed Forces Treaty in Europe (CFE). Will the treaty which sanctions the stationing of Soviet troops in the Soviet Baltic Military District impact on the non-recognition policy and independence, if and when it is ratified by the U. S. Senate and other signatories? One possible way to insure that this does not weaken our quest would be a resolution accompanying the ratification as it was done in the case of the Soviet troop withdrawal from Germany. At that time a resolution was passed by U. S. Senate

stating that the 2+4 Treaty does not affect the non-recognition policy. Although we have received assurances from the U. S. government that this does not impact on the non-recognition policy, these assurances would be much more meaningful, if formally tied to the ratification. In light of the fact that the State Department initially stated that they did not want any of the so called riders attached, this will be a complicated and difficult process, but we should not shirk our responsibilities.

New projects.

Economic aid. This project has already been initiated and its complexity, progress and future has been detailed by Ms. Sandra Aistars our PR Director. I feel that it should be our main priority this year.

JBANC PR Director, Ms. Sandra Aistars, has drafted a proviso to appropriate funds under the fiscal year 1992 budget that has been circulating among members of the Subcommittee on Foreign Affairs and the Foreign Affairs subcommittee on Europe and the Middle East in the House of Representatives. Congress staffers have also been briefed on various Baltic projects seeking funding. Preliminary approval has been received from several of the most influential offices in the appropriations process. The Baltic community should look at this as a long term project, rather than expecting success early on (which might be achieved through smaller supplemental aid packages), we should focus our attention on the goal of securing longer term assistance for Estonia, Latvia, and Lithuania.

Peace Corps. The Peace Corps is a government program. Under present law, it would require Moscow's approval of the program, volunteers would have to request visas from the Soviet government and this in turn could lead to visa denials, and so forth. Thus, the administration's position is that unless Moscow accepts the idea Peace Corps volunteers in the Baltic, it may be impossible to implement. Nonetheless, due to the benefits such a program would bring to the Baltic States, we should try to arrange some kind of acceptable solution.

Furthermore, since the non-recognition policy is still in effect, the U. S. government should make every effort to send Peace Corps volunteers to the Baltic States regardless of the Soviet position. In addition, we will also have to convince certain segments of the American public as well as government officials that the Peace Corps is not intended only for developing countries.

I have recently talked with John Keeton of the Peace Corps at the State Department, as well as with staff members of the House Foreign Affairs committee, and they all look favorably on the possibility of sending volunteers to the Baltic States.

U. S. Information Center in the Baltic States.

Both the U. S. Congress and the State Department have at various times talked about the possibility of opening an information center or centers in Tallin, Riga, and Vilnius. So far, it has been exactly that - talk. The proposal was again briefly discussed in Riga during the Congressional delegation's visit to the Baltic States. Recently in an article Senator Hatch proposed a Center in the Baltic States similar to the one in Taiwan. A few days ago the Senator reiterated this proposal at a Senate hearing and stated that the Senate would be willing to provide the necessary funding. Senator Hatch, however, felt that the proposal for the Center should come from the State Department as was the case with the Taiwan cultural center. JBANC should initiate actions to start the ball rolling.

In April, CSCE members will meet in Madrid to start organizing the so called CSCE Parliament. At the present time the Chairman of the House Foreign Affairs Committee, Dante B. Fascell, is not eagerly supporting the idea. The Congressman, who was the first chairman of the U. S. CSCE Commission, feels, and I tend to agree with him, that such an institute could limit the influence of non-governmental groups in the CSCE process. However, should such an parliamentary body be established, we should lobby U. S. Congress for the admission of the Baltic legislatures to the CSCE Parliament. Since, we have greater support in Congress than at the State Department and the White House, we may be more successful regarding the CSCE Parliament than the CSCE per se.

In conclusion, I would again like to point out that these are long term goals. We can be assured that at the onset, we will encounter a degree of pessimism and opposition. These projects may not endear us with U. S. government officials. But someone has to start the process, and it may as well be JBANC, since ^{we} are in a uniquely good position. We have qualified, capable staff and leadership to make these significant inroads toward Baltic independence.

OLGERTS R. PAVLOVSKIS,
Chairman JBANC.

CZECHOSLOVAK ASSOCIATION OF CANADA
MONTREAL BRANCH
4605 West Braodway Avenue,
Montreal, Québec, Canada H4B 2A7

The Baltic Federation of Canada
Montreal Branch.

Gentlemen:

At the last meeting of our association it was decided to donate \$ 300.00 to your branch as a small token of our support to your struggle for independence from your oppressive masters in Moskau's Kremlin.

We all hope that you will achieve this goal of liberty like so many Eastern European countries, including our own, and we promise you our help, whenever possible.

We are truly impressed with your perseverance and send our best wishes to your Federation.

For Czechoslovak Association of Canada Montreal Branch

March 14, 1991

Dr. Norbert Kazdan

Dr. Victor Zicha

THE MONTREAL BALTIC STAMP & COIN COLLECTORS CLUB

.... is presenting an EXHIBIT of ESTONIAN, LATVIAN & LITHUANIAN stamps, coins, post cards, ex-libreses, documents & other collectibles....

.... on SATURDAY, May 4, 1991 (11:00 a. m. to 8:00 p. m.)
& SUNDAY, May 5, 1991 (2:00 p. m. to 6:00 p. m.)

... at the St. John's Estonian Church Hall, 4345 Marcell Ave.,
(at Monkland Ave.), NDG (Villa Maria Metro & short
Nr. 103 Bus)

YOU are cordially invited.

No admission charge.

The Montreal Baltic Stamp Club held its first EXHIBIT on Saturday, March 16, at the Latvian Center in Lachine. It was a resounding success. Over 200 persons attended the event which showed over 250 frames of postcards, stamps and coins. Complete collections of stamps from Estonia, Latvia and Lithuania were available for viewing.

There were also substantial collections of match boxes from Estonia and Latvia.

Romantic Estonian postcards, circa 1920
created a great interest amongst the visi-
tors.

In addition to all this there were two other collections of interest - Latvian Ex Libris'es and a set of Québec Licence plates from 1950 on.

Visitors were generally impressed with the show. Members had donated small packets of stamps which were given out to children accompanied by parents.

The organizing committee under the leadership of Jan Raudsepp had done an excellent job.

A much more elaborate show is being staged for the weekend May 4&5 at the St. John's Estonian Church Hall, 4345 Marcil Ave, NDG. Please see the notice above.

Toronto Sv. Andrēja draudzes koŗa 39. garīgais koncerts.

Savā 39. gadskārtējā koncertā, kas notika 23. martā, Sv. Andrēja ev.-lut. latvieŗu draudzes koris Toronto bija pulcinājis ap 260 mūzikas cienītāju. Šie koncerti pieskaitāmi pie vietējās latvieŗu mūzikas dzīves izcilākiem notikumiem. Koris joprojam ir galvenais garīgās mūzikas uzplaukuma veicinātājs. Aizvadīti 33 rosmes pilni gadi, kopš komp. T. Ņeniŗš uzticēja A. Purvam koŗa vadību. A. Purvs ar sirdsdedzi vada kori un iekļāvis ikviena koncerta programmā latvieŗu garīgās mūzikas jaundarbus. Gandrīz visi šie skaŗdarbi ir komponēti tieŗā Arvīda Purva ierosmē un bieŗi ir koŗa pasūtīnāti.

Pēdējos gados, laiku pa laiku, garīgās mūzikas jaunradi ir sekmējis Ņujorkas latvieŗu koris, uzpēmīgā dir. A. Jansona vadībā.

Šī gada koncertā pirmatskaŗojumā dzirdējam V. Baŗtika kantāti "Dievs ir mūsu patvērums" un A. Purva "Pasaules dārdos" ar Ingrīdas Vīksnas tekstu. Koris pavisam kopā ir sniedzis 41 pirmatskaŗojumu!

Koncerts iesākās ar Ā. Ābeles "Dieva gādībā" (K. Jekabsons), rakstīts korim, soprānam un ēŗģelēm. Solo partija bija uzticēta Dacei Kārkliņai. Pie ēŗģelēm bija ēŗģelniece Anita Gaide. Sekoja Jāņa Kalniņa "Jūsu sirdis lai neizbīstas" ar tekstu no Jāņa ev. Skaŗdarbs komponēts (1980.) jauktam korim, stīgu orķestrim un ēŗģelēm. Soreiz orķestra vietā bija instrumentāls ansamblis, kuŗā vijoles spēlēja M. un N. Bidell, K. Bidell, J. Hammond; altvijoli - Elmārs Neimanis, ģellu - N. Vagupsky; kontrabasu - Aivars Zītaris, sintezatoru - M. Rundāns.

Tālāk dzirdējam a capella kori - V. Baŗtika sirsnības apdvesto, traģisma pilno "Krustā sistais Nācarietis" (A. Jūrmalnieks) un A. Purva "Gaisma no krusta" (A. Ģīrulis). Sena paziņa bija T. Ņeniŗa korālis "Kungs, Tavā spēkā, rokās viss" (I. Vīksna) no kantātes "Kurzemes kareivim" - korim un ēŗģelēm. Ņeniŗa kantāte komponēta 1954. gada koncertam, kad tā ievadīja latvieŗu garīgās mūzikas uzplaukumu, kā viņš to bija iecerējis.

Patīkami bija atkal dzirdēt simpātiskā baritona Juŗa Ģīruļa izpildījuma Haralda Berino 23. psalmu "Tas Kungs ir mans gans". Ģīruļa priekšnesums pārliecinoŗš, rūpīgi gatavots. Dziedājums balstījās uz labu elpu un vokālo varēŗanu.

Dace Kārkliņa bija izvēlējusies Jāņa Kalniņa populāro, lirisko "Par katru stundu Dievam pateicos". Dzidrais tonis, pievilcīgais tembris, labi veidotie piano dziedājumi un vokāli slavējamās augŗas lieti sekmēja viņas sniegumu. Piekļāvīgs un atbalstoŗš bija abu solistu ēŗģeļu pavadījums, kas bija droŗajās Anitas Gaides rokās. Abu solistu dziedājumu raksturoja arī teicama izrunas skaidrība.

Koncerta pirmo daļu nobeidza Latvija vidējās paaudzes komponista Pēteris Vaska skaŗdarbs "Pro Organo 1988". Tas ir ļoti savdabīgs un neparasts mūsu latvieŗu ēŗģeļu mūzikas klausītājiem. Ir jābūt izcilam ēŗģelniekam, kas spēj Ņķietami atseviŗkos posmus apvienot kopējā izskaidā. Daudz cildinātā A. Gaide veica to ļoti sekmīgi.

Koncerta otro daļu veidoja abi pirmatskaŗojumi. A. Purva kantāte "Pasaules dārdos", korim, ēŗģelēm un simfoniskam orķestrim, komponēta 1990. gada novembrī kā Latvieŗu dziesmu svētku biedrības pasūtīnājums. Šajā koncertā dzirdējam darbu instrumentāla ansambļa pārvēidojumā. Mūzikā ietverts I. Vīksnas dzejas "Pasaules dārdos" teksts, kuŗā garīgais saturs mijas ar patriotisko akcentu. Kantāte iesākas ar piano dziedājumu - Tā Kunga balss skan klusa un maiga pasaules dārdos. Mūŗības klusums ir pilns mīlestības vārdiem. Vidus daļā ir kāpinājums, forte dziedājumi - Tā Kunga balss top skarba un barga pret tiem, kas trin melīgas mēles... Tā Kunga balss skan svētībā klusā. - Kantātes beigu poŗms pauŗ Dieva lielo mīlestību klusinātā piano dziedājumā.

Arvīds Purvs saliedējis kori, instrumentālo ansambli un ēŗģeles vienā kopējā vienībā. Koris veidoja skaistus piano dziedājumus un spoŗi skanēja forte. Tas bija skaists, augstvērtīgs sniegums, jauks pienesums latvieŗu garīgās mūzikas klētij.

Koncerta beigās dzirdējam Viktora Baŗtika kantāti "Dievs ir mūsu patvērums", kuŗai 5 daļas. Pirmā - Kas lai Dievu neslavētu. Solo balss - D. Kārkliņa un J. Ģīrulis. Teksts: 46. psalma 1. pants un Paula Gerharda korāļa 1. pants R. Bērziņa tulkojumā. Otrā - iesākas ar soprāna solo. Teksts - P. Gerharda korāļa 2. pants "It kā ēŗģlis klāj un sargā savus bērņipus". Treŗā - "Dievs ir mūsu patvērums" vīru balsīm. Teksts - psalms 46, 2, 3, un 33; 12, 18. Ceturtā - "Mana dvēsele ir klusa uz Dievu" sievieŗu balsīm. Teksts - psalms 37; 5-6; 62; 6-8. Piektā - "Kas dzīvo visaugstākā patvērumā" - koris. Teksts - psalms 91, 2, 4, 5, un Gerharda korāļa 3. pants.

Tas bija spoŗš koncerta noslēgums. Jāatzīmē, ka vokāli prasīgā solo partija bija no tenora pārvēidota baritonam, samērā augstā tesitūrā.

Abi solisti, koris un viss ansamblis veica savas partijas slavējami.

Koris bija itin kuplā sastāvā - 50 dziedātāju (22 soprāni, 14 alti, tikai 6 tenori un 8 basi).

Mācītājs Juris Ģālītis pateicās diriŗentam A. Purvam, visiem koncerta dalībņiem un svētīja apmeklētāju saimi un programmas iz-

No Ed. Keiŗa albūma.

Atzīstu Zentu Mauriņu kā savu labāko dzīves skolotāju, jo no viņas grāmatām esmu mācījies visvairāk.

- Dr. Ed. Upenieks

Viņi staigā raudēdami, dārgu sēklu nesdami, bet ar prieku nāk un nes kūlīŗus, jo, kas ar asarām sējis, ar gavilēm pļauj.

- Dāvids pirms 3000 gad.

Mēs skrienam uz vietas stāvēdami.

- Dzintra Karīka, Austrālijā.

Vāja rakstura cilvēks klausu uz vārdus "prozīt".

Kas zināms diviem, zināms viesiem.

- Senču paruna.

/ Turpinājums nākamajā numurā. /

Trīs dziļākas smiešanās dienā un ābols ar dakteri lieks.

Ed. Keiša recepte.

pildītājus.

Andrēja draudzes kora koncertu programmas arvienu rūpīgi izvēlētas, labi sagatavotas un saista klausītāju no sākuma līdz beigām. Un tomēr, pēdējos gados apmeklētāju skaits ir samērā mazs. Laikam, ir jau tā, ka vieglas mūzikas koncertiem ir lielāka piekrišana, kaut dažkārt to mūzikālais saturs ir gaužām bēdīgs.

Ž. ZENTIŅŠ.

ATBALSTĪSIM AIZSARGU ORGANIZĀCIJU LATVIJĀ!

Krievu okupētajā Latvijā ir nodibināta Aizsargu organizācija (Skatiet publicētos noteikumus MLB Zīpotājā Nr. 4./505., 221 lpp.?). Aizsargu darbības mērķis ir cīņa par brīvu un neatkarīgu Latviju un latviešu tautu, balstoties uz Latvijas Republikas 1922. gada Satversmi un likumiem. To apņemas katrs aizsargs zvēresta solījumā: "... netaupot savus spēkus un dzīvību, atjaunot Latvijas Republikas valsti un sargāt tās neatkarību pret visiem, kas to apdraud..."

Pagaidu Latvijas valdības rīcībā nav neviena pilsoņu aizsargājoša organizācija, un okupācijas varas iestādes var netraucēti terorizēt un nonāvēt neaizsargātus pilsoņus. Tādēļ ir jāizveido spēcīga Aizsargu organizācija Latvijā. Lai to veicinātu, darbu uzsākusi Aizsargu organizācijas atbalsta vienība trimdā - LATVIJAS AIZSARGI. Starp iniciātoriem ir Guntars Pāvuls, Jānis Pāvuls, Latvijas Komitejas pilnvarotais Agnis Balodis, Aizsargu organizācijas priekšnieks Latvijā Jānis Rība un citi darbinieki okupētā Latvijā un trimdā.

Lai radītu viengabalainu un efektīvu tautas aizsardzību, Aizsargu organizācijai Latvijā nepieciešami materiāli savu uzdevumu veikšanai. Nevaram vairs gaidīt uz okupantu labvēlību, tādēļ paredzam vākt līdzekļus materiālu iegādei. Aicinām visus latviešus un cittautiešus, privātus uzņēmumus, organizācijas un iestādes patvērumu zemēs piešķirt līdzekļus šim mērķim. Neviena cits brīvību mums nedāvinās - to būs jāizcīnā mums pašiem!

Naudu var iemaksāt Aizsargu organizācijas atbalsta vienības pasta kontā (postgiro) - "LATVIJAS AIZSARGI" konto Nr. 52 96 36 - 3, Sweden. Bankas čekus var izrakstīt uz "LATVIJAS AIZSARGI" un sūtīt uz zemāk atrodamo adresi. Privātus čekus nepieņemam.

Grāmatvedību pārbaudīs zviedru revīzijas birojs ar pieaicinātiem latviešu organizāciju pārstāvjiem.

Sarakstes adrese: LATVIJAS AIZSARGI, Box 12071, S-250 12 HELSINGBORG, SWEDEN. Tel. 042-18 15 85, Telefax: Att. PAVULS 042 - 18 42 58.

LATVIJAS AIZSARGU uzdevumā,

GUNTARS PĀVULS.

Līdzam līdzstrādniekus ievērot materiālu iesūtīšanas termiņu - ik mēneša 15. datumā! Pārāk daudz rakstu un ziņu ienāk ar nokavēšanos.

PĀVESTS SASAUC EIROPAS BĪSKAPU SINODI.

Bīskapu sinodes ģenerālrakretārs arhibīskaps Jānis Skote preses konferencē iepazīstināja ar Eiropas bīskapu sinodi, kas no 28. novembra līdz 14. decembrim paredzēta Vatikanā.

Sanāksmes mude ņemta no Jaunās Derības, no Apustuļu darbu grāmatas un no apustuļa svētā Pavila vēstules galatiešiem, kas skan tā: "Lai mēs būtu Kristus liecinieki, kas mūs ir atbrīvojis." Kas attiecas uz sinodes dalībniekiem, paredz, ka būs vairāk bīskapu no Viduseiropas un Austrumeiropas, kur pēdējā laikā ir bijušas lielākas pārmaiņas.

Šo sinodi pāvests sasaucis tādēļ, ka Eiropā pēdējos gados notikušas lielas pārmaiņas politiskā, sociālā, kultūrālā un reliģiskā dzīvē. Ir sabrukušas totālitarās sistēmas Austrumeiropā. Eiropā izjūt vairāk vienības vajadzību, tāpēc arī Baznīcai ir jābūt gatavai iet tanī pat virzienā. Visām Eiropas valstīm ir kopējas kristīgas saknes. Kopš vairākiem gadsimtiem Eiropas kultūra ir kristīga. Bet ir arī izaicinājums, ko darīt ar pūru, kas mums ir sakrāts? Šis izaicinājums nemitīgi jūtams kā Rietumeiropā, tā Austrumeiropā. Ārkārtīgi svarīgi ir, ka Austrumeiropas bīskapi tagad var brīvi izteikties un runāt par savu Baznīcu stāvokli. Sinode būs vienreizējs gadījums, kad Austrumeiropas bīskapi varēs informēt savus kolēģus Rietumos un varēs brīvi runāt par 45 gadu mocekliību un uzticību komunistu režīma laikā. Ir domāts arī ielūgt citu konfesiju pārstāvjus. Šajā sakarībā izdarīja aptauju, kuras iznākums ir pozitīvs. Tā sinodē būs kādi 15 pārstāvji no citām konfesijām. Pēc preses ziņām, tie būs pareizticīgie, protestanti un anglikāņi. Viņi nebūs vienkārši novērotāji, bet varēs ņemt vārdu tāpat kā katoļu Baznīcas pārstāvji. Ir doma ielūgt arī ebreju un musulmaņu pārstāvjus, bet par to nav vēl skaidri zināms. No Rietumeiropas ielūgti 40 katoļu bīskapi, No austrumu un vidus Eiropas - 30, no garīgajiem ordeņiem - 8 pārstāvji.

Jau tagad visiem ir jāapsver pašreizējais stāvoklis. Ārkārtīgi svarīgi tas ir attiecībā uz Austrumeiropas zemēm, kur ilgu laiku Baznīca ir palikusi bez informācijas un bez kultūrālas atjaunotnes. Šīs Austrumeiropas Baznīcas ir ievainotas, un viņu nākotne ir zināmā mērā apdraudēta. Absolūti vajadzīga jauna evaņģelizācija.

Pēc komūnisma krišanas Austrumeiropā paceļas daudzi jautājumi, sākas jaunas brīvības laiki. Pēc pārkrieivināšanas laikiem apspiestās nācijas cenšas atgūt zaudēto. Baznīcai tagad ir iespēja pilnīgi izlīgt ar strādniecību, iestāties par taisnību, novērst nabadzību. Vajāšanas ir Baznīcai devušas ne tikai mocekļus un ticības apliecinātājus, bet arī veicinājušas vienību Baznīcā, tuvināšanos starp tautu un Baznīcu vadību. Visas tautas tagad alkst pēc brīvības, laimes un cilvēciskās labklājības. Lai gan daudzus valdīna praktiskais materiālisms, un tie nenovērtē pienācīgi garīgās vērtības. Tādā gadījumā draud jaunpagānisma ieviešanās.

Grūtības ir arī Rietumeiropā, kur līdz šim vēl nav bijis iespējams īstenot īsti cilvēcisku

sabiedrību. Ja desmitiem gadu ilgi komūnisms ir garīgi izsmēlis cilvēkus un saimnieciski viņus nogremdējis, tomēr arī kapitālisms Rietumos nav izrādījis kā ideāls. Par to, droši vien, runās sinodē, kas sāksies 28. novembrī un beigsies 14. decembrī.

MONS. A. BRUMANIS.

JAUTĀJUMS.

Cik ilgi vēl būs jāgaida brīvības diena?!

Latvija mana...

Jau gadu desmitiem ir asinis lietas,
uz tēvzemes brīvības altāra.

Cik ilgi vēl?!

Lāčplēša gars mūsu sirdīs vēl dzīvs.

To nevar nomākt liekulis - ar Kaina zīmi pierē.

Par tēvzemes mīlestību liecina karogu jūra...

Ziedi un sarkanbaltsarkanie karogi dzimtenē

pie Brīvības pieminekļa un Brāļu kapos

ar asarām slacīti vīst...

Latvija mana...

Par Tevi mēs esam nomodā dzimtene mīļā!

Tev, vienīgi Tev - asinis un rozes zied...

Cik ilgi vēl, cik ilgi vēl?!

- Būs mums jāgaida - laimīgā stunda!?

ELZA ALKA-GAIGALA.

SARUNA AR VĒRMANES DĀRZA LAUVU 1990. GADĀ.

Sveiks, vecais zēn,

Manas bērniības varena lauva!

Redzi, es esmu atgriezies.

Ar drebošiem pirkstiem un sirdi

Tavus grumbainos vaigus glāstu.

Kāpēc pār tiem neplūst asara valga,

Kā man?

Vai šie briesmīgie 46 šķirtības gadi

Tevi pārlieku cietinājuši ir

Un tu raudi ar asaru neredzamu?

Varbūt tava akmens sirds gan lūzusi

Un tu mani -

Vairs nepazīsti.

Ar dvašu karstu no degošas sirds

Es tavus vagotos vaigus sildīšu

Tevi -

Mani atkal pazīt mācīšu

Līdz manas asinis tevī liesies

Un stingušos locekļos dzīvību nesīs.

Tad -

Brīvs un varens godībā savā

Tu pieliksi kājās

Un mēs abi Latvijas ceļos iesim

Un iesim, un iesim...

Un nekad nekas

Mūs nešķirs vairs.

INTA PURVA.

oOo oOo oOo

KAD IESI MĀJĀS...

Viss svešais jānokrata būs,

Kā dadžu sēklenīcas asās

Pār pļavu pārbrienot

Kas pieķērušās ir.

Kad mājās jaunais rīts

Uz darbu jaunu aicinās.

Jau gailis pirmo dziesmu

Ar gaismas staru nesis.

Vai līdzīgs putnam

Spēs piecelties un lidot?

Kaut brūces dziļi cirstas asiņo.

Jeb pelēks akmens vēstīs,

Reiz biji - nu vairs nē.

INTA PURVA.

SAPNIS.

Neprasi man kāpēc

Sapņos eju tur?

Laužos cauri zariem

kājas skujas dur.

Saskrāpētas rētas

mani neaiztur.

Tumšā meža telpā

ēnas dzeštrā elpā

smarža pievelk, bur.

Bērnu dienu takas

aizaugušas ciet.

Biezoknī, kur spraucos,

naktsvijole zied.

Trausli bāli ziedi,

izstīdējis kāts.

Svešs jau nesajustu,

ko izgaro šis stāds.

Man tas neaizmirstams,

tēvu zemes vārds.

Un, lūk, tikai tāpēc

kājas turpu skrien.

Aizaugušas takas

atkal jāizbrien.

Neprasi man vairāk,

ko lai atbildu.

Arī šinī sapnī

esi dzimis tu.

MODRA.

JANVĀRA NAKTĪ.

Iet meitene starp liepu rindām,

Jo jāredz tai, vai draugs ir sveiks.

To pārsteidz daudzo vīru stāvi,

Un sejas uguns atblāzmā ko teiks;

"Mēs esam te no visas zemes,

Mēs plikām rokām gribam veikt

To naidnieku, kas nezina Dieva,

Kas negrib mūsu brīvi sveikt."

Ēt, viņai ejot, paliek droši,

Tā mazā guntiņa par liesmu top;

Deg viņas sirds šai mīlestībā

Par zemi un par vīriem drosmīgiem.

Pie pieminekļa acis paceļot,

Tā redz zem zvaigznēm smaidu drošu.

Un Vecrīga ir atkal latvju rokās:

"Tev, Latvija, es arī sevi došu!"

Te pāri torpiem ceļas seši tēli,

Un aizlido kā ziņu nesēj' kāvi,

Lai liecinātu visur pasaulē,

Ka cīnīpš te uz dzīvību un nāvi.

Iet sievietē uz mājām sirdi pilnu,

Tā pakrūtē nes tautas nākotni;

Jo briest tur mūsu senču sapņi,

Un mūsu tautai jauna gaisma aust.

JĀNIS TĒRAUDS.

"Sakiet, Landsberģa kungs, kā jūs to lietu dabūjāt gatavu?" - "Gluži vienkārši! Cīnoties ar jums par neatkarīgu Lietuvu."

Ed. Keišs.

"AWAKENING" IN LATVIA

Šobrīd laikrakstu un žurnālu pasaule Latvijā atgādina no agrāk relatīvi mierīga, sarkanīgas rāvas pilna diļa pārveidojušos mazu purvīgu, kuŗa dūpās un miglā gluži kā pasaku mošķi kūpojas visi preses pasaules iemītnieki. Visi kopā - sākot no sīkiem redakciju gariņiem un beidzot ar iespaidīgāko izdevumu dižgariem. Neviena vairs nav drošs par savu likteni - šai putrā reizēm plāni klājas pat agrākajām preses haizivīm.

Atmodas vēji jau bija krietni iekustinājuši sociālistiskajā diendusā pamirušo preses diļa ūdeni, kad citu neatkarīgu un alternatīvu izdevumu vidū no nebūtības iznira jauna sala - pirmā angļu valodā reizi mēnesī iznākošā avīze. Jaunā sauszemes pleķīša dzimšanā vainīga bija Latvijas Tautas Fronte, un to darīja iespējamu apakšā jau nostabilizētais "ATMODAS" kontinents. Saprotais, ka pašā iesākumā šo tektonisko procesu pamanīja un visādi centās bremzēt vecā diļa valdnieku spoki un rēgi, taču izrādījās, ka tie sev atvēlēto laiku šai Eiropas novadā jau bija noklīduši. Dienai austot, tie aizslēpās aiz citiem acīs pūstās miglas un (pagaidām?) pazuda kaut kur purva dziļumos. Nosaukums jaunajai salai arī nebija nekur tālu jāmeklē, un "AWAKENING" sāka savu ceļu plašajā pasaulē.

Taču, kā jau šaizemē bieži gadās, ceļš nebija no vieglajiem. Kā kārtīgā purvā pieklājas, uz priekšu var tikt, lecot no cinīša uz cinīti - ja vien nevēlas galīgi nomūrēties ar bijušās "paraugsaimniecības" dubļiem. Tāds saraustīts arī visu laiku ir bijis "AWAKENING" gājums pie lasītājiem. Turklāt cinīši bieži vien ir mānīgi droši, un purva bridējs kopā ar visu savu labo ieceru vezumu ik pa brīžam izrādās dūpās iekšā līdz ausīm.

Sādi grūtumu cinīši "AWAKENING" ceļā bijuši ļoti daudz. Tie ir gan papīra trūkums, grūtības ar iespīšanu un citas lietas, bet, vispirmām kārtām, galvenais līdz šim bijis pastāvīgas un aktīvi strādājošas redakcijas jautājums.

Pirmā "AWAKENING" redaktrese bija Sarma Dindzāne no Toronto. Kopā ar viņu strādāja ASV žurnālists Kārlis Streips - laikam, pagaidām vienīgais, t. s., angļu "ATMODA", kas aizrobežu preses pasaulē nebija kā pirmo reizi ar pīpi uz jumta - šoreiz gan, pareizāki sakot, purvā.

1990. gada jūlijā, kad - gods un slava augšminētajiem celmlaužiem - saules gaismu bija ieraudzījuši 9 "AWAKENING" laidieni, par redaktresi kļuva Inese Birzniece, advokāte no Losandželosas. Taču, lēkājot pār cinīšiem, viņas ceļā gadījās Latvijas Republikas Augstākās Padomes varena kontinents. Piezemēšanās šeit izrādījās liktenīga, jo turienes Preses centrā tāpat bija ļoti nepieciešama klaida latviešu palīdzība.

"AWAKENING" 5 mēnešus neiznāca, līdz redaktora krēslā iesēdās un vezumu uz priekšu vilkt atsāka Kārlis FREIBERGS no Montreallas, kuŗš, ieguvīis bakalaura grādu valodniecībā McGill universitātē, ir pārtraucis turpmākās studijas, lai varētu strādāt Latvijā. Viņa vadībā avīze regulāri iznāk kopš šī gada janvāra.

Janvāra notikumī Preses namā sagrieza laikrakstu un žurnālu izdošanu Latvijā īstā virpulī, daļa izdevumu vispār pārstāja iznākt, un avīzi pašlaik iespīē Bauskas tipogrāfijā.

"AWAKENING" veidošanā daudz palīdzējuši gan Latvijā, gan klaida latviešos. Silti pateicības vārdi, tikai, diemžēl, novēloti, vēltāmi nelaiķei Līgai Streipai, kuŗa nodeva redakcijas lietošanā Macintosh datoru, bez kuŗa avīzes veidošana būtu ļoti apgrūtināta. "AWAKENING" redakcija izmanto izdevību un izsaka līdzjūtību Kārlim Streipam, kā arī visiem Līgas tuviniekiem un draugiem

Latvijā un plašajā pasaulē. Ko līdz mūsu Paldies Tev, Līga...

Redakcijā avīzi veido visi kopā. Būtībā "AWAKENING" redakcija ir ieskaitāma arī visa "ATMODA" ar galveno redaktresi Elitu Veidemani priekšgalā. Un Kārlis Freibergs ir demokrātisks redaktors, kam pagaidām vēl pretī runāt var, kaut gan Padomijas vidē totalitārisma ir senas tradīcijas.

Janvāra laidiena izveidā aktīvi piedalījās Sniedze Ruņģe no Kalamazū, kas uz laiku atgriezies mājās. Darbā pie avīzes ļoti pietrūkst viņas enerģijas. Viņa ir mūsu "ideju ģenerators" par to, kas avīzē nav un kam tur noteikti vajadzētu būt.

Kopā ar Sniedzi redakcijas sastāvā iekļāvās Laimons Juris G - mākslinieks no Kalifornijas, radīdams sev apkārt nelielu bohēmu. Mistars G - kā viņu parasti dēvē Latvijā - savā darbībā īpaši seko avīzes vizuālā tēla izveidei.

No šī gada sākuma redakcijā strādā rīdziniece Marika Bērziņa. Kuŗa paralēli studē angļu valodu Latvijas Universitātē. Viņa pārnāca uz redakciju no "ATMODAS" un vienmēr patur prātā daudzas izdarāmas lietas, par kuŗām citi parasti aizmirst. Uz viņas pleciem bieži krīt visnepateicīgākais tulkošanas melnais darbs.

Tāpat vietējo latviešu īpatsvaru amerikanizētajā redakcijas kolektīvā vairo Jānis Ozoliņš - Ozols no Rīgas, kuŗš kopā ar citiem intervē arī, t. s. "krievu valodā runājošos", lai pilnīgāk atspoguļotu notiekošo Latvijā.

Un aprīļa beigās kompānijai pievienojās Alda Staprāne no Sanfrancisko, kuŗa nesen ieguvusi bakalaura grādu sabiedriskajās zinātnē Kalifornijas universitātē Berklijā. Alda ir pilna dedzības ievingrināt roku praktiskajā žurnālistikā, un jau trešajā dienā pēc atbraukšanas ķērās pie darba.

Aktīviem profesionāli svarīga ir spēja aizrauties. Laikam, tas būs tas āķis, kāpēc "AWAKENING" domubiedru kopā kopš janvāra darbojas arī šo rindīgu autors.

Angļu valodas "ATMODA" nav latviešu avīzes tulkojums. Tā dod īsu mēneša notikumu pārskatu un iepazīstina ar jautājumiem, kas varētu būt interesanti lasītājiem aiz Latvijas robežām. Ja vēlaties pasūtīt "AWAKENING" sev un saviem draugiem, sūtiet ASV \$ 18 uz Northern California Credit Union, 4022 Paybe Ave, San Jose, CA 95117, U. S. A. Sūtām pa ātro pastu. O. ZAKIS

Foto: Kestutis Vanagas

Lietuvos prezidentas V. Landsbergis un AWAKENING.

ATMODAS AWAKENING redakcija Rīgā. Sēž (no kreisās) - redaktors Kārlis FREIBERGS un Laimons Juris G. Stāv (no kreisās) 26. lpp. publicētā raksta autors Oļafs ZAKIS, Mariķa BĒRZIŅA, Alda STAPRĀNE un Jānis OZOLIŅŠ - OZOLS. Aivara Liepiņa foto.

VĒL PAR PAKU SŪTĪŠANU UZ LATVIJU.

Tikko saņemta jauna informācija^{no} LEP International Inc. firmas par dažām tarifu maiņām paku sūtījumiem pa gaisa pastu uz Latviju. Firmai, kā jau agrāk ziņots, ir sakari ar gandrīz visām lielāko valsts gaisa transportiem - kargo, t. i., preču pārsūtīšanā uz dažādām debess pusēm.

Jaunākās likmes, sūtot no Mirabelas uz Rīgas lidlauku ar somu transporta lidmašīnām, ir šādas: līdz 45 kg - \$ 6.16 par kg; no 45-100 kg - \$ 5.25; no 100-300 kg - \$ 3.35, bet virs 300 kg - \$ 2.90 par kg. Minimālā sūtīšanas maksa, neskatoties uz pakas svaru, ir \$ 70.00. Bez minētām likmēm par katru sūtījumu vēl jāpiemaksā \$ 25.00 vienreizēja maksa - birojam un dokumentācijai.

Tuvākai informācijai interesenti var zvanīt Mr. Patrick Poltorrak, eksporta koordinātoram, vai Mrs. Heide M. Meier, eksporta nodaļas vadītājai. Tel. 476-3302.

Līdzīgus pakalpojumus piedāvā Šveices firma, par ko jau arī rakstīts MLB Ziņotājā pirms vairākiem mēnešiem. Līdzīga firma ir arī Somijai. Šīs firmas neņem biroja maksas, bet minimālā kg. apmaksa ir \$ 9.20/kg līdz 45 kg sūtījumam. Kā vienu, tā otru esmu jau izmantojis pāris reizes. Sūtījumi pienāk Rīgas lidlaukā caur Helsinkiem, apmēram, 5 dienās pēc izsūtīšanas. Helsinkos tos pārkrauj uz Aeroflot lidmašīnu, kas tos noved tieši Rīgā bez Maskavas kontroles. Visus sūtījumus izkontrolē saņēmēja klātbūtnē Rīgas lidostas muitas daļā. Sūtīt var gandrīz visu. Nav ieteicams sūtīt magnetiskās skaņu un video lentas, jo par tām jāmaksā muiža dolāros. Pēc pēdējām ziņām, no saņēmēja par pakām, kurās jaunas drēbes, apavi, zeķes, dažādas sāpju tabletes, kas pārkamās bez ārsta norādījuma, sausās smaržas, kafija, kakao un visāda veida pār-

tika, muiža nav prasīta un sūtījumi saņemti bez iebildumiem ļoti oriģinālā stāvoklī. Jāizvairās sūtīt vairāk par diviem vienādiem priekšmetiem, bet var būt vairāki dažāda lieluma, piemēram, pieaugušiem un bērniem.

Ļoti svarīgi uzrakstīt uz sūtījuma saņēmēja telefona numuru, lai var tam paziņot par sūtījuma pienākšanu. Jāizgatavo visu nosūtīto priekšmetu saraksts divās kopijās. Vienu pievieno muiņas deklarācijai. Otru sūtītājs uzlīmē uz sūtījuma. Ieteicams sūtāmos priekšmetus iesaiņot cietākās kartona kastēs. Nedrīkst sūtīt dažādus šķidrumus, kurus izsmidzina ar saspiesta gaisa vai gāzes palīdzību, kas atrodas iepakojuma tārībā. Tie var aizdegties vai eksplodēt.

SKRISTIŅU INDULIS.

KĀ CENTRS PULSĒ?

17. aprīļa valdes sēdē J. Tērauds informēja par Toronto Dziesmu svētku rīcības komitejas ierosinājumu palīdzēt pārvietot ap 400 dziedātājus un dejotājus, kas uz svētkiem brauks no Latvijas (kā svētku dalībnieki), no Mirabeles lidlauka uz Montrealas sabiedrisko centru, no kurienes tie turpinās ceļu uz Toronto.

Pārrunāja iespēju, ka, pa šo svētku laiku, Centrs būtu atvērts, lai caurbraucējiem būtu kur pulcēties.

A. Pušpurs ziņoja, ka Centra ēkas apdrošināta par \$ 562.000.-, bet iekārta par \$ 20.000.-. Apdrošināšana izmaksā \$ 1.407.- gadā.

Centra algotiem izpalīgiem izmaksāti \$ 160. Centra apkopšana 1991. gadā izdota iepriekšējā gada apkopējiem. Nolēma iegādāties jaunus traukus, lai atvietotu nolietotos.

Nākamā sēde 15. maijā, plkst. 19:30.

L. KALNIŅŠ.

Sveiciens no Jāņa, Elmāra, Ilonas, Imanta, Ginta, Gata, Anetes, Ingrīdas un Lienas!

Austrumkrasta vasaras vidusskola Beverīna ir uzlūgusi šos deviņus jauniešus no Liepājas, Limbažiem, Alojās un Rīgas vidusskolām pavadīt 1991. gada mācību vasaru Beverīnā, kopā ar "vietējiem" jauniešiem no Amerikas un Kanadas. Latvijas jaunieši katrs maksās savus ceļa izdevumus līdz Ņujorkai.

Vairāk viņi nespēj, jo pie pašreizējās naudas izmaiņas vecāku vesela mēneša alga tiem var sagādāt līdzņemšanai tikai 10 dolārus!! Beverīnas vadība ir uzņemusies, ar visu jūsu un pārējo austrumkrasta latviešu palīdzību, segt Latvijas skolnieku tiešos izdevumus, kā transportu no lidlauka uz Beverīnu, veselības apdrošināšanu, ēšanu, mācību grāmatas, izbraukumus un pieticīgu "kabatas naudu", kā arī sameklēt katram jauniešim latviešu "audžu ģimeni", kurā pēc mācību beigšanās pāris nedēļas to mazliet iepazīstinātu ar dzīvi Amerikā vai Kanadā. Piecas nedēļas Beverīnā katra skolnieka tiešie ar skolu saistītie izdevumi būs apm. \$600. Tātad, vajadzīgi \$5400!

Zinu, ka montrealieši, tāpat kā otavieši, uzskata Beverīnu gandrīz par "savu" skolu, jo daudzi mūsu latviešu skolu absolventi tur vasarās turpinājuši savu latvisko izglītību. Otavas Latviešu Biedrība, Miera draudzes valde un dāmu komiteja ir ar lielu sirsnību un gādību nodrošinājušas Beverīnas vasaru 183 Latvijas skolniekiem. Tagad Beverīnas vadība griežas pie Montreālas latviešu saimes un visiem pārējiem "Montreālas Ziņotāja" lasītājiem ar lūgumu palīdzēt arī pārējiem 7,17 Latvijas skolniekiem pavadīt vasaru Beverīnā!

Ieguvēji būs kā Latvijas jaunieši, tā arī "vietējie" beverīnieši. No savas pieredzes ar Latvijas skolniekiem pagājušo vasaru Rietumu vidusskolā Kursā zinu, ka līdz vasaras beigām nebūs vairs "mēs šeit..." un "jūs tur...", bet gan viena saliedēta latviešu jaunatnes saime, kas būs kopā mācījusies un priecājusies, kalusi draudzības sev un nākotnes plānus Latvijai.

Ieguvēji būs kā Latvijas jaunieši, tā arī "vietējie" beverīnieši. No savas pieredzes ar Latvijas skolniekiem pagājušo vasaru Rietumu vidusskolā Kursā zinu, ka līdz vasaras beigām nebūs vairs "mēs šeit..." un "jūs tur...", bet gan viena saliedēta latviešu jaunatnes saime, kas būs kopā mācījusies un priecājusies, kalusi draudzības sev un nākotnes plānus Latvijai.

Ilona Grebežnika

Imants Tiesnieks

Palīdzesim īstenot Beverīnas vasaru deviņiem Latvijas skolēniem. Kanadas čeki rakstāmi uz Dagnijas Staško vārdu, atzīmējot, ka ziedojums Beverīnas Latvijas skolnieku fondam, un nosūtāmi D.Staško, 20 Corkstown Road, Nepean, Ont. K2H 5B2. ASV čeki rakstāmi uz "ALA, Inc. - AVV" un nosūtāmi administratorei Dacei Gulbei, Box 115, Skippack, PA 19474.

Ar lielu paldies par jūsu atsaucību,
Dagnija Staško
Beverīnas direktrese.

1989 Latvija Šodien 1990

•Sajos divos gados baltieši (un ne tikai viņi vien) turpināja spiest valā padomju impērijas būra dzelzotās durvis, kamēr Maskavas feodāli krampjainā agonijā centās neļaut pavērties tām plašāk. Šī cīkstēšanās uzskatāmi nodokumentēta šajā apjomīgajā (248 lpp.) lielformāta bagātīgi ilustrētajā

Latvija Šodien

dubultnumurā

cena: \$20

•Pasūtiet to sev! Dāviniet radiem, draugiem, paziņām Latvijā! Dariet to bez kavēšanās -- daudzi no iepriekšējo gadu laidieniem kļuvuši par bibliogrāfisku retumu jau dažus mēnešus pēc klajā laišanas.

World Federation of Free Latvians
P.O. Box 4016
Rockville, MD. 20850-0002
USA

Lūdzu pasūtīt 1989 Latvija Šodien 1990 eksemplārus
pievienoju samaksu: \$ _____

Vārds: _____
Adrese: _____

<<Video ābece>> ir jauna video-lente bērniem, kuri mācās runāt latviski! Lente ir ierakstīta VHS formātā un ilgst 20 minūtes. Līdz ar lenti nāk krāsojamā grāmata. Lente maksā US\$25, jeb \$29 Kanādas valūta. Lūdzam rakstīt čekus <<Prairie Images>> vārdā.

Prairie Images
313 Kathy Lane, Columbia Heights, MN 55421

Kārlis Freibergs - jaunās paaudzes patriotiskais darbinieks, nodzīvojis Latvijā gandrīz 6 mēnešus un strādā ATMODAS AWAKENING redakcijā. Laikrakstu tagad sagatavo Rīgā, bet iespīēž Bauskā. Kārlis 16. aprīlī, iebraucis Montrealā uz īsu laiku, rādīja Sabiedriskā centrā filmas par janvāra dienām Rīgā, par barikādēm, par upuriem - Mūrnieku, Slapiņu un Zvaigzni.

Sevišķi emocionāli iespīdīga Z. Vidiņa filma ar tuvskatā rādītām cilvēku sejām, kurās skaidri iezīmējās nelokama apņēmība stāties ar kailām rokām pret varbūtējiem bruņotiem uzbrucējiem (tas likās neizbēgams pēc Viļņas asiņainajiem notikumiem) un mirt uz vietas, lai pasaule redz, lai vismaz nākamajām paaudzēm būtu gaišāks nākotne. Šis lielais gara spēks un ticība lika sanākušajiem (skaitā ap 120, no kura ceturtdaļa bija jaunās paaudzes - patīkams pārsteigums un Kārļa nopelns) īsti izjust tautas dzīvo spēku, spēju saliedēties vienā ciešā dūrē, un tiesības pastāvēt kā brīvai nācijai brīvu tautu saimē.

Montrealas saime no savas puses parādīja, ka spēj novērtēt Kārļa Freiberga darbu, ie rodoties darbdienas vakarā kuplā skaitā. Jaunai audzei bija līdz atvasītes un kanadiešu draugi. Taisni šo draugu dēļ Kārlis izvēlējās sniegt savus paskaidrojumus un tulkojumus angļu valodā. Ir jau tā, ka arī vecākie ļaudis šai valodā vairs nav pazuduši, bet viens otrs tomēr nosūkstījās, ka nebija iespējas novērtēt Kārļa labo pašu valodu.

Pēc filmu noskatīšanās sekoja dažī jaunāījumi par tautas nākotnes izredzēm, uz kurīem visp, diemžēl, nespēja atbildēt, jo notikumi risinās tik strauji, pagriezīeni tik negaidīti, ka arī Latvijā valda neziņa un sasprindzīnājums.

Guntim Liepiņam no Toronto bija iespēja iepazīstīnāt sanākušos ar tām milzīgajām tehniskām problēmām, kādas izraisīs 400 ielūgto Latvijas viesu transports no Mirabelas lidlauka uz dziesmu svētkiem. Bet - ja ir griba, rodas iespējas un varēšana.

Mārtīpš Štauers stāstīja par PBLA sēdēm, par to, cik svarīgs sakaru darbs veīcams šai pusē, cik vajadzīgs mūsu kulturālais un tehniskais atbalsts, lai izveīdotu pašu Latviju.

Beīdzot MLB dāmas ar palīdzēm pacienāja izslāpušo un izsalkušo viesu daļu ar kafiju un garšīgiem mājas cepumiem.

Šis vakars bija bagāts ar iespīdīdiem un deva daudz vielas pārdomām. Paldies Kārlim, paldies rīkotājiem.

E. C.

CERĪBAS, KA BŪS VIENA
EV.-LUT. DRAUDZE.

84 % Montrealas latviešu ev.-lut. draudzes locekļu izteikuši vēlēšanos pievienoties ev.-lut. Trīsvienības draudzei.

Divas ev.-lut. Trīsvienības draudzes komisijas atzinušas kā pievienošanās apsveicama. Rezultātā draudze sasauc ārkārtas pilnsapulci 5. maijā, pēc dievkalpojuma, īgaugu baznīcā. Darba sekā ir abu komisiju ziņojumi, pārrunas par tiem un formālā balsošana.

Ap vienas ev.-lut. draudzes izveīdošanu gbas draudzes strādājušas vairākus gadus. Skīet, ka rūpīgais sagatavošanas darbs nu novedīs līdz iecerētam gala punktam. Demografiskās pārmaiņas, kādas mūsu sabiedrība piedzīvojsī pēdējos gados, vairs neattaisno divu luterāņu draudžu pastāvēšanu.

Tādēļ, jācer, ka draudzes ārkārtas sapulcē piedalīsies pietiekams dalībnieku skaits, lai vienas draudzes izveīdošanai būtu vajadzīgais balsu skaits.

Š.

Ar šo nosūtī LNAK Politiskās nozares
BRĪVĪBAS SARDZES kontam \$ _____
1991. gadā vēl piesaku \$ _____
Čeki rakstāmi uz LNAK BRĪVĪBAS
SARDZE un nosūtāmi LNAK, 4 Credit
Union Drive, Toronto, Ontario, Canada
M4A 2N8

Devēja vārds, uzvārds, adrese un tālruna numurs.

Šodien ir mūsu reize. Stāsimies BRĪVĪBAS SARDZĒ, lai palīdzētu latviešu tautai un neatkarīgai Latvijai. Nevaram vairs to atlikt uz citu dienu.

M. ŠTAUVERS,
LNAK Politiskās
nozares vadītājs.

BEVERINĀ

1991. gada no 8. jūlija līdz 10. augustam
AKADĒMISKĀS MĀCĪBAS:

Latviešu valoda ◊ Literatūra ◊ Vēsture
Ģeogrāfija ◊ Māksla ◊ Mūzika
Ticības mācība ◊ Tautiskais mantojums
Sabiedriskās zinības

Latviešu valedes intensīvp programma
jauniešiem, kas saprot latviski bet vēlās
uzlabot sarunas un rakstvalodu

INTERESU GRUPAS:

Rotu kalšana ◊ Keramika ◊ Teātris
Mūzicesana ◊ Tautas dejas
Politika ◊ Šahs ◊ Avīze
SPORTS
Peīdesana ◊ Volejbols ◊ Futenis
SADZĪVE ◊ EKSKURSIJAS

Pieteīšanās līdz 15. maijam pie
Administrātores Daces Gulbes,
Box 115, Skippack, PA 19474 (215) 584-1528

P Ā R D O D A M A

2 guļamīstabu
VASARAS MĀJIŅA

TĒRVETĒ.

Līdzam zvanīt Arvīdam Krauklīm,
tel. 514-747-7425

AK

Ev.-lut. Trīsvienības draudzei kādu laiku nebija dāmu komitejas priekšnieces. Tagad jaunāījums atrisināts. Priekšnieces pienākumus uzpēmsies Inta Hūns.

Draudzes priekšnieks Andris Spura un valdes loceklis Mārtīpš Štauers no 12.-14. aprīlīm piedalījās LELBA Kanadas apgabala konferencē, kur par jauno apgabala prāvestu ievēlēja ev.-lut. Sv. Andrēja draudzes māc. Juri Cālīti. Pieņēma 14 atzinumus turpmākam darbam.

Š.

oooooooooooooooooooo
MLB ZINAS:
oooooooooooooooooooo

2. maijā, plkst. 19:30,
Latviešu centra Kamīna
zālē, biedrības g a d a
s a p u l c e.

Skatiet paziņojumu un darba seku MLB Zi-
ņotāja aprīļa numura 30. lappusē!

Lūdzam sapulcē piedalīties!

MLB ZIŅOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai
APRĪĻA mēnesī esam sapēmuši sekojošus ziedoju-
mus:

P. Grūbe, Harrison, N. Y., ASV, \$ 6.50,
Milda Muzikants \$ 10.00, P. Brunavs, Otavā,
Ontario, \$ 10.00, Alberts Krievs \$ 20.00,
Andra Lasdin \$ 10.00, Rasma Kirssteins \$ 215.-,
Jānis Vaskis, Parma, Ohaijo, ASV, \$ 5.71,
Valdis Ozols, Linkolnā, Nebraskā, ASV,
\$ 11.42, Herberts Kiore, Vankuverā, Vašingto-
nas štatā, ASV, \$ 2.78, Gunārs Ozols, Raghke-
psie, N. Y., ASV, \$ 6.94.

1990./1. darbības gada 12. mēnesī no 10
lasītājiem kopā \$ 298.35.

1990./1. darbības gadā no 219 lasītājiem
pavisam kopā \$ 3.588.67.

Spiestuves mašīnu iegādei ziedojuši:

Milda Muzikants \$ 10.00, Alberts Krievs
\$ 20.00, Rasma Kirssteins \$ 215.00, Jūlijs Me-
tums \$ 10.00.

1990./1. darbības gada 12. mēnesī no 4
lasītājiem \$ 255.00.

1990./1. darbības gadā no 50 lasītājiem
pavisam kopā \$ 1.076.00.

Darbības gadā abās kategorijās no 269
lasītājiem pavisam kopā \$ 4.664.67.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

Alberts Krievs \$ 30.00, Andra Lasdin
\$ 10.00, Andrejs Apinis \$ 50.00, Viktors
Hūns \$ 50.00.

No 4 atbalstītājiem kopā \$ 140.00

Darbības gadā no 26 atbalstītājiem pavi-
sam kopā \$ 557.50.

Sakām sirsnīgu paldies itin visiem mūsu
darba atbalstītājiem. Jūsu devums 1990./1.
darbības gadā izrādījies izcils. Tas dod
valdei un MLB darbiniekiem sparu strādāt.

Vairāki MLB biedri vēl nav nokārtojuši
savas biedru maksas. Tāpat ar savām dalības
maksām aizkavējušies daži kopīgā Ziemsvētku
un Jaungada apsveikuma dalībnieki. Darbības
gads ir noslēdzies. Lūdzam šos maksājumus,
ja vēl to neesat paspējuši izdarīt, nokārtot
ar ATBILDES PASTU. Pie reizes lūdzam jau ta-
gad samaksu par 1991./2. darbības gadu, jo
tieši vasaras mēnešos biedrībai trūkst lī-
dzekļi tekošo izdevumu segšanai. Nāciet tal-
kā ar laicīgiem maksājumiem!

Gaidām MLB saimē jaunus biedrus. Aizva-
dītājā darbības gadā biedrībā iestājušies 6
jauni biedri. Apeveicam!

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SO-
CIETY vārda. Lūdzam visus maksājumus sūtīt
MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 High-
gate Avenue, Pointe Claire, Québec, Canada
H9R 2X5. Tel. 514-697-6624.

Ja Jums maksājumu lietās ir kādas ne-
skaidrības, laipni lūdzam sazināties ar ka-
sieri.

LŪDZAM GRASII! Šī atzīme vairs nosūtītā-
ja adreses MLB Ziņotāja izsūtīšanas aplok-
sne nozīmē, ka neesam no Jums sapēmuši maksā-
jumu. Atsevišķu atgādinājumu izsūtīšana sa-
gādā daudz grūtību - prasa līdzekļus un dar-
ba spēku. Abu mums trūkst. Laipni lūdzam iz-
prast situāciju. Ar gandarījumu varam ziņot,
ka daudzi to ir izpratuši.

Un, ja nu tiešām nevēlaties MLB Ziņotā-
ju vairs sapemt, lūdzam uzrakstīt uz aplok-
snes "RETURN TO SENDER" un iemest pasta kas-
tē. Būsim pateicīgi par ziedojumu par līd-
z

šim sapemtām kopijām. Vismaz pasta izdevumu segša-
nai. Pēdējie ir ļoti lieli un papem lielāko pusi
no abonemta maksas.

PATEICĪBA.

Gadskārtējais APRĪĻA JOKS par labu MLB Ziņo-
tājam izdevās daudzējādā ziņā un deva labu atliku-
mu. Par to jāpateicās daudziem, kas izpalīdzēja šī
sarīkojuma sarīkošanā.

Vispirms vakara vadītājai Intai Hūns, rakstnie-
cei - viešpai no Toronto Indrai Gubipai, solis-
tam Jānim Mateys, arvien čaklai sarīkojuma kārt-
otājai Elgai Čops, veiksmīgajam dekorātoram un
MOREALAS BULONI šefredaktoram (Nr. 106.) un
Montrealas latviešu sabiedrības notikumu nopiet-
najam pierakstītājam māksl. Ludvigam Kalniņam.

Paldies virtuves darbiniecēm - Dagmārai Zie-
dipai, Gitai Lukstipai, Veltai Ozolai, Margai Lā-
sei, Inesei Ortmanei, Anitai Porietei-Bedard.
Brīvprātīgais darbs virtuvē prasa daudz enerģijas
un izturības.

Paldies Jānim Lukstipam un toršu cepējām An-
nīgai Kreipānei, Alīsei Kalniņai, Valerijai Hor-
kai, Ilgai Stauverei un Māritai Steprānei.

Veiklajiem un atjautīgajiem viesmīļiem - Ro-
bertam Kalniņam, Robertam Vītiņam, Ludvigam Kal-
niņam, Uldim Lūsim un Ralfam Doktoram, kā arī
bāra turētājam Viesturam Hūnam.

Un liels, liels paldies pienākas ikvienam ap-
meklētājam. To kopskaits sasniedza 120, kas šo-
brīd mūsu sabiedrībā ir ievērojams cipars.

Būsim pateicīgi, ja kāds no apmeklētājiem vai
apmeklētājam dotu reportāžu nākamajam MLB Ziņotā-
ja numuram par šo sarīkojumu. Tā sarīkotāji to
būtu tā kā nopelnījuši.

MOREALAS BULONI lasījām ziņu, ka

"Ziņotāja izdevējs Mārtiņš Stauvers 31. aprī-
lī izlidos pasaules ceļojumā, jo vajadzība spieš
apmeklēt visā pasaulē izkaisītos Ziņotāja sapēmē-
jus, kas nav maksājuši un izturējušies nevērīgi
pret internacionālo presi. Nemaksāšanas gadījū-
mos tie tiks izslēgti no tautas kopības."

Spēcīgs apgalvojums. Tādēļ jau, laikam, šis
MLB Ziņotāja numurs iznācis ātrāk.

Ja nu Jums interesētu sapemt šo vienreizējo
izdevumu, varat to sapemt pret \$ 2.00 ziedojumu,
pasta izdevumus ieskaitot. Vēl ir pieejamas dažas
burtnīcas. Tā kā metiens ir ierobežots un nav pa-
pildināms, ieteicams pasteigties. Pasūtījumus
izsūtīt ar ATBILDES PASTU.

Krājumā ir arī daži iepriekšējie numuri par
līdzīgu cenu.

DAŽĀDAS ZIŅAS:

● MISS UNIVERSE sacensībās šogad varēsot pie-
dalīties SKAISTULES no Baltijas valstīm -
Igaunijas, Latvijas un Lietuvas, paziņojusi rīko-
tāji. Tas nu šķiet visai neparasts solis, kas dos
negaidītu publicitāti. Jācer, ka kandidātes varēs
piedalīties, un jāatzīmē kalendārā lielā notikuma
datums un laiks. Jāpiespiež televīzijas poga un
jāskatās!

● Kārlis Krūmiņš 12. aprīļa GAZETTE numurā
vēstulē "Ambassador really condemns own
goods" raksta: "By saying that goods from the Bal-
tic States are not competitive and nobody would
buy them (Gazette, April 1), Soviet Ambassador
Richard Ovinnikov has put his foot in his mouth.

Every important industry in the Baltics is un-
der direct and exclusive control and operation by
the Kremlin. The managers, supervisors, even the
majority of plain workers in these industries, ha-
ve been supplied by Moscow. Therefore it is the
Soviet product that is not competitive, not the
goods of the Baltics. And please, don't worry that
the Baltic states would go broke if left alone.
they did very well before Soviet hordes swamped
them in 1940. The hungry jackals devoured anything
and robbed everything, maybe because it was first
class even by the refined European standards."

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS:

- Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
 telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
 Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.
2. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības gada sapulce.
4. maijā, plkst. 11:00 - 20:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba I Z S T Ā D E (Skatiet paziņojumu 22. lappusē!).
5. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Debesbraukšanas dienas un Kurzemes cietokšņa piemiņas dievkalpojums.
 plkst. 14:30, apmēram, pēc dievkalpojuma, turpat, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Arkārtas sapulce. Lems par Montrealas ev.-lut. latviešu draudzes (agrākās Pavila) pievienošanos.
5. maijā, plkst. 14:00 - 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba I Z S T Ā D E.
5. maijā, plkst. 15:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas GIMENES DIENAS sarīkojums veciem ļaudīm, sākot ar 70 gadiem.
7. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes darba sēde. Organizācijas lūgtas sūtīt savus pārstāvjus. Pārrunās 14. jūnija piemiņas sarīkojumu.
9. maijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
10. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, DANČU STUNDA - valsis: pa labi, pa kreisi. Informācija: tel. 634-2258.
11. maijā, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Latviešu skolas Montrealā 1990./1. māc. gada noslēgums.
12. maijā, plkst. 11:00, draudzes namā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Gimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes SADRAUDZĪBAS STUNDA ar kafiju lejas telpā.
15. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Sabiedriskā centra valdes sēde.
16. maijā, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Baltiešu pastmarku kluba sezonas pēdējā sanāksme.
17. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, DANČU STUNDA. Informācija: tel. 634-2258.
18. maijā, plkst. 9:00, Tērvetē, PAVASARA TALKA. Visi gaidīti.
18. maijā, plkst. 16:00, Latviešu centra Kamīna zālē, DV Montrealas nodaļas Kurzemes cietokšņa atcere (Skatiet paziņojumu zemāk!).
19. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Vasaras svētku dievkalpojums.
23. maijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
24. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, DANČU STUNDA. Informācija: tel. 634-2258.
26. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Trīsvienības svētku dievkalpojums.
31. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, DANČU STUNDA. Informācija: tel. 634-2258.
2. jūnijā, plkst. 11:00, Tērvetē, sezonas atklāšanas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma kafija pie atnestiem groziņiem.
6. jūnijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montr. latv. pensionāru apv. kārtējā sanāksme.

DV MONTREALAS NODAĻA

rīko

Šā gada 18. maijā, plkst. 16:00,
 Latviešu centra KAMĪNA zālē

KURZEMES CIETOKŠŅA ATCERE.

Programmā:

Svētbrīdis - māc. G. Hūne.

Kurzemes pēdējās dienas - referēs
 Milda Ozola.

Vokāli priekšnesumi - dzejas un kaŗa-
 vīru humors.

Referente Milda Ozola atstāja Kurzemes
 degošos krastus ar pēdējo laivu, bet tur
 palika daudz mīļu cilvēku un neskaitāmu
 atmiņu.

PILNA BUFETE. SILTAS VAKARIŅAS.

Ieeja - pret ziedojumiem.

Ielūdz

RIKOTĀJI.

LATVIEŠU SKOLAS MONTREALĀ

1990./1. mācības gada N O S L Ē G U M S

sestdien, 11. maijā, plkst. 10:00, Latviešu
 centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

- Skolas bērnu priekšnesumi.
 - Azāids (lūdzam ņemt līdz groziņus!)
- Ikvienu apmeklēt lūdz

SKOLAS VADĪBA.

Kā visus citus gadus, tā arī šogad Daugavas va-
 nagi rīko GIMENES DIENAS sarīkojumu ļaudīm, sā-
 kot ar 70 gadu vecumu

5. maijā, plkst. 15:00, Latviešu centra
 Kamīna zālē. Lūdzam iepriekšēju pieteikšanos

M. Ērglis, tel. 634-1131

Ē. Vītiņa, tel. 484-9734

DV MONTREALAS NODAĻA.

0312017094

FREE ESTIMATES

On ALL kinds of TV's, CD's, VCR's,
STERO SYSTEMS, WALKMAN, small
electrical appliances, telephone
systems, Vacuum cleaners and Radio
control systems.

Anything Electronic or Electrical-

WE REPAIR IT.

R/C LEON SERVICE

5887 Sherbrooke St.
West,
Montreal, Québec

488-3363

FAST SERVICE. REASONABLE RATES.
PICK UP & DELIVERY.

VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA

VCR's from \$ 329.00
VIDEO CAMERAS from \$ 1.299.00
DOUBLE CASSETTE RADIOS from \$ 99.00
COMPUTERS (IBM compt.) from \$ 799.00
220V, 50 Hz
ELECTRICAL APPLIANCES 210V/50 Hz

ALL JAPANESE BRAND NAMES.

→ WE SHIP TO LATVIA AND ALL OTHER
REPUBLICS

VIDEO TRANSFERS: PAL - SECAM - NTSC
(To be able to watch a video tape from Latvia
or to send a video tape to Latvia)

R/C LEON SALES

5887 Sherbrooke Street W.
NDG, Montreal, Québec

MONTREAL - **514-488-3363**

TORONTO - **416-886-7659**

Šo MLB ZINOTĀJA numuru iz-
dalām lasītājiem uz rokas
Montrealā un citur 28. ap-
rīļa nedēļas nogalē.
Pārējos ekseplārus nododam
Kanadas pastā 3. maijā.
Līdzam lasītājus ziņot par
izdevuma nesapemšanu.

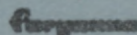
1991. V MLB Z 1.400e

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514-483-1870

MLB ZINOTĀJA administrātorai, A. Porietai-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

Ar šo nosūtu MLB Zinotāja abonementa samaksu (\$ 25.- vai \$ 20.-; skatiet likmes zemāk!) par _____ gadu/iem \$ _____

Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 5.-, citos kontinentos \$ 15.-) \$ _____

Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai \$ _____

Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei \$ _____

Vēlos saņemt sekojošus agrākas MLB Zinotāja numurus: _____ à \$ 2.- ziedojums \$ _____

Dāvinu MLB Zinotāju: _____ (adrese) \$ _____

Iesaku nosūtīt MLB Zinotāja paraugburtnīcas _____ \$ _____

Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.- \$ _____

Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-) \$ _____

Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-; pensionāriem - \$ 5.-) \$ _____

Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā \$ _____

(Maksītāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

Paraksts: _____

MLB ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

ADMINISTRĀTORE: Anita Porietai-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bērdiņš, Jēnis Birze, Elga Čope, Edgars Kajaks, Ģina Kajaka, Austra Konovilova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Ilga Štaubere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZINOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 25.- gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem \$ 20.- gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 5.-, uz citiem kontinentiem - \$ 15.- gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu.

LAPPUŠU MAKSA: Mazākais paziņojums \$ 15.-, 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilnā lpp. - \$ 55.-. Klīšeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 15.-. Iespējama foto uzņemumu publicēšana. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZINOTĀJS, tāpat kā MLB, ir BEZPELŅAS PASĀKUMS.

MLB ZINOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. dienu. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzētos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTRÉAL

MAY 1991 MAI

MONTHLY BULLETIN MLB ZINOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZINOTĀJS

Envoyé par la Association Lettonne de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, ph. 514-457-9832.

MLB Zinotājs, 1991. gada maijs